



TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ
TEPGE

Durum ve Tahmin
FINDIK
2012/2013

Hazırlayan

Dr. Gonca GÜL YAVUZ

e-posta:
tepge@tarim.gov.tr

Durum ve Tahmin Raporları, ait olduğu ürünün piyasasında yer alan kamu ve özel sektör kuruluşları ile ilgili meslek örgütleri ve STK'lardan oluşan "Ürün Danışma Kurulu" ndan görüş alınarak hazırlanmaktadır.

Fındık Durum ve Tahmin 2012/2013 Raporu Danışma Kurulu

Giresun Ticaret Borsası
İhracat Genel Müdürlüğü
Karadeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği
Toprak Mahsulleri Ofisi

Rapora katkılarından dolayı Danışma Kurulu üyelerine teşekkür ederiz.

İletişim:

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kampüsü
1 Nolu Giriş (Eski APK Binası)
Eskişehir Yolu 9. km.
Lodumlu / ANKARA

Telefon: 0. 312. 287 58 33

Faks: 0. 312. 287 54 58

© TEPGE. Her Hakkı Saklıdır.

TEPGE'nin izni olmaksızın basılamaz, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

Kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

Yayın içerisindeki her türlü yorum ve değerlendirmeler yazara aittir ve

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın ve TEPGE'nin görüşlerini yansıtmaz.

TEPGE YAYIN NO: 221

ISBN: 978-605-4672-46-2

ÖNSÖZ

Tarımsal Ekonomi Araştırma ve Politika Geliştirme Enstitüsü (TEPGE) tarafından hazırlanan “Durum ve Tahmin Raporları” gerçekleştirilen diğer bütün çalışmalara temel teşkil edecek bilgi ve veri tabanı oluşturulmasını sağlayarak, sektördeki gelişmeleri yakından izleyecek ilgili kişi, grup ve kuruluşları gelişmelerden haberdar edip bilgilendirmektedir.

Bu raporda yer alan “Durum”, bir önceki yıla ait üretim, kullanım (tüketim), ihracat, ithalat ve stokları, “Tahmin”, içinde bulunulan yıla ait gerçekleşen fakat tam netleşmeyen gelişmeleri “Öngörü” ise bir sonraki yıla ait muhtemel gelişmeleri belirtmektedir. Ayrıca raporda Türkiye’deki gelişmelerin yanı sıra dünyadaki gelişmeler de dikkate alındığı için söz konusu ürün ile ilgili dünyadaki durum da değerlendirilmektedir.

Fındık sağlıklı beslenmede, öz kaynakların değerlendirilmesinde, istihdam yaratmada, diğer sanayi dallarına hammadde temin etmede ve yüksek katma değeriyle tarım ekonomisi için büyük öneme sahiptir. Bu nedenle Türkiye’de fındık üretim dallarında faaliyet gösteren ilgililer, istatistik verilerden başlayan yapısal ve ekonomik konuları içeren çok yönlü ve kararlı politikalar üretmek görevini üstlenmelidir. Danışma kurulunun bilgileri dahilinde hazırlanan “Fındık Durum ve Tahmin” raporunun güvenilir bir bilgi kaynağı olma özelliğine sahip olduğu düşünülmektedir.

Mehmet Cihad KAYA

Enstitü Müdürü V.

İÇİNDEKİLER

| | |
|---|-----------|
| ÖZET | <i>i</i> |
| DÜNYADA DURUM: 2010/2011 | <i>1</i> |
| Dünya Fındık Üretimi | <i>1</i> |
| Dünya Fındık Ticareti..... | <i>6</i> |
| Dünya Fındık Fiyatları..... | <i>8</i> |
| DÜNYADA TAHMİN: 2011/2012 | <i>10</i> |
| DÜNYADA ÖNGÖRÜ: 2012/2013 | <i>11</i> |
| TÜRKİYE'DE DURUM: 2010/2011 | <i>12</i> |
| Türkiye Fındık Üretimi | <i>13</i> |
| Türkiye Fındık Dış Ticareti | <i>16</i> |
| Türkiye Fındık Fiyatları | <i>17</i> |
| TÜRKİYE'DE TAHMİN: 2011/2012 | <i>20</i> |
| TÜRKİYE'DE ÖNGÖRÜ: 2012/2013 | <i>22</i> |
| EK TABLOLAR | <i>24</i> |
| KAYNAKLAR | <i>39</i> |

TABLULAR

| | |
|---|----|
| Tablo 1. Dünya Fındık Arzı ve Kullanımı | 3 |
| Tablo 2. Türkiye Fındık Arzı ve Kullanımı | 14 |

EK TABLULAR

| | |
|---|----|
| Ek Tablo 1. Dünya Fındık Ekim Alanları | 24 |
| Ek Tablo 2. Dünya Fındık Üretimi | 25 |
| Ek Tablo 3. Dünya Fındık Verimi | 25 |
| Ek Tablo 4. Önemli Fındık Üreticisi Ülkelerin Arz-Talep Denge Tabloları | 26 |
| Ek Tablo 5. Avrupa İç Fındık Fiyatları | 27 |
| Ek Tablo 6. Türkiye’de Fındık Ağaç Sayısı, Toplu Meyveliklerin Alanı ve Üretimi | 27 |
| Ek Tablo 7. Türkiye’de Bölgelere Göre Fındık Üretimi, Toplu Meyveliklerin Alanı ve Üretim Payı (2010) | 28 |
| Ek Tablo 8. Türkiye’de Bölgelere Göre Fındık Üretimi, Toplu Meyveliklerin Alanı ve Üretim Payı (2011) | 28 |
| Ek Tablo 9. Türkiye’de İllere Göre Fındık Üretimi, Toplu Meyveliklerin Alanı ve Üretim Payı (2010) | 29 |
| Ek Tablo 10. Türkiye’de İllere Göre Fındık Üretimi, Toplu Meyveliklerin Alanı ve Üretim Payı (2011)..... | 30 |
| Ek Tablo 11. Türkiye’nin Kabuklu Fındık İhracat Miktarı ve Değeri | 31 |
| Ek Tablo 12. Türkiye’nin Kabuksuz Fındık İhracat Miktarı ve Değeri | 32 |
| Ek Tablo 13. Türkiye’nin Kabuksuz Fındık İthalat Miktarı ve Değeri | 33 |
| Ek Tablo 14. Türkiye’nin Ülkelere Göre Kabuksuz Fındık İhracat Miktarı ve Değeri | 34 |
| Ek Tablo 15. Türkiye’nin Ülkelere Göre Kabuksuz Fındık İthalat Miktarı ve Değeri | 35 |
| Ek Tablo 16. Türkiye’nin Ülkelere Göre Kabuklu Fındık İhracat Miktarı ve Değeri | 36 |
| Ek Tablo 17. Türkiye’de Fındık Üretici, Tüketici ve Borsa Fiyatları | 38 |
| Ek Tablo 18. Türkiye’de ihracat sezonu itibariyle İhraç Fiyatları | 38 |

ŞEKİLLER

| | |
|---|----|
| Şekil 1. Dünya Fındık Alanlarının Ülkelere Göre Dağılımı | 1 |
| Şekil 2. Dünyada Fındık Üretimi | 4 |
| Şekil 3. Dünya Fındık Üretimi, ithalatı ve Arzı | 4 |
| Şekil 4. Dünya Fındık Tüketimi | 5 |
| Şekil 5. Dünya Fındık Tüketimi, İhracatı ve Kullanımı | 6 |
| Şekil 6. Dünya Fındık Dış Ticaret Hacmi | 7 |
| Şekil 7. Dünya Fındık İhracatı | 7 |
| Şekil 8. Dünya Fındık İthalatı | 8 |
| Şekil 9. Dünya Fındık Üretici Fiyatları..... | 9 |
| Şekil 10. Avrupa Piyasalarında İç Fındık Fiyatları..... | 9 |
| Şekil 10. Türkiye’de Fındık Üretim Bölgeleri | 12 |
| Şekil 11. Türkiye’de Fındık Alanlarının Bölgelere Göre Dağılımı | 13 |
| Şekil 12. Türkiye’de Fındık Alanlarının İllere Göre Dağılımı | 14 |
| Şekil 13. Türkiye’de Fındık Üretiminin Bölgelere Göre Dağılımı | 15 |
| Şekil 14. Türkiye’de Fındık Üretiminin illere Göre Dağılımı | 15 |
| Şekil 15. Türkiye Fındık İhracatının Ülkelere Göre Dağılımı | 16 |
| Şekil 16. Türkiye Fındık İhracatının Ülkelere Göre Dağılımı | 17 |
| Şekil 17. Türkiye’de Fındık Fiyatları | 18 |
| Şekil 18. Türkiye’de Fındık İhracat Sezonu İtibariyle İhraç Fiyatları | 19 |
| Şekil 19. Türkiye’de Fındık Üretiminin Bölgelere Göre Dağılımı | 20 |
| Şekil 20. Türkiye’de Fındık Üretiminin illere Göre Dağılımı | 20 |

ÖZET

Durum: 2010/2011

- ✚ Dünya fındık üretimi 726 bin ton, arzı ise 1,6 milyon ton,
- ✚ Dünya fındık tüketimi 773 bin ton,
- ✚ Dünya fındık ticaret hacmi yaklaşık olarak 836 bin ton,
- ✚ Dünya fındık stok kullanım oranı %24,
- ✚ Türkiye fındık üretimi 600 bin ton,
- ✚ Türkiye fındık ihracatı yaklaşık olarak 281 bin ton ve ihracat değeri 1,78 milyar \$,
- ✚ Türkiye fındık stok kullanım oranı %16 olarak gerçekleşmiştir.

Tahmin: 2011/2012

- ✚ Dünya fındık üretiminin 647 bin ton, arzının ise 1,4 milyon ton,
- ✚ Dünya fındık tüketiminin 861 bin ton,
- ✚ Dünya fındık ticaret hacminin yaklaşık olarak 763 bin ton,
- ✚ Dünya fındık stok kullanım oranının %10,
- ✚ Türkiye fındık üretiminin 430 bin ton,
- ✚ Türkiye fındık ihracatının yaklaşık 230 bin ton ve ihracat değerinin 1,82 milyar \$,
- ✚ Türkiye fındık stok kullanım oranının ise %12 olduğu tahmin edilmektedir.

Öngörü: 2011/2012

- ✚ Dünya fındık üretiminin 906 bin ton, arzının ise 1,4 milyon ton,
- ✚ Dünya fındık tüketiminin 909 bin ton,
- ✚ Dünya fındık ticaret hacminin yaklaşık olarak 817 bin ton,
- ✚ Dünya fındık stok kullanım oranının %6,
- ✚ Türkiye fındık üretiminin 660 bin ton,
- ✚ Türkiye fındık ihracatının yaklaşık olarak 290 bin ton,
- ✚ Türkiye fındık stok kullanım oranının ise %8 olacağı öngörülmektedir.

DÜNYADA DURUM: 2010/2011

2009/2010 dönemine oranla %12 artış gösteren fındık üretimi 2010/2011 yılında 726 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Dünya fındık arzı bir önceki dönem seyrini korurken dünya fındık ticaret hacmi 837 bin tona ulaşmış, ihracat yaklaşık olarak 435 bin ton ve ithalat 401 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Tüketim ise aynı dönemde 2009/2010 dönemine oranla %11 artarak 773 bin tona ulaşmıştır.

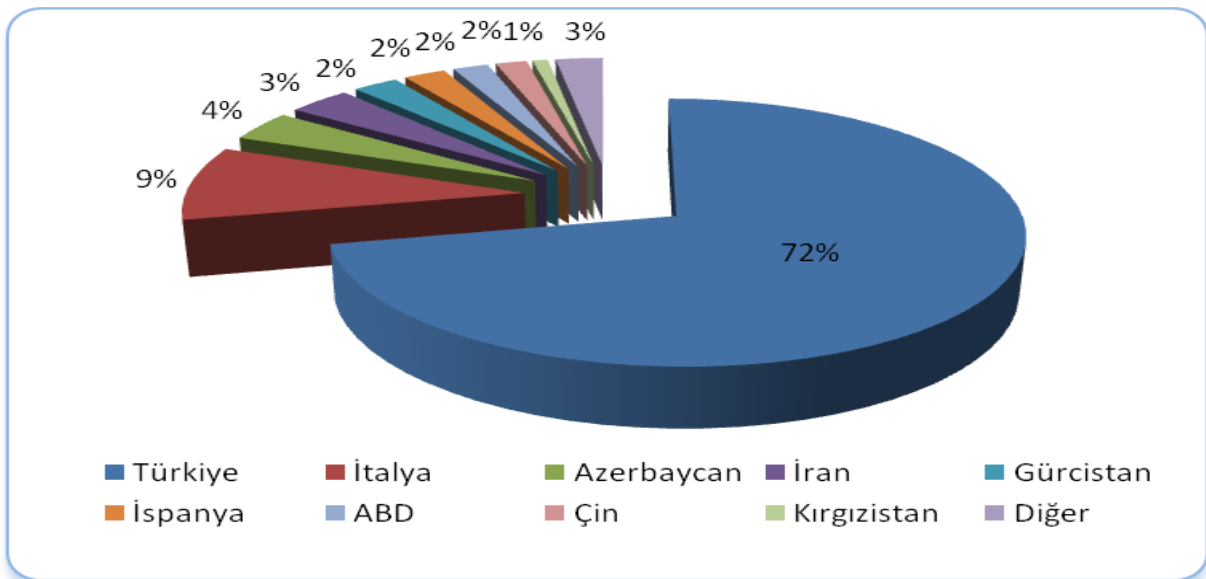
Fındık, Fagales takımının Betulaceae familyasının Coryleae alt familyasının, Corylus cinsine girer. Meyvecilik bakımından önemli olan ve ekonomik olarak kültürü yapılan türler, Corylus Avellane L. (Adi fındık) , Corylus Colurna L. (Türk fındığı) ve Corylus Maxima Mill. (Lambert fındığı)'dir. Ayrıca günümüzde çeşitli türlerin melezleri de oldukça önem kazanmaktadır.

İnsan beslenmesinde önemli bir yeri olan fındık çeşitli şekillerde tüketilmekle beraber iç fındığın yaklaşık olarak %80'i çikolata sanayinde (kıyılmış, dilinmiş, öğütülmüş olarak) bisküvi, şekerleme, tatlı, pasta ve dondurma yapımında kullanılırken, iç piyasada ve ihracatta değerlendirilemeyen fındıklar ise yağlık olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte, yağ çıkarılması ile ortaya çıkan küspe, yüksek oranda protein içermesi nedeniyle (%38–45) hayvan yemi olarak yem sanayinde değerlendirilmektedir.

Ayrıca, fındıkkaşığı çeşitli sanayi kollarında (sunta, yer muşambaları, plastik, boya, parlatma yağı vs.) hammadde olarak kullanılırken, fındık yaprağı ise tabii gübre olarak fındık bahçelerine veya diğer tarım alanlarına geri dönmektedir.

Dünya Fındık Üretimi

Dünyada bademden sonra en yaygın yetiştiriciliği yapılan sert kabuklu meyve olan fındığın yabani çeşitleri, kuzey yarım kürenin ılıman iklim kuşağındaki her bölgede yetiştirilebilmektedir. Bununla birlikte, kültür çeşitleri başta Türkiye olmak üzere İtalya, Azerbaycan, ABD, İspanya, Almanya, Çin, İran, İspanya, Fransa, Yunanistan, Rusya Federasyonu, Kırgızistan, Portekiz, Rusya, Moldova, Tacikistan, Gürcistan, Ukrayna, Tunus, Macaristan, Kıbrıs ve Kamerun'da yetiştirilmektedir.



Şekil 1. Dünya Fındık Alanlarının Ülkelere Göre Dağılımı (% , 2010)

Kaynak: Ek Tablo 1' den yararlanılarak hazırlanmıştır.

2010 yılı FAO rakamlarına göre dünyada 603,4 bin ha alanda fındık yetiştirilmektedir. Türkiye tek başına dünya fındık alanlarının yaklaşık olarak %72'ine sahiptir. Türkiye'yi %9 payla İtalya izlerken, %4 pay ile Azerbaycan üçüncü sırada yer almaktadır. Bu ülkelerle birlikte İspanya, İran, Gürcistan, Çin ve ABD'de bulunan fındık alanları dünya toplam fındık alanlarının yaklaşık olarak %97'sini oluşturmaktadır. Aralarında Fransa, Rusya, Özbekistan, Kırgızistan, Hırvatistan, Macaristan, Ukrayna, Romanya ve Danimarka gibi ülkelerinde bulunduğu ülkeler ise sahip oldukları toplam 15,5 bin ha fındık alanı ile dünya fındık alanlarından %3 pay alan diğer ülkeleri oluşturmaktadır (Şekil 1).

Dünya fındık üretimi incelendiğinde Türkiye'nin 2010 yılı dünya fındık üretiminden aldığı %78 pay ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir. İtalya ise dünyanın ikinci büyük fındık üreticisidir. Nitekim AB fındık üretiminin büyük çoğunluğu İtalya tarafından sağlanmaktadır. İtalya'da yaklaşık olarak 56 bin ha alanda üretim yapılmaktadır. Fındık üretimi kuzeyde Piedmont bölgesinde, merkezde Viterbo ve Sicilya bölgesinde ve güneyde Avellino'da yaygındır. Üreticiler fındık yetiştiriciliğinde sulama, gübreleme, ilaçlama ve mekanizasyon gibi üretim tekniklerini hızla geliştirerek verimliliği artırmışlardır. Böylelikle dünya piyasalarındaki rekabet gücü korunmaktadır.

ABD yaklaşık olarak 12 bin ha alanda gerçekleştirdiği fındık üretimi ile İtalya'dan sonra dünyanın üçüncü büyük fındık üreticisidir. Dünya fındık üretiminden ortalama olarak %3 pay alan ABD'de fındık alanları Oregon ve Washington'da bulunmakta olup Oregon Willamette bölgesinde yoğunlaşmıştır. Nitekim bu bölge ABD fındık üretiminin %99'unu karşılamaktadır. Bu bölgede tarımı yapılan fındığın yaklaşık %77'si Barcelona, geriye kalanlar ise Ennis ve Casina çeşitleri ile küçük bir alanda ABD'de geliştirilen Willamette çeşitleridir. ABD'de bölge şartlarına uygun, soğuğa ve hastalıklara karşı dayanıklı fındık çeşitleri geliştirilmiş olup verimlilik artışına yönelik çalışmalar

günümüzde halen sürdürülmektedir. Buna bağlı olarak da ABD geniş fındık alanları olmamasına karşın dünya üretiminde ilk üç ülke arasında yer almaktadır. Ayrıca Türkiye ve Avrupa'da elle yapılan fındık hasadına karşın ABD'de gerek hasat ve gerekse hasat sonrası işlemler mekanizasyona dayalı olarak yürütülmektedir.

Önemli fındık üreticisi ülkelerden birisi de İspanya olmasına rağmen dünya üretimindeki yerini son yıllarda ABD'ye kaptırmıştır. İspanya'da üretim alanlarında son 20 yıllık bir dönemde herhangi bir artış gözlenmemekte olup 2010 yılı rakamlarına göre yaklaşık olarak 14 bin ha olan üretim alanından 15 bin ton üretim gerçekleştirilmiştir. İspanya'nın üretim alanlarının %85'i Tarragna Bölgesinde olup, plantasyonların %80'i Negret çeşidinden oluşmaktadır. İspanya'da fındık üretim alanlarının ve üretim miktarının gelişmemesinin en büyük sebebi, Türkiye'de üretilen fındıklar karşısında fiyat itibari ile rekabet gücünün olmamasıdır.

Son yıllarda Gürcistan ve Azerbaycan'da da fındık üretiminde ilerlemeler kaydedilmektedir. Bu ülkelerde fındık üretiminin nihai mamullerinde fındık kullanılan ve bu alanlarda tekel oluşturan büyük firmalar tarafından desteklendiği yolunda bilgiler alınmaktadır. Fındık Tanıtım Grubu tarafından yaptırılan araştırmalar sonucunda elde edilen verilere göre bu ülkelerde fındık alanları artmakta olup potansiyelin Gürcistan'da 85 bin ha Azerbaycan'da ise 25 bin ha olduğu belirtilmektedir. Ayrıca Türkiye'nin fındık üretiminde ve ticaretinde ilk sırada yer alması ve Türkiye'de arzda yaşanan dalgalanmalara bağlı olarak fiyatta meydana gelen istikrarsızlık nedeniyle piyasalarda oluşan güvensizlik sonucunda dünya piyasalarında bu üstünlüğü kırmaya yönelik bir takım faaliyetler yürütüldüğü belirtilmektedir.

Avrupa Birliği, üye ülkelerindeki sert kabuklu meyve üreticilerine yaptığı destekler ile İtalya, İspanya, Yunanistan, Fransa ve Portekiz gibi ülkelerde üretimi artırmaya

çalışmaktadır. Diğer taraftan ABD yaptığı çalışmalarla kendi kendine yeterli olmaya gayret göstermektedir. Ayrıca Almanya izlediği politikalarla Arjantin, Azerbaycan, Gürcistan gibi ülkelerde fındık üretimini teşvik etmektedir. Günümüzde özellikle güney yarımkürede yer alan Arjantin ve Şili

gibi ülkelerde fındık üretimi yapılması için özendirici ve teşvik edici faaliyetlerde bulunulduğu, bu ülkelerde ürün alınacak konuma gelindiği ve toplam fındık üretim alanlarının 10 bin ha seviyelerine ulaştığı tahmin edilmektedir.

Tablo 1. Dünya Fındık Arz ve Kullanımı (000 Ton, Kabuklu)

| Dünya | 2010/2011 | 2011/2012 Tahmin | 2012/2013 Öngörü |
|--------------------------------|--------------|---------------------|---------------------|
| ARZ | | | |
| Başlangıç Stoğu (1 Ağustos) | 468 | 387 | 137 |
| Üretim | 726 | 645 | 906 |
| İthalat | 401 | 363 | 385 |
| Toplam Arz | 1.595 | 1.398 | 1.428 |
| KULLANIM | | | |
| İhracat | 435 | 400 | 432 |
| Tüketim | 773 | 861 | 909 |
| Toplam Kullanım | 1.595 | 1.398 | 1.428 |
| Bitiş Stoğu (31 Temmuz) | 387 | 137 | 87 |
| Stok/Kullanım Oranı (%) | 24,28 | 9,78 | 6,09 |

Kaynak: USDA

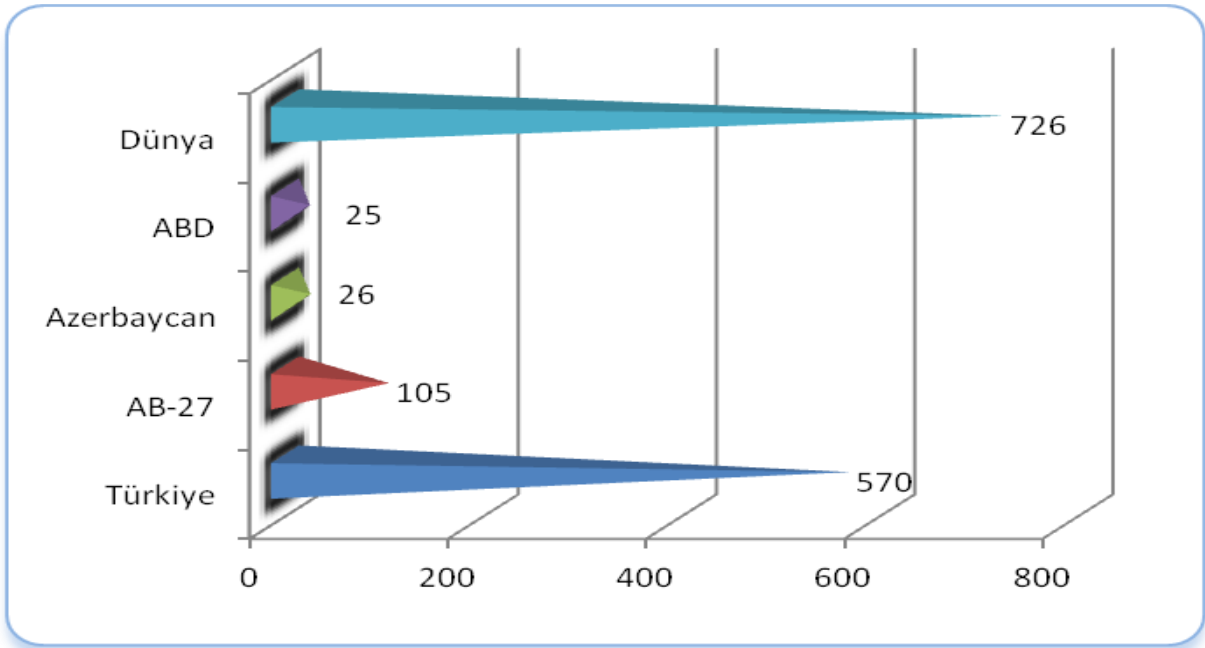
Dünya fındık üretim rakamları incelendiğinde; 2009/2010 döneminde bir önceki döneme göre %34 oranında azalarak yaklaşık olarak 650 bin tona gerileyen fındık üretiminin 2010/2011 döneminde %12 oranında artarak 726 bin tona ulaştığı gözlenmektedir (Tablo 1).

Fındık üretiminde gözlenen artış; 2009 yılında Türkiye’de arka arkaya yaşanan sel felaketleri nedeniyle dünya üretiminin 980 bin tonlardan 650 bin tona düşmesinin ardından bu dönemde üretimin normal seyrine dönmelerinden kaynaklanmaktadır.

2010/2011 dünya üretimi ülkeler bazında incelendiğinde toplam 726 bin ton fındık üretiminin 570 bin tonunu tek başına Türkiye karşılamış ve dünya fındık üretiminden %79 pay almıştır. 105 bin ton fındık üretimi ile

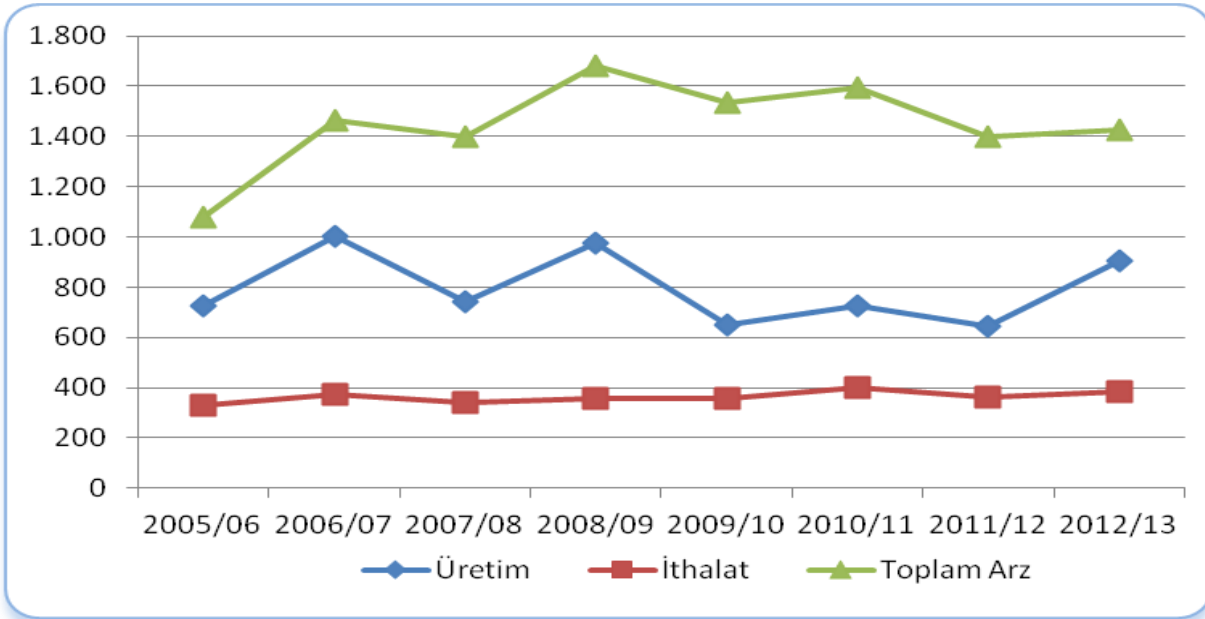
AB-27 dünya sıralamasında ikinci sırada yer alırken dünya fındık üretiminden de %15 pay almıştır. Azerbaycan aynı dönemde gerçekleştirmiş olduğu 26 bin ton üretim ile dünya fındık üretiminden %4 pay alırken ABD ise 25 bin ton üretim ile %3 pay almıştır (Şekil 2).

2010/2011 döneminde dünya fındık üretiminde yaşanan %12’lik artışa rağmen 2009/2010 döneminde 561 bin ton olan başlangıç stoklarının 2010/2011 döneminde %17 azalarak 468 bin ton olması toplam fındık arzının bir önceki dönem seyrini korumasına neden olmuştur. Böylelikle 2009/2010 döneminde 1,536 milyon ton olarak gerçekleşen dünya fındık arzı 2010/2011 döneminde yalnızca %4 artış göstererek 1,595 milyon ton olarak gerçekleşmiştir (Şekil 3).



Şekil 2. Dünya Fındık Üretimi (000 Ton, 2010/2011)

Kaynak: Ek Tablo 2' den yararlanılarak hazırlanmıştır.



Şekil 3. Dünya Fındık Üretimi, İthalatı ve Arzı (000 Ton)

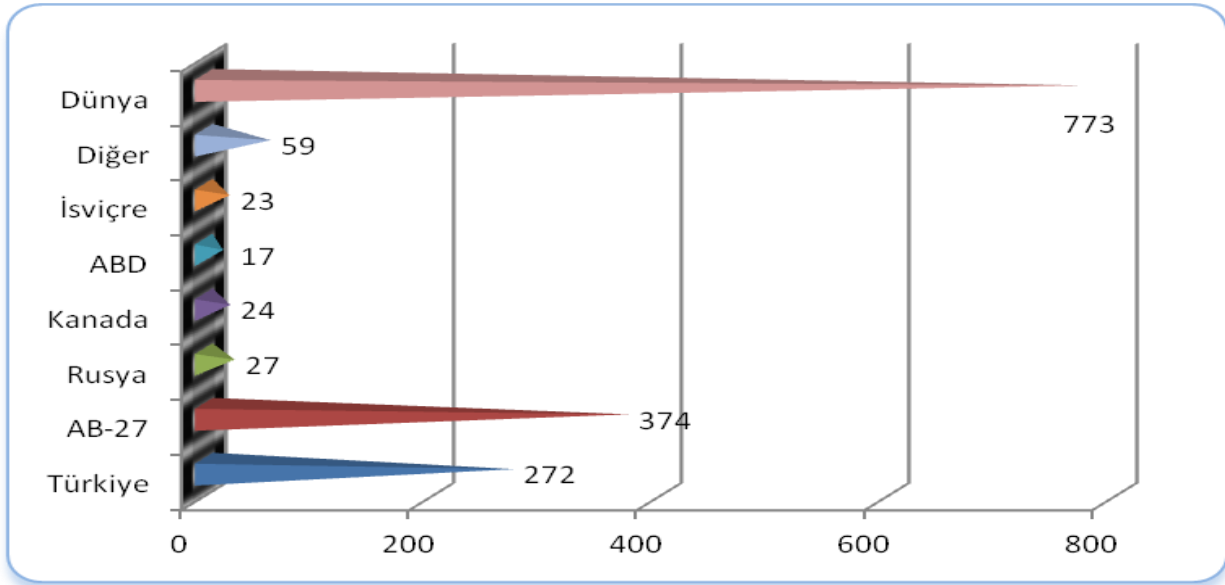
Kaynak: Tablo 1' den hazırlanmıştır.

Fındığın temel gıda maddesi olmaması yanında fiyatının yüksek oluşu tüketimini oldukça sınırlamaktadır. Bu özelliğinden dolayı tüketim, genellikle kişi başına milli geliri çok yüksek olan Avrupa ülkelerinde fazladır. Dolayısıyla ülkelerin gelişmişlik durumları ve fındık mamulü maddelerin tüketim alışkanlıkları tüketimi büyük ölçüde belirlemektedir.

Ayrıca dünya piyasalarında ikame ürün olarak bademin de bulunuyor olması özellikle fındık fiyatlarının artış gösterdiği zamanlarda talebi badem tüketimine kaydırmaktadır.

2010/2011 döneminde dünya fındık tüketimi 772,6 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Fındık tüketimi ülkeler bazında incelendiğinde; toplam tüketimin yarısına yakınının (%48) AB-27 tarafından gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. AB-27'yi %35 ile Türkiye izlerken Rusya, Kanada, İsviçre ve ABD aldıkları %3'er pay ile tüketim sıralamasında önde gelen ülkelerdir (Şekil 4).

Üretici ülkelerin iç tüketimleri hariç tutulduğunda ise dünya fındık tüketiminin yaklaşık %95'lik bölümü Avrupa'da tüketilmektedir. Almanya ve Rusya en büyük tüketici ülkelerdir. Bu ülkeleri Fransa, İngiltere, Hollanda, Avusturya, İsviçre ve İskandinav ülkeleri izlemektedir. Yurtiçi tüketimde kullanılan bu fındıkların genel olarak %70'i çikolata sanayisinde, %20'si şekerleme ve pastacılıkta, %10'u ise kuru yemiş olarak değerlendirilmektedir.



Şekil 4. Dünya Fındık Tüketimi (000 Ton, 2010/2011)

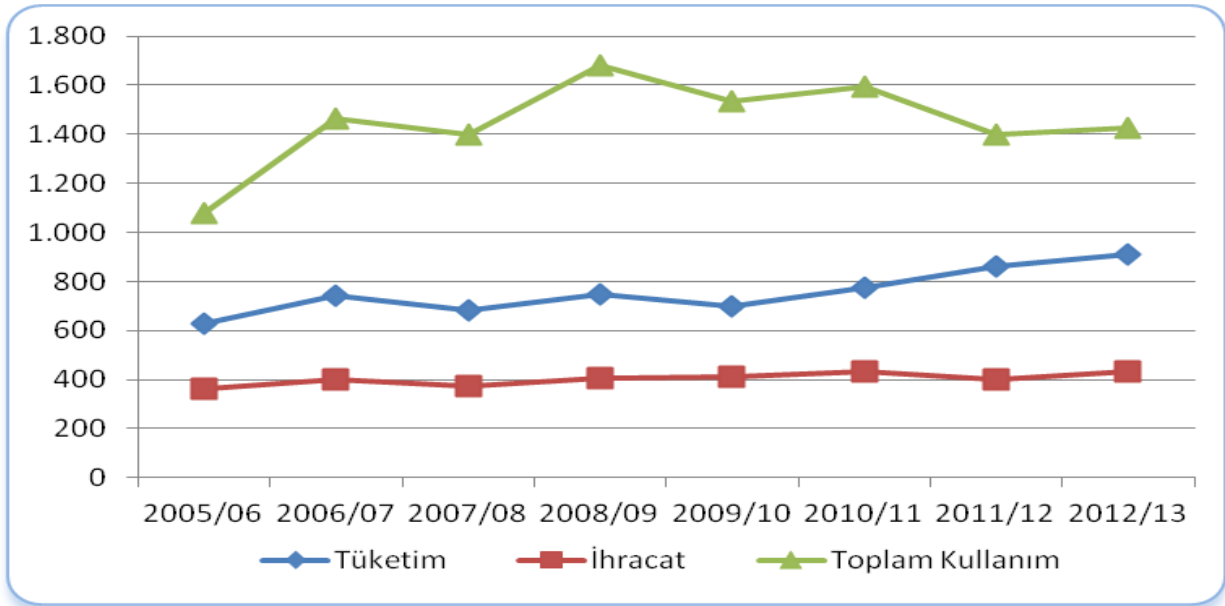
Kaynak: www.fas.usda.org

2009/2010 döneminde de fındık üretiminde yaşanan %34'lük azalış fındık fiyatlarını oldukça etkilemiş olup fiyatların yükselmesi özellikle tüketimin %70-90'ının kullanıldığı çikolata ve şekerleme sektörünün de tüketimi bademe kaydırmıştır. Bu nedenle bu dönemde dünya fındık tüketiminde bir önceki döneme oranla %7'lik bir azalma yaşanmıştır.

Ancak 2010/2011 döneminde bir önceki döneme oranla üretimin %12 artış göstermesi

tüketim rakamlarına da yansımış olup dünya fındık tüketimi bir önceki döneme oranla %11 artarak 773 bin tona ulaşmıştır.

2010/2011 döneminde üretimde gözlenen artışın dış ticarete de yansımaları sonucu ihracat 2009/2010 dönemine oranla %7 artarak 435 bin tona yükselmiştir. Bu durum aynı dönem dünya toplam fındık kullanımını 2009/2010 dönemine göre %4 oranında etkilemiş olup toplam kullanım 1,595 milyon tona ulaşmıştır (Şekil 5).



Şekil 5. Dünya Fındık Tüketimi, İhracatı ve Kullanımı (000 Ton)

Kaynak: www.fas.usda.org

Dünya Fındık Ticareti

Dünyada fındık dış ticaretinin gelişimini önemli ölçüde fındığın tüketim yapısı belirlemektedir. Fındığın zorunlu gıda maddeleri arasında yer almaması ve çerezlik tüketiminin üretime göre oldukça sınırlı olması, buna karşın özellikle çikolata sanayinin hammaddesi olması gibi etkenler dış ticaret yapısını önemli ölçüde etkilemektedir. Nitekim dünya fındık üretiminin %70'i çikolata, %20'si şekerleme ve pastacılıkta ve yaklaşık %10'u ise çerezlik olarak tüketilmektedir.

Fındığın önemli bir bölümünün çikolata sanayisinde kullanılması nedeniyle çikolata sanayisinin gelişmiş olduğu özellikle Avrupa ülkeleri dünya fındık ticaretinde önemli rol oynamaktadırlar.

Fındık uluslararası ticarete ham ve işlenmiş olarak çok çeşitli formlarda konu olmakla birlikte iç fındıklar dünya ticaretinde en önemli kalemi oluşturmaktadır. Ayrıca dünya fındık piyasasında ihracatçılar, üretici ve üretici olmayan ülkelerden oluşmaktadır. Fındık üreticisi olmadığı halde fındık ihracatçısı olan ülkeler ithal ettikleri fındıkları işleyerek ihraç eden ülkelerdir.

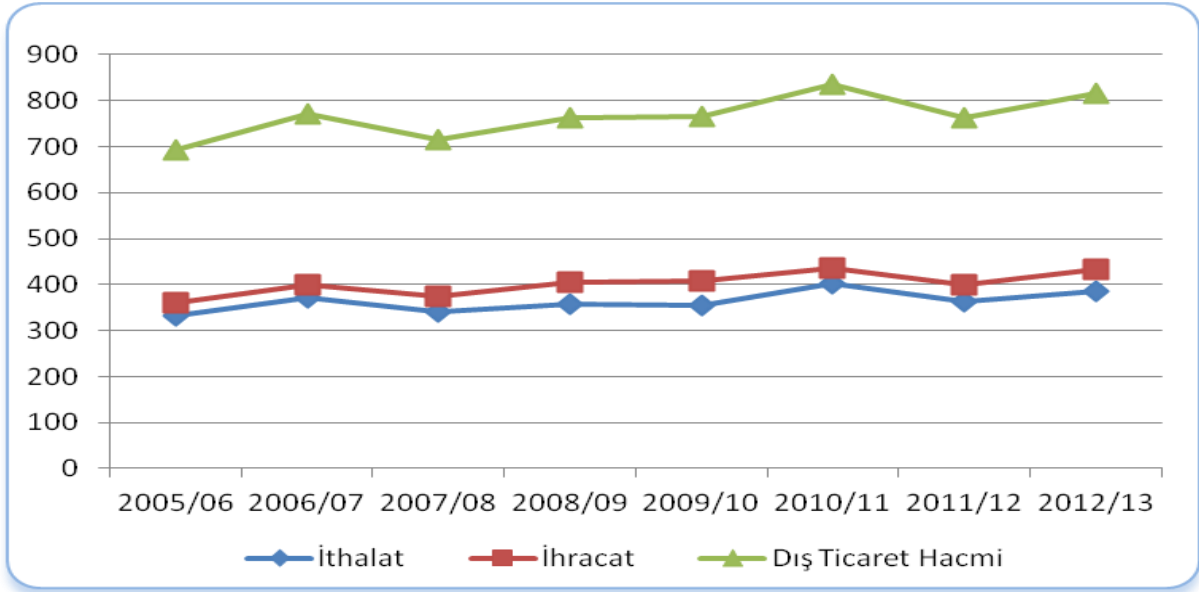
Dünya fındık ihracatında Türkiye ilk sırada yer alırken, onu sırasıyla ABD, Azerbaycan ve AB-27 izlemektedir. Dünya fındık üretiminde ikinci sırada yer alan İtalya'da dış ticarete genel olarak istikrarlı bir trend vardır. İhracat çoğunlukla Almanya, Fransa ve İsviçre'ye yapılırken ithalat en çok fındıkta dünya lideri olan Türkiye'den yapılmaktadır. Fındık üretiminde dünya üçüncüsü olan ABD'nin ihracatında yer alan en önemli ülkeler ise Hong-Kong, Vietnam, Çin, Meksika ve Kanada'dır.

Almanya fındık üreten bir ülke olmamasına rağmen dışarıdan aldığı fındığı işleyerek dünya fındık ihracatında önemli bir yer edinmiştir. Almanya'nın yanı sıra İngiltere, İrlanda, İsviçre, Bulgaristan, Macaristan ve Kanada da üretici olmayıp fındık re-eksportu yapan diğer ülkelerdir.

Dünya fındık ticaretinde ki gelişmeler rakamlarla incelendiğinde; 2009/2010 yılına oranla bitiş stoklarının %17 azalarak 468 bin ton olarak bir sonraki döneme devretmesine rağmen fındık üretiminin büyük düşüş gösterdiği bir önceki döneme oranla %12 artması ticaret rakamlarını da yükselterek dünya fındık ticaret hacmini bir önceki

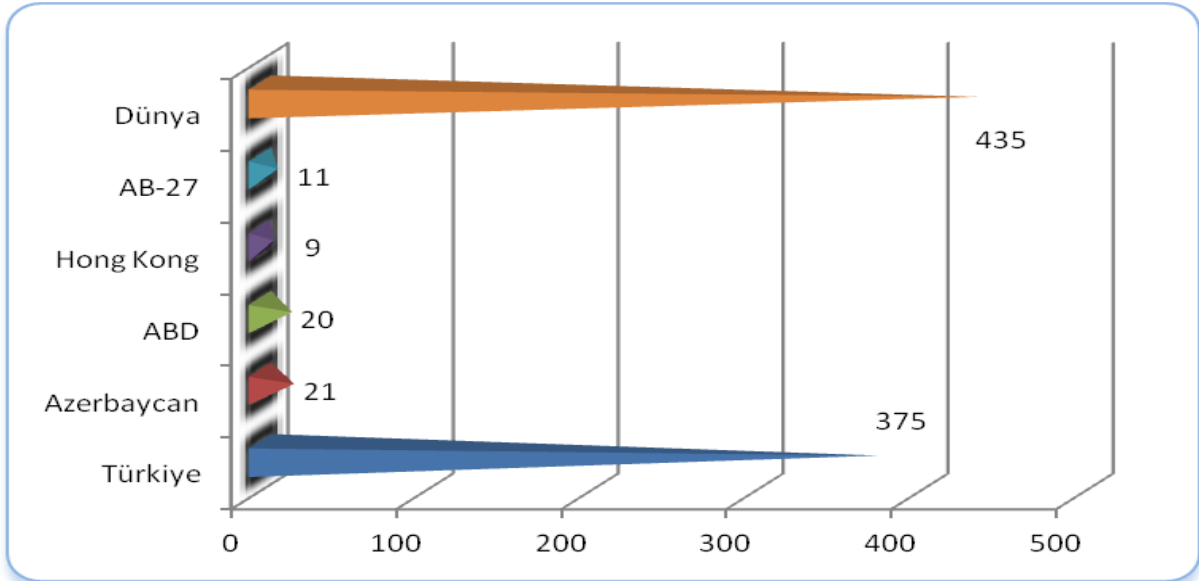
dönem seyrinin %9,4 ilerisine taşımıştır. Nitekim 2010/2011 döneminde ihracat bir önceki döneme oranla %7 artarak 435 bin ton, ithalat ise bir önceki döneme göre %13

artarak 401 bin tona yükselmiş böylelikle dış ticaret hacmi de 765 bin tondan 837 bin tona ulaşmıştır (Şekil 6).



Şekil 6. Dünya Fındık İthalatı, İhracatı ve Dış Ticaret Hacmi (000 Ton)

Kaynak: www.fas.usda.org



Şekil 7. Dünya Fındık İhracatı (000 Ton, 2010/2011)

Kaynak: www.fas.usda.org

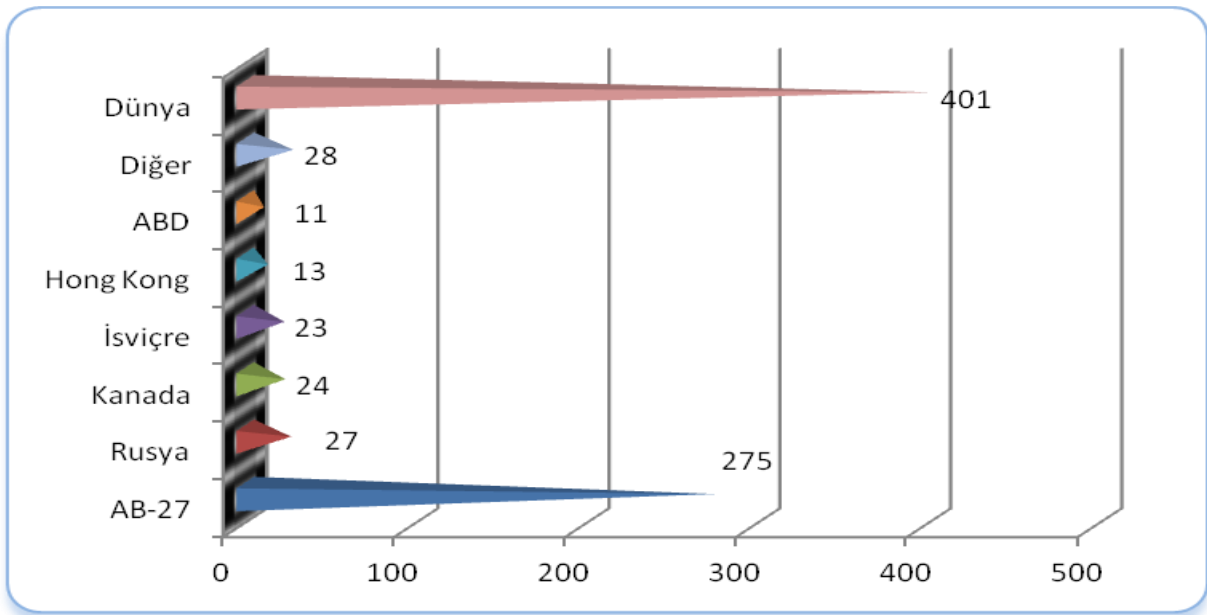
Dünya fındık ihracatında yıllık olarak yaklaşık 400–600 bin ton fındık ticarete konu olurken, bu ticaretteki en büyük pay, miktarı yıllara göre değişmekle birlikte Türkiye'nindir. 2010/2011 dönemi dünya ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde; 375 bin ton ile fındık ihracatından %86 pay alan Türkiye en büyük tedarikçidir.

Aynı dönemde Azerbaycan yapmış olduğu 21 bin ton ve ABD 20 bin ton ihracatla toplam fındık ihracatından yaklaşık olarak %5'er pay almaktadır. AB-27 ise 11 bin ton ile 2010/2011 dönemi dünya fındık ihracatının %3'ünü karşılamıştır (Şekil 7).

2010/2011 döneminde dünya fındık ihracatından %3 pay alan AB'de bu ihracatın büyük bir kısmı İtalya tarafından gerçekleştirilmişken, geri kalan kısmı İspanya, Almanya, Fransa, Hollanda ve İngiltere tarafından gerçekleştirilmiştir.

Fındık dış ticareti ithalat açısından değerlendirildiğinde ise ülke grupları itibarıyla AB, ülkeler içerisinde de Almanya dünyanın en büyük fındık ithalatçısı konumundadır. Dünya fındık ithalatının yaklaşık %80'i AB tarafından gerçekleştirilirken yaklaşık olarak %30'u tek

başına Almanya tarafından gerçekleştirilmektedir. Almanya'nın dünya fındık ithalatındaki öneminin başlıca nedenleri olarak, fındığı temel hammadde olarak kullanan gıda sanayinin oldukça gelişmiş olması ve önemli fındık ithalatçısı firmaların Hamburg Borsası Mal Birliği çatısı altında bir araya gelmiş olmaları sıralanabilir. Fındık piyasasında ithalatçı olan diğer ülkeler ise İsviçre, Rusya, Belçika-Lüksemburg, Çin, Avusturya, Hollanda, İngiltere, ABD, Mısır, İspanya, Kanada, Polonya, Yunanistan ve Danimarka'dır (Şekil 8).



Şekil 8. Dünya Fındık İthalatı (000 Ton, 2010/2011)

Kaynak: www.fas.usda.org

Dünya Fındık Fiyatları

Dünya fındık fiyatlarının belirlenmesinde Türkiye, fındık üretim miktarı ve ihracatı bakımından dünyada lider ülke konumunda olmasına karşın dünya fındık piyasasında bu potansiyelini istenen düzeyde değerlendirememektedir.

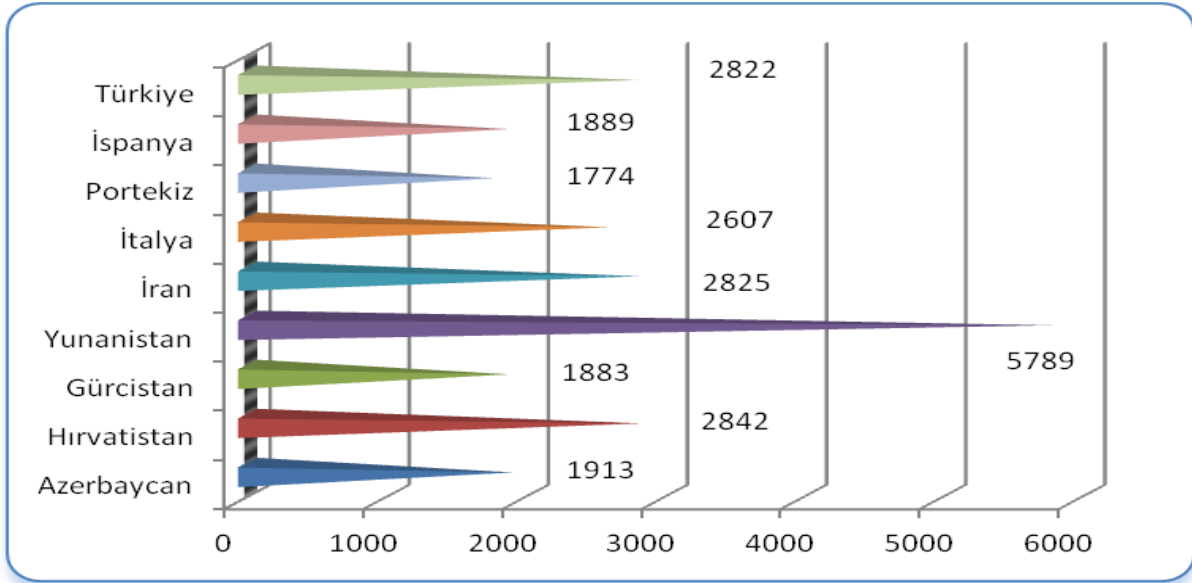
Dünyada fındık re-exportu yapan ülkeler piyasada belirleyici ülke konumunda olup sektöre yön veren kuruluş ve alt bileşenleri bu ülkelerde yer almaktadır. Dünya fındık fiyatları da, fındık ithalatında ilk sırada yer alan Almanya'daki Hamburg Borsası tarafından belirlenmektedir.

Bununla birlikte Türkiye dünya fiyatlarının belirlenmesinde belirleyici olamazken Türkiye'de oluşan iç piyasa fındık fiyatları dünya fiyatlarının belirlenmesinde etkili olmaktadır. Türkiye ihraç fiyatlarının yüksek olması durumunda, fındık piyasasında Türkiye'ye rakip olan İtalya ve İspanya, AB'nin sağladığı destekler ve nakliye avantajlarını kullanarak daha düşük fiyatla satış yapmakta ve böylelikle stoklarını eritmektedir. Bu nedenle de devir stokları genelde Türkiye'de oluşmaktadır.

Fındık fiyatları üretici fiyatları bazında incelendiğinde; 2010 yılında 1.773,8 \$/ton ve 1.912,5 \$/ton ile en düşük fiyatların sırasıyla Portekiz ve Azerbaycan'da olduğu anlaşılmaktadır. Dünyanın en büyük fındık üreticisi olan Türkiye'de aynı yıla ait üretici fiyatları 2.821,7 \$/ton'dur. Fındık piyasalarında yer alan diğer önemli üretici ülkelerden olan İtalya'da ise 2.607,2 \$/ton'dur. Üretici fiyatların en yüksek olduğu

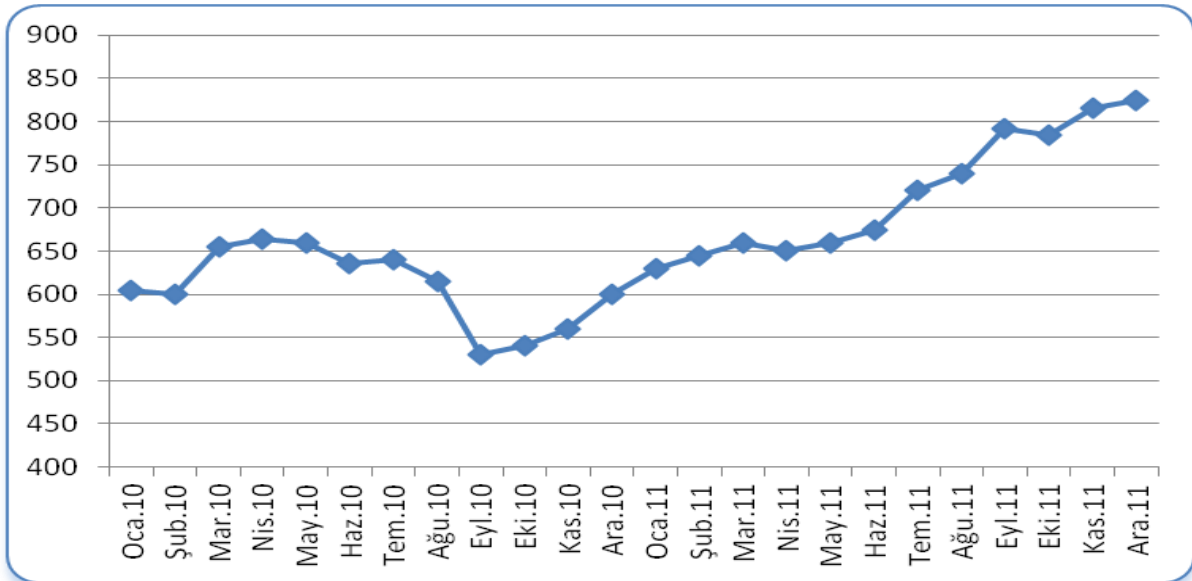
ülke ise 5.783,3 \$/ton ile Yunanistan'dır (Şekil 9).

Avrupa piyasalarında oluşan iç fındık fiyatları incelendiğinde; 2010/2011 dönemine 6.150 \$/ton ile başlayan fındık fiyatları dönemi %17 artışla 7.200 \$/ton olarak kapatmıştır. Dönem ortalaması ise 6.237 \$/ton olarak gerçekleşmiştir (Şekil 10).



Şekil 9. Dünya Fındık Üretici Fiyatları (\$/Ton, 2010)

Kaynak: www.fas.usda.org



Şekil 10. Avrupa Piyasalarında Oluşan İç Fındık Fiyatları (\$/100 kg)

Kaynak: Fiskobirlik

DÜNYADA TAHMİN: 2011/2012

Dünya fındık üretim tahmini incelendiğinde; 2010/2011 döneminde yaklaşık olarak 726 bin ton olan toplam fındık üretiminin bir sonraki dönemde %11 oranında azalarak yaklaşık olarak 647 bin tona düşeceği tahmin edilmektedir (Tablo 1). USDA verilerine göre fındık üretiminin AB-27’de %38, Azerbaycan’da %42 ve ABD’de %40 artacağı tahmin edilmesine rağmen bu ülkeler; üretim miktarlarının düşük olması nedeniyle dünya üretimini çok fazla etkilememektedir.

Fındık üretiminde beklenen düşüşte; dünyanın en büyük fındık üreticisi olan Türkiye’nin fındık üretim tahminlerinin aynı dönem için bir önceki döneme oranla %25 düşük olmasının etkili olduğu düşünülmektedir.

Dünya fındık ticareti fındık tüketimine bağlı olarak şekillenmektedir. Fındık üretiminin düşük olduğu yıllarda fiyatlarda gözlenen artışın da etkisiyle fındık tüketimi çoğunlukla ikamesi olan bademle yer değiştirmektedir. Ancak 2011/2012 dönemi stoklarının 387 bin ton ile başlayıp 137 bin ton ile kapanacağını

tahmin edilmesi ile stoklarda ortaya çıkan %65’lik düşüş tüketim rakamlarında beklenen azalmanın önüne geçmiştir. Nitekim bu dönemde tüketimin bir önceki döneme oranla %11 artarak 861 bin tona ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Bununla birlikte 2011/2012 döneminde %11 azalan fındık üretim öngörüsü ticaret hacmini de 837 bin tondan 764 bin tona düşürmüştür. 2011/2012 döneminde dünya fındık ihracatı bir önceki döneme oranla %8 azalarak yaklaşık olarak 400 bin ton olarak tahmin edilirken ithalat da bir önceki döneme göre %9 azalarak 363 bin ton olarak tahmin edilmektedir. Bu tahminlere göre; ihracatta en büyük tedarikçi toplam ihracattan aldığı %81 pay ile Türkiye olurken, en büyük ithalatçı da toplam ithalattan aldığı %65 pay ile AB-27’dir.

Dünya toplam arz ve toplam kullanım rakamları incelendiğinde ise 2011/2012 döneminde bir önceki döneme oranla %12 azalan dünya toplam fındık arzı ve toplam fındık kullanımının 1,398 milyon ton olacağı düşünülmektedir.

DÜNYADA ÖNGÖRÜ: 2012/2013

2012/2013 dönemi incelendiğinde dünya fındık üretiminin 906 bin ton olacağı öngörülmektedir. Bu öngörüye göre fındık üretimi bir önceki döneme göre %40 artmaktadır. Türkiye fındık üretimi ile doğrudan bağlantılı olan bu artış, Türkiye rakamlarının bir önceki döneme oranla %65 artarak 710 bin ton olarak öngörülmesiyle açıklanabilir. Aynı dönemde AB-27 fındık üretiminin bir önceki döneme oranla %17 azalarak 125 bin tona düşeceği öngörülmektedir. Bu öngörü içerisinde en büyük pay yine İtalya'nın olup, İtalya'da 2012/2013 yılında fındık üretiminin bir önceki döneme oranla %22 azalarak 100 bin tona düşeceği öngörülmektedir. Bu düşüşte üretim dönemi içerisinde yaşanan kuraklık ve 2012/2013 döneminin fındık üretiminde görülen periyositeye bağlı olarak "yok yılı" olmasından kaynaklandığı belirtilmektedir. ABD fındık üretim öngörüsü ise bir önceki dönemle paralellik göstererek 36 bin ton olarak açıklanmıştır.

Fındık üretiminde beklenen yüksek oranlı artışa rağmen stok devrinin bir önceki yıla göre %65 azalarak başlangıç stoklarının 137 bin ton olması tüketim ve toplam

kullanım rakamlarında üretimde olduğu gibi yüksek sıçrayışlara neden olmamıştır. Nitekim 2012/2013 dönemi fındık tüketimi bir önceki döneme göre %6 yükselerek 909 bin ton olarak öngörülürken toplam kullanım aynı dönemde bir önceki döneme oranla yalnızca %2'lik bir artış göstererek 1,428 milyon ton olarak öngörülmüştür.

2012/2013 döneminde üretimde beklenen %40 artış dış ticaret rakamlarına da yansımıştır. Aynı dönemde dış ticaret hacminin bir önceki döneme oranla %7 artarak 817 bin tona ulaşacağı öngörülmektedir. Dünya fındık ihracatının bir önceki döneme oranla %8 artarak 432 bin tona yükselmesi beklenirken, 350 bin ton ihracat yapması öngörülen Türkiye %81 pay ile dünya ihracatında ilk sırayı almaktadır. Türkiye'yi sırasıyla Azerbaycan, ABD, Hong-Kong ve AB-27 izlemektedir. Aynı dönemin ithalatın da ise önceki döneme göre yükseleceği ve %6 artarak 385 bin ton'a ulaşacağı öngörülmektedir. Bununla birlikte en büyük ithalatçı olan AB-27'nin 280 bin ton ile toplam fındık ithalatının %65'ini gerçekleştirmesi beklenmektedir.

TÜRKİYE’DE DURUM: 2010/2011

Fındık üretimi 2010/2011 döneminde bir önceki döneme oranla %20 artarak 600 bin tona ulaşmıştır. Buna bağlı olarak Türkiye fındık arzı 351 bin ton olan TMO stoklarıyla birlikte 954 bin tondur. Aynı dönemde stok kullanımı %16 olmuştur. Fındık ihracatı (iç fındık)ise yaklaşık olarak 281 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye bugün, dünya ülkeleri içerisinde fındığın en büyük üreticisi ve ihracatçısı konumundadır. 2010 yılı FAO verilerine göre; dünya fındık alanlarının yaklaşık %72’si Türkiye’de olup yine aynı yılın USDA verilerine göre toplam fındık üretiminin yaklaşık olarak %79’u Türkiye tarafından karşılanmaktadır.

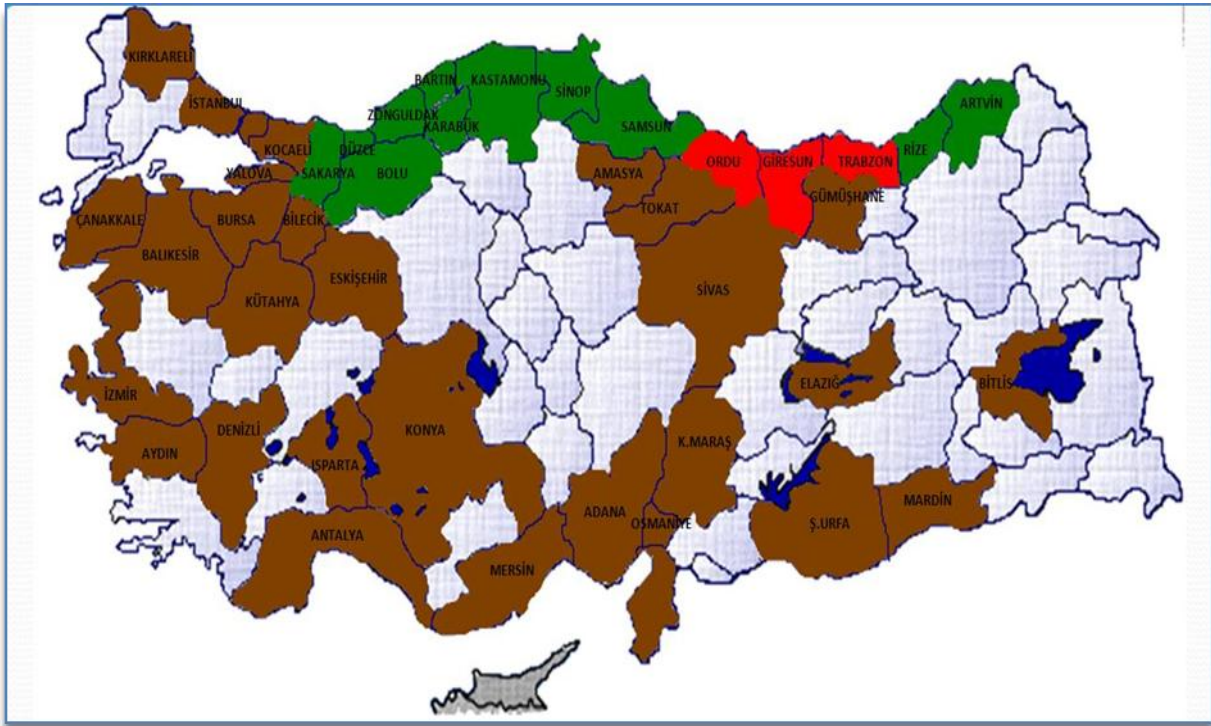
Ayrıca TÜİK’ten alınan son istatistiki verilere göre, Türkiye’de 430 bin işletmede, yaklaşık olarak 2 milyon kişi doğrudan veya dolaylı olarak fındıktan gelir elde etmektedir.

Türkiye’de fındık tarımı yapılan bölgeler üç gruba ayrılmaktadır. Bunlar; 1., 2. ve 3. Standart Bölge’lerdir. Fındık üretimi açısından en önemli bölge olarak kabul

edilen 1. Standart (kabuğundan çıkarılmış 13–15 mm çapındaki fındıklar) Bölge kapsamında Artvin, Giresun, Ordu, Rize ve Trabzon illeri bulunmaktadır.

Fındığın ticari mal niteliğinde olduğu 2. Standart (kabuğundan çıkarılmış 11–13 mm çapındaki fındıklar) Bölge’de Bolu, Düzce, Kastamonu, Kocaeli, Sakarya, Samsun, Sinop ve Zonguldak illeri bulunmaktadır.

3. Standart (kabuğundan çıkarılmış 9–11 mm çapındaki fındıklar) Bölge ise Çanakkale’den Diyarbakır’a kadar geniş bir alanı kapsamakta olup, bu bölgede üretim çerezlik olarak yapılmakta ve üretimin ekonomik bir değeri olmadığı varsayılmaktadır.



Şekil 11. Türkiye’de Fındık Üretim Bölgeleri

Kaynak: www.sanayi.gov.tr

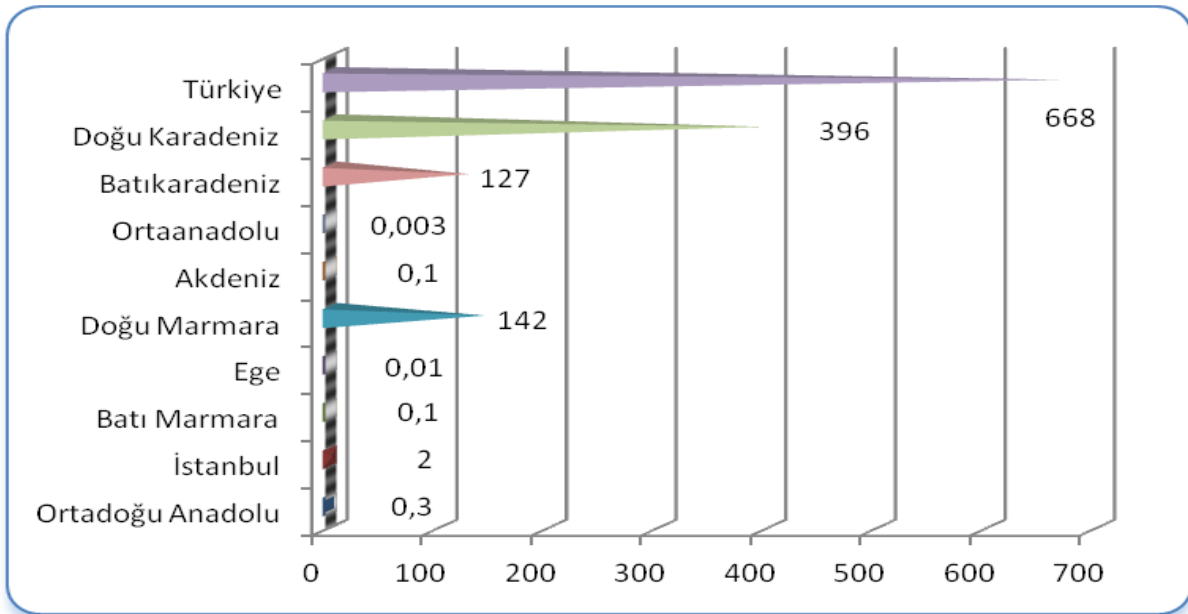
1. Standart Bölge’de üretim parselleri parçalı ve küçüktür. Buna bağlı olarak verim daha düşük ve üretim dalgalanmaları daha fazladır. Bu bölgede arazi daha eğimli olup toprak kalınlığı daha azdır. Ayrıca fındık bahçeleri daha yaşlıdır. 2. Standart Bölge’de parseller daha büyük ve verimlidir. Bu

bölgede bahçeler daha genç ve düzenlidir. 3. Standart Bölge’de ise üretilen fındığın kalitesi düşük olup genellikle üretildikleri il ve çevresinde tüketilmektedir. Ayrıca bu bölgeye ait üretim rekolte tahminlerine ilave edilmemektedir.

Türkiye Fındık Üretimi

Türkiye’de 2010/2011 dönemi rakamlarına göre 668 bin ha alanda fındık yetiştiriciliği yapılmakta olup istatistikî bölge birimleri sınıflandırmasına (IBBS1) göre Doğu Karadeniz, Doğu Marmara ve Batı Karadeniz Bölgeleri sırasıyla 396, 142 ve 127 bin ha fındık alanına sahip olup toplam fındık

alanlarından aldıkları yaklaşık olarak %59, %21 ve %19 paylar ile fındık alanlarının en geniş olduğu bölgelerdir. Zaten bu üç bölgenin sahip olduğu fındık alanları toplam fındık alanlarının da neredeyse tamamını oluşturmaktadır (Şekil 12).

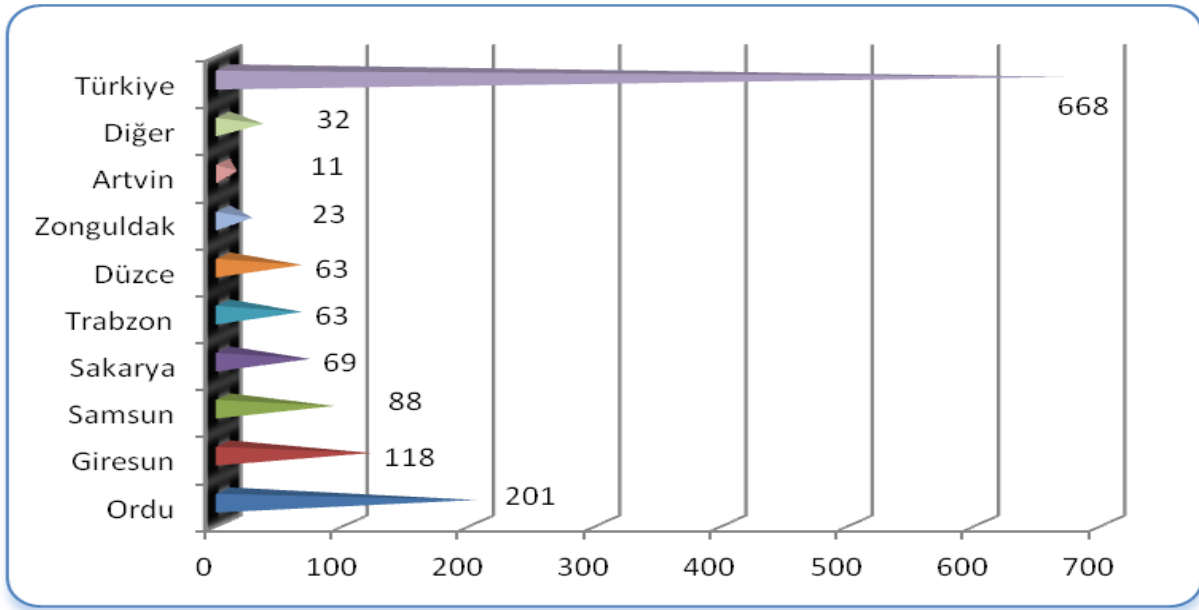


Şekil 12. Türkiye’de Fındık Alanlarının Bölgelere Göre Dağılımı (000 ha, 2010/2011)

Kaynak: Ek Tablo 7’den hazırlanmıştır.

Fındık alanlarının iller bazında dağılımında ise Ordu 201 bin ha ile toplam fındık alanların %30’una sahiptir. Ordu’yu sırasıyla Giresun ve Samsun illeri takip etmektedir. Giresun 118 bin ha fındık alanı ile toplam fındık alanlarının %18’ine sahipken Samsun 88 bin ha ile toplam fındık alanlarının %13’üne sahiptir. Bu üç ilin fındık alanı

toplamı ise yaklaşık olarak 407 bin ha ile toplam fındık alanlarının %61’ini oluşturmaktadır. Bununla birlikte Sakarya 69 bin ha fındık alanı ile toplam fındık alanlarından %10, Trabzon ve Düzce ise sahip oldukları 63’er bin ha alan ile toplam fındık alanlarından %9’ar pay alan diğer önemli illerdir (Şekil 13).



Şekil 13. Türkiye’de Fındık Alanlarının İllere Göre Dağılımı (000 ha, 2010/2011)

Kaynak: Ek Tablo 8’den hazırlanmıştır.

Tablo 2. Türkiye Fındık Arz ve Kullanımı (000 Ton, Kabuklu)

| Türkiye | 2010/2011 | 2011/2012 Tahmin | 2012/2013 Öngörü |
|--------------------------------|-------------|---------------------|---------------------|
| ARZ | | | |
| Başlangıç Stoğu (1 Ağustos) | 351 | 151 | 71 |
| Üretim | 600 | 430 | 660 |
| İthalat | 3 | 2 | 2 |
| Toplam Arz | 954 | 583 | 733 |
| KULLANIM | | | |
| İhracat | 561 | 459 | 570 |
| Tüketim | 242 | 53 | 103 |
| Toplam Kullanım | 954 | 583 | 733 |
| Bitiş Stoğu (31 Temmuz) | 151 | 71 | 60 |
| Stok/Kullanım Oranı (%) | 15,8 | 12,2 | 8,2 |

Kaynak: KİB, TEPGE, TMO, TÜİK

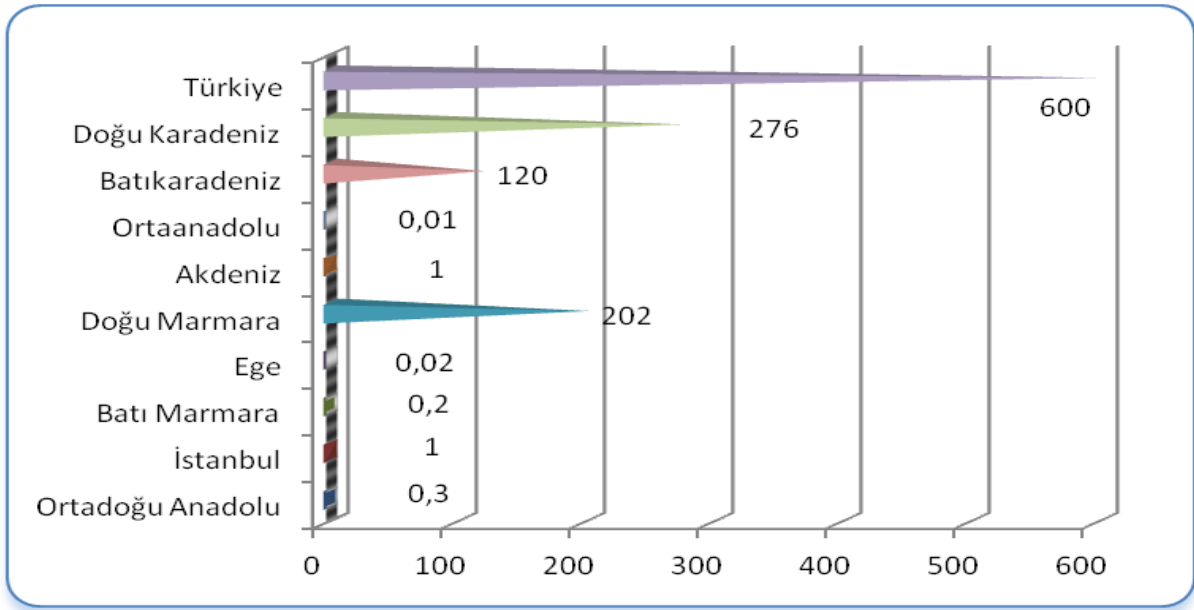
İhracat rakamları Karadeniz Ticaret Borsasından (KİB) alınan rakamlar olup bu rakamlar kabuklu fındık verilerinin iç fındık eşdeğeri (1kg kabuklu fındık=0,5 kg) kullanılarak kabuksuz fındık verilerine dönüştürülmesi ile elde edilmiş rakamlardır.

Dış ticaret rakamları 802.21, 802.22, 2007.99, 2008.19 ve 1106.30 GTİP nolu tarife ve alt açılımlarına ait verileri içermekte olup 1515.90 GTİP nolu tarife ve alt açılımları dahil değildir. Bu nedenle dış ticaret rakamları diğer kaynaklarla farklılık gösterebilir. Bu nedene bağlı olarak tüketim rakamlarına ihracat verileri içinde yer almayan fındık kullanımı da dahildir.

Dış Ticaret Rakamları ihraç sezonu (1 Eylül-31 Ağustos) itibariyle verilmiştir.

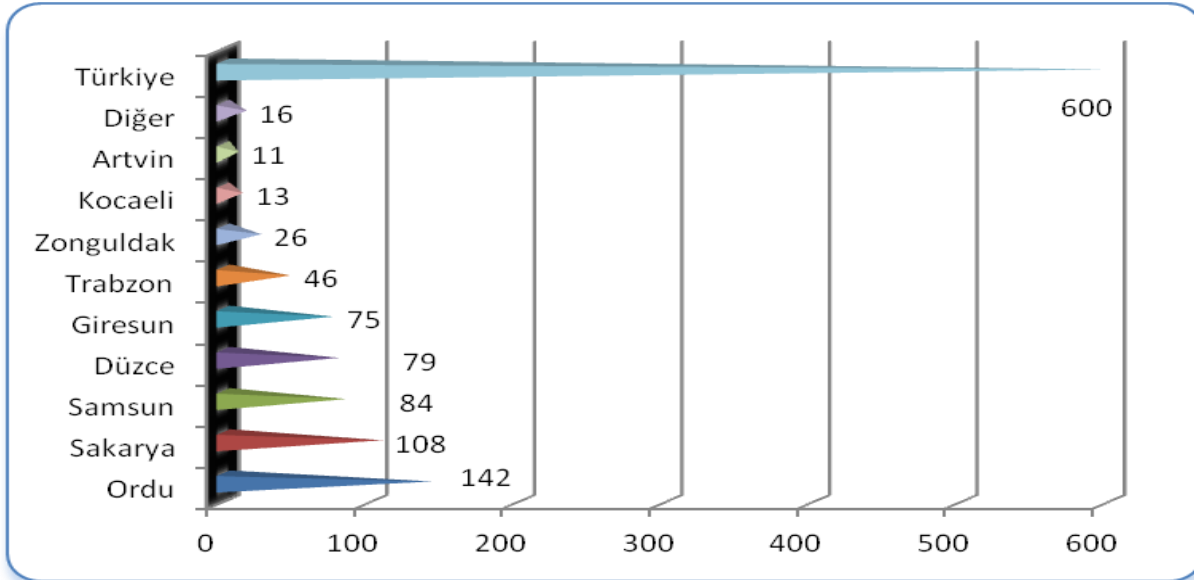
2010/2011 dönemi fındık üretimi incelendiğinde; dünyanın en büyük fındık üreticisi olan Türkiye’de 600 bin ton fındık üretiminin bölgeler itibariyle dağılımında Doğu Karadeniz, Doğu Marmara ve Batı Karadeniz Bölgeleri sırasıyla 276, 202 ve 120 bin ton fındık üretimine sahip olup

toplam fındık üretiminden aldıkları yaklaşık olarak %46, %34 ve %20 paylar ile fındık üretiminin en yoğun olduğu bölgelerdir. Bununla birlikte bu üç bölgenin fındık üretimi toplam fındık üretiminin neredeyse tamamını karşılamaktadır (Şekil 14).



Şekil 14. Türkiye’de Fındık Üretiminin Bölgelere Göre Dağılımı (000 ton, 2010/2011)

Kaynak: Ek Tablo 7’den hazırlanmıştır.



Şekil 15. Türkiye’de Fındık Üretiminin İllere Göre Dağılımı (000 ton, 2010/2011)

Kaynak: Ek Tablo 8’den hazırlanmıştır.

Fındık üretiminin iller bazında dağılımında ise; Ordu 142 bin ton üretim ile toplam fındık üretiminin %24’ünü karşılamaktadır. Ordu’yu sırasıyla Sakarya ve Samsun illeri takip etmektedir. Sakarya 108 bin ton fındık üretimi ile toplam fındık üretiminden %18 pay alırken Samsun 84 bin ton ile %14 pay almaktadır. Bu üç ilin fındık üretimi toplamı ise yaklaşık olarak 334 bin ton ile toplam

fındık üretiminin %56’sını oluşturmaktadır. Bununla birlikte Düzce 79 bin ton fındık üretimi ile toplam fındık üretiminden %13 pay alırken, Giresun 75 bin ton fındık üretimi ile toplam fındık üretiminden %12, Trabzon ise 46 bin ton fındık üretimi ile toplam fındık üretiminden %8 pay alan diğer önemli illerdir (Şekil 15).

Türkiye Fındık Dış Ticareti

Türkiye dünyanın en büyük fındık üreticisi olmasının yanı sıra yıllar itibariyle değişmekle birlikte %75-80 ihracat payı ile dünyanın en büyük fındık ihracatçısı konumuna da sahiptir. Bugünkü durum itibariyle Türkiye’de fındık işleme sanayisi önemli bir gelişme göstermiştir.

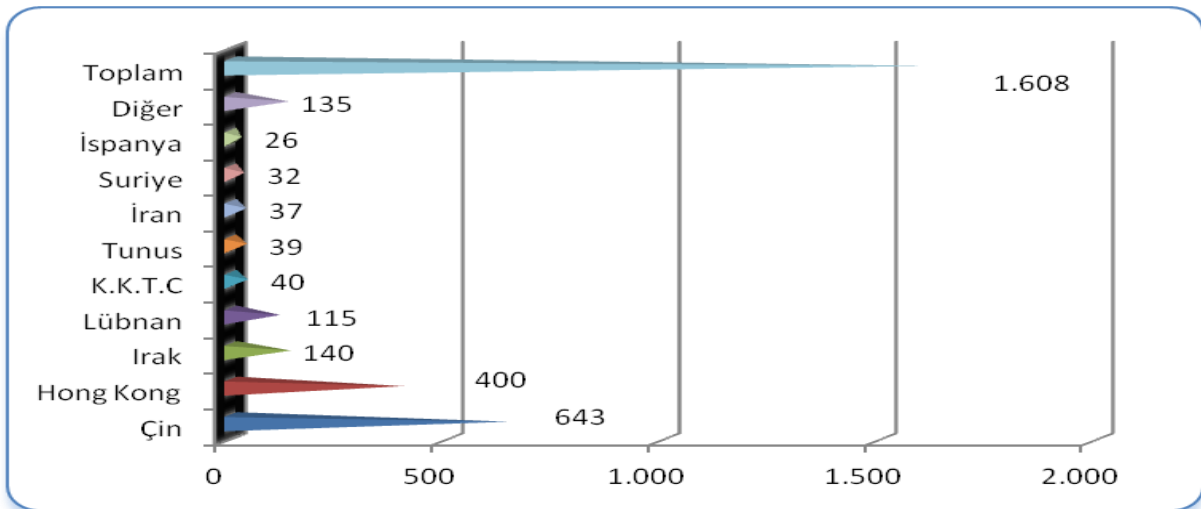
Fındık soyulmuş, beyazlatılmış, dilinmiş, füre, krokan, fındık unu vb. çeşitlerde işlenmiş olarak ihraç edilmektedir. Toplam fındık ihracatının yarısına yakını işlenmiş olarak ihraç edilmekte ve bu ürünler İşlenmiş Tarım Ürünlerine Yönelik İhracat İadesi’nden yararlanmaktadır. Fındık ihracatı ülkeler itibariyle incelendiğinde, Türkiye’nin 100 civarında ülkeye fındık ihracatı gerçekleştirildiği bilinmektedir. Bu ülkeler arasında İtalya, Almanya, Fransa, İsviçre, Kanada, Rusya, Belçika, Polonya’nın ön sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Ülkeler itibariyle Türkiye fındık ihracatının genel seyri incelendiğinde; ihracatın büyük kısmının belirli ülkelerde yoğunlaştığı ve belirli pazarlara bağımlı olduğu gözlemlenmektedir. Önemli bir kısmı AB üyesi olan ve Batı Avrupa’da yer alan bu ülkeler aynı zamanda dünyanın en büyük çikolata üretici ülkeleri ve pazarlarıdır. Nitekim Türkiye fındık ihracatında AB ülkeleri en önemli yeri tutmakta ve bu

ülkelerin payı ihracatta yaşanan artışa paralel olarak artış göstermektedir. AB ülkelerinin toplam fındık ihracatındaki payı yıllar itibariyle değişmekle beraber %70-80 düzeyindedir. Bunun yanı sıra, özellikle Uzakdoğu ülkeleri ve İskandinav ülkeleri Türk fındığı için potansiyel arz eden pazarlar olarak dikkat çekmektedir.

Türkiye’de 2010/2011 döneminde yaklaşık olarak 281 bin ton fındık ihracatı gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen bu ihracatın 1,3 bin tonu kabuklu, 170,9 bin tonu iç, 43,3 bin tonu işlenmiş ve 65,8 bin tonu da ileri derecede işlenmiş fındık ihracatını kapsamaktadır. Gerçekleştirilen ihracatın toplam değeri ihraç sezonu itibariyle 1,78 milyar \$’dır. Yıllık olarak bakıldığında ise 2010 yılında 1,6 bin ton kabuklu ve 149,6 bin ton kabuksuz fındık ihracatı gerçekleştirilmiş olup toplam ihracat değeri 1,34 milyar \$’dır.

Fındık ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde 2010 yılı kabuklu fındık ihracatının 643 ton ile %40’ı Çin’e, 400 ton ile %25’i ise Hong Kong’a gitmiştir. Irak 140 ton ile kabuklu fındık ihracatından aldığı %9 payla üçüncü sırada yer almakta olup kabuklu fındık ihracatının %74’ü bu üç ülkeye gerçekleştirilmektedir (Şekil 16).

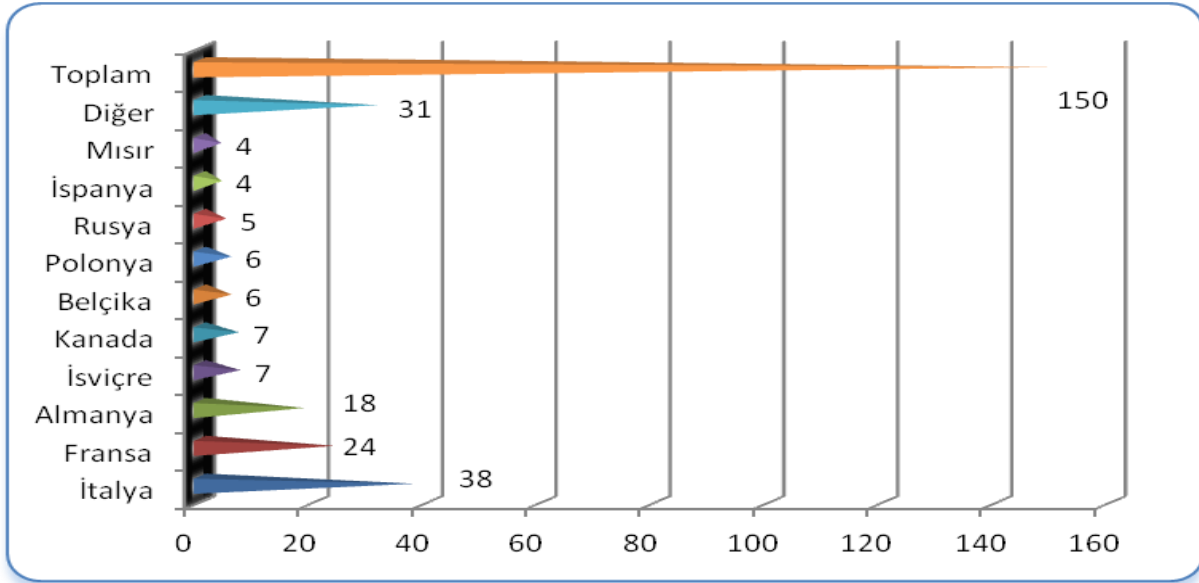


Şekil 16. Türkiye Fındık İhracatının Ükelere Göre Dağılımı (Ton, Kabuklu, 2010)

Kaynak: Ek Tablo 12’den hazırlanmıştır.

2010 yılı kabuksuz fındık ihracatı 79 ülkeye gerçekleştirilmiş olup ihracatın ülkelere göre dağılımında İtalya, Fransa ve Almanya önde gelen ülkelerdir. 2010 yılında bu ülkelere yapılan kabuksuz fındık ihracatının dağılımı sırasıyla %25, %16 ve %12 olup toplam kabuksuz fındık ihracatının %54'ünü oluşturmaktadır. Kabuksuz fındık ihracatında önemli olan diğer ülkeler incelendiğinde ise İsviçre ve Kanada'nın toplam kabuksuz

fındık ihracatından %5'er, Belçika ve Polonya'nın %4'er, Rusya, İspanya ve Mısır'ın ise %3'er pay aldığı görülmektedir. ABD ve Hollanda'nın kabuksuz fındık ihracatında ki payları ise %2 dolaylarındadır. 2010 yılı kabuksuz fındık ihracatının gerçekleştirildiği diğer 67 ülkenin ihracattan aldıkları paylar %1 ve altında iken bu ülkelerin toplamının ihracat payları %27'dir (Şekil 17).



Şekil 17. Türkiye Fındık İhracatının Ünelere Göre Dağılımı (000 ton, Kabuksuz, 2010)

Kaynak: Ek Tablo 12'den hazırlanmıştır.

Türkiye fındık üretiminde dünya lideri ve en büyük ihracatçı ülke olması nedeniyle fındık ithalatı yok denebilecek kadar azdır.

2009/2010 dönemi iç fındık ithalatı yaklaşık olarak 1,2 bin ton olarak gerçekleşmişken kabuklu fındık ithalatı bulunmamaktadır.

Türkiye Fındık Fiyatları

Türkiye'nin fındık üretiminde ve ihracatında dünyanın en büyük ülkesi olması sebebiyle fındıkla ilgili olarak üretiminden, ticaretine ve fiyatlarına kadar yaşanan veya yaşanması olası her türlü gelişme dünya piyasalarını da doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle üretim ve dış ticaret rakamlarının yanı sıra fındık fiyatlarında kaydedilen değişimlerin izlenmesi de oldukça önemlidir.

Fındık fiyatları üretici fiyatları, tüketici fiyatları, borsa fiyatları ve ihracat fiyatları

2010/2011 dönemine 4,49 TL/kg'la başlayan üretici fiyatları dönemi temmuz ayı ortalama

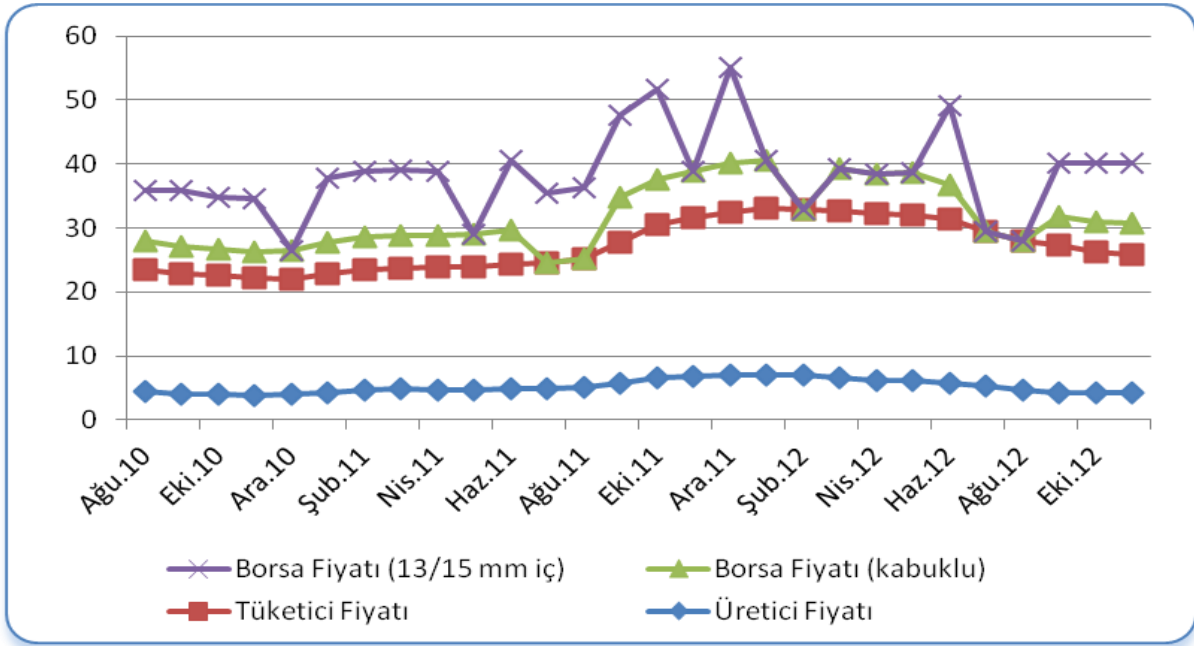
olmak üzere dört başlık altında incelenmiştir. Üretici ve tüketici fiyatlarında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri, borsa fiyatlarında Giresun Ticaret Borsası, ihracat fiyatlarında ise Karadeniz İhracatçılar Birliği verileri kullanılmıştır.

İç piyasalarda görülen fiyat farklılıkları bölgeden bölgeye değişen fındık kalitesinden kaynaklanmaktadır. Örneğin Giresun fındığı daha kaliteli olması nedeniyle diğer bölge fındıklarına göre daha yüksek fiyatlıdır.

fiyatı olan 4,89 TL/kg ile tamamlamıştır. 2010/2011 dönemi fındık üretici fiyatı

ortalaması 4,44 TL/kg olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönem başlangıcında 19,07 TL/kg olan iç fındık tüketici fiyatı ise dönemi 19,66 TL/kg ile kapatmıştır. İç fındık tüketici fiyatı ortalaması 2010/2011 dönemi için 18,88 TL/kg'dır. Borsa fiyatlarında kabuklu tımbul fındık ve 13/15 mm iç fındık fiyatları değerlendirilmiştir. Kabuklu fındık fiyatları hazır müstahsil satış (HMS) fiyatları, iç

fındık fiyatları ise hazır tacir satış (HTS) fiyatlarıdır. Kabuklu fındığın dönem başlangıç fiyatı 4,48 TL/kg olup dönem sonu fiyatı 5,39 TL/kg'dır. Dönem ortalaması ise 4,75 TL/kg olarak gerçekleşmiştir. 13/15 mm iç fındık fiyatı döneme 7,83 TL/kg ise başlamış ve dönem sonunda 11 TL/kg'a ulaşmıştır. Dönem ortalaması ise 9,52 TL/kg olmuştur (Şekil 18).



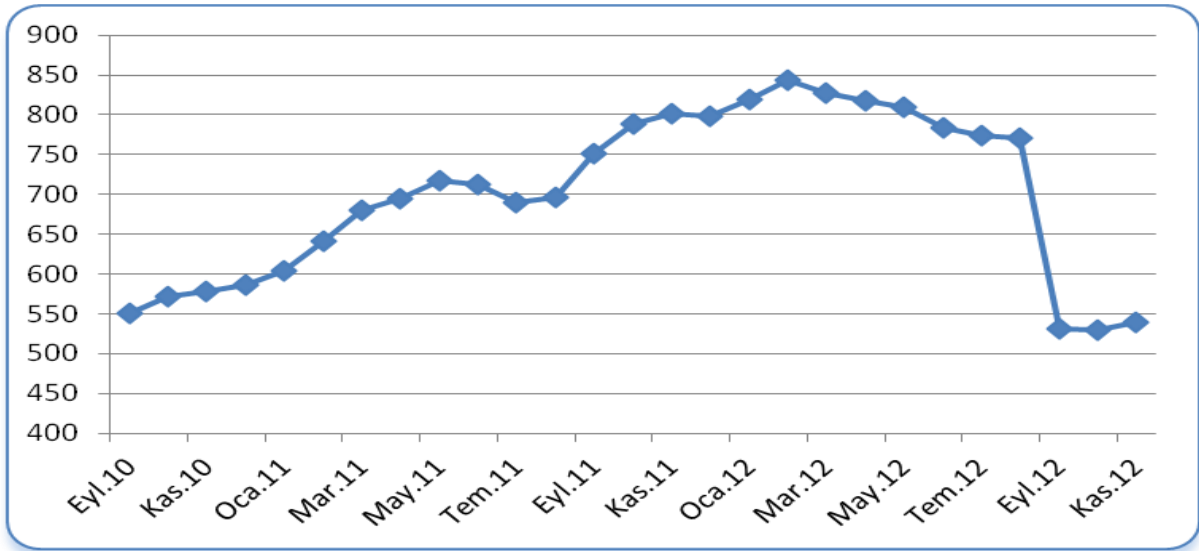
Şekil 18. Türkiye’de Fındık Fiyatları (TL/kg)

Kaynak: Ek Tablo 15’den hazırlanmıştır.

Şekil 18’de 13/15 mm iç fındık borsa fiyatlarında görülen keskin düşüşler o aylarda ürünün borsada işlem görmemesi nedeniyle fiyat oluşmamış olmasından kaynaklanmaktadır.

İhracat fiyatları incelendiğinde ise; 2010/2011 döneminde üretimin 600 bin ton ve TMO stoklarının 351 bin ton olmasının etkisiyle ihracat fiyatları 644 \$/100kg seviyelerinde gerçekleşmiştir. İhracat sezonuna 550 \$/100kg ile başlayan fiyatlar giderek yükselerek Mayıs 2011’de 718

\$/100kg’a kadar çıkmıştır. Mayıs ayından itibaren ise üretim seyrine bağlı olarak yeni hasat dönemine yaklaşılmaya başlanmıştır. 2010/2011 ihracat sezonu fiyatlarını Ağustos ayında 697 \$/100kg ile kapatmıştır (Şekil 19).



Şekil 19. Türkiye’de Fındık İhracat Sezonu İtibariyle İhraç Fiyatları (\$/100kg, FOB)

Kaynak: Ek Tablo 16’den hazırlanmıştır.

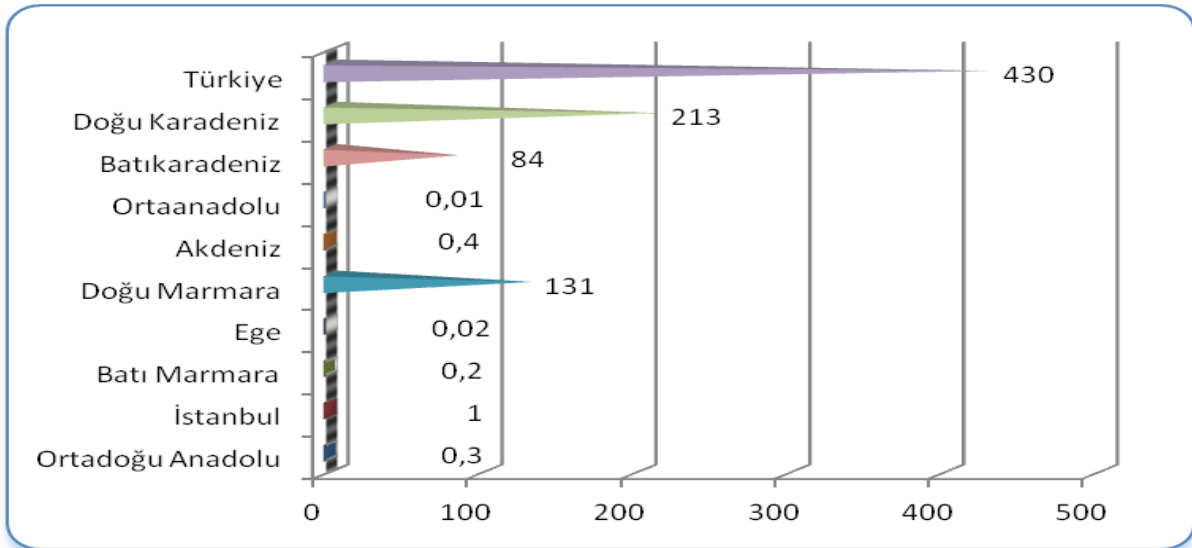
İç piyasalarda ki fındık fiyatları ihracat fiyatlarını da etkilemektedir. Üreticinin fındığı düşük fiyattan satmak yerine fiyatların yükseleceği beklentisiyle elinde tutması hasat başında düşük olan fiyatların dönem ortalarına doğru piyasada ki arz düşüklüğüne bağlı olarak yükselmesine neden olmakta, ürününü elinde tutan üreticilerin fiyatların yükselmesi sonucu ürünü piyasaya sürmesiyle de arz arttığı için fiyatlar tekrar düşme eğilimine girmektedir.

Bununla birlikte dünya fındık fiyatlarının belirlenmesinde Türkiye’de oluşan fındık fiyatları etkin rol oynamaktadır. İhraç fiyatlarının yüksek olması durumunda, Türkiye’nin en büyük rakipleri olan İtalya ve İspanya, AB’nin sağladığı destekler ve nakliye avantajlarını kullanarak daha düşük fiyatla satış yaparak stoklarını eritmektedirler. Bu nedenle de devir stokları genelde Türkiye’de oluşmaktadır.

TÜRKİYE'DE TAHMİN: 2011/2012

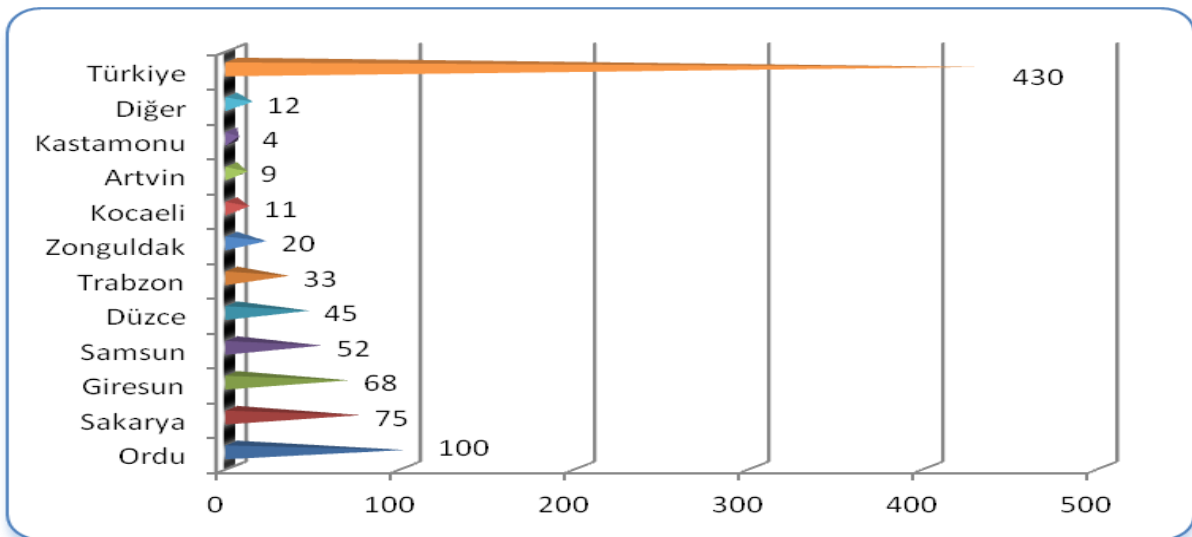
Türkiye’de 2010/2011 döneminde 600 bin ton olan toplam fındık üretiminin bir sonraki dönemde %40 oranında azalarak 430 bin tona gerilediği tahmin edilmektedir. Fındık verimi Aralık-Mayıs aylarında ki hava koşullarına bağlı olarak değişim göstermektedir. Söz konusu aylarda yaşanan yüksek sıcaklık ve kuru mevsim koşullarının Samsun, Ordu ve Akçakoca’nın taban arazilerinde verimi oldukça azalttığı düşünülmektedir. Ayrıca düşük tozlanma ve fındık böceği zararlısının da üretiminde üretim düşüşünde etkili olan diğer nedenlerdir.

Türkiye’de 2011/2012 döneminde fındık üretimi bölgeler itibariyle (IBBS1) incelendiğinde ilk sırayı üretimden aldığı %49,6 pay ile Doğu Karadeniz Bölgesi almaktadır. Doğu Karadeniz Bölgesini %30,5 ile Doğu Marmara ve %19,5 ile Batı Karadeniz Bölgeleri izlemektedir (Şekil 20). Ayrıca üretiminin %23’ü Ordu, %17’si Sakarya, %16’sı Giresun, %12’si Samsun, %10’u Düzce, %8’i Trabzon ve %5’i Zonguldak, %2’si Kocaeli, %2 ‘i Artvin, %1’i Kastamonu ve %3’ü de diğer illerinden karşılanmaktadır (Şekil 21).



Şekil 20. Türkiye’de Fındık Üretiminin Bölgelere Göre Dağılımı (000 ton, 2011/2012)

Kaynak: Ek Tablo 8’den hazırlanmıştır.



Şekil 21. Türkiye’de Fındık Üretiminin İllere Göre Dağılımı (000 ton, 2011/2012)

Kaynak: Ek Tablo 8’den hazırlanmıştır.

Fındık üretiminde beklenen düşüş ihracata da yansımıştır. Nitekim 2011/2012 döneminde fındık ihracatının bir önceki döneme oranla %18,4 azalarak yaklaşık olarak 230 bin ton olduğu tahmin edilmektedir.

İhracatın 146 tonunu kabuklu, 132,7 bin tonunu iç, 39 bin tonunu işlenmiş ve 57,9 bin tonunu da ileri derecede işlenmiş fındıklar oluşturmaktadır. Aynı dönemde gerçekleştirilen ihracat değerinin 1,82 milyar \$ olduğu tahmin edilmektedir. 2011 yılı ihracat değerinin ise 1,78 milyar \$ olduğu belirtilmektedir.

2011/2012 döneminde hava koşullarının fındık yetiştiriciliği açısından elverişli geçmemesi büyüme dönemi uzun süreli olan tüm meyvelerde de olduğu gibi fındık hasadını geciktirmiştir. Yeni ürünün piyasalara geç girmesi ise fiyatlara

yansımıştır. Bununla birlikte 2011/2012 döneminde 430 bin ton seviyelerinde gerçekleştiği tahmin edilen fındık rekoltesi ve TMO'nun bir önceki dönem başlangıcında 351 bin ton olan stoklarının 151 ton olmasının da etkisiyle dönem başında 5 TL/kg seviyelerinde olan üretici ve borsa kabuklu fındık fiyatları dönem boyunca 7,50 TL/kg seviyelerine kadar ulaşmış ve dönem ortalaması üretici fiyatlarında 6,29 TL/kg, borsa fiyatlarında da 6,85 TL/kg olarak gerçekleşmiştir.

İhracat fiyatları ise yine aynı nedenlere bağlı olarak sezonu 750 \$/100kg'dan açmış olup dönem içerisinde 820 \$/100kg'lara kadar ulaşmış ve dönemi bir önceki dönem ortalamasına oranla %24 artarak 798 \$/100kg ortalama ile kapatmıştır.

TÜRKİYE'DE ÖNGÖRÜ: 2012/2013

İklim koşullarına bağlı olarak bir önceki dönemde 2010/2011 dönemine göre %40 oranında azalan fındık rekoltesinin bu kez uygun iklim koşulları nedeniyle 2012/2013 döneminde bir önceki döneme oranla %53,5 artarak 660 bin tona ulaşacağı öngörülmektedir.

TMO stoklarının bir önceki döneme göre %53 oranında azalarak döneme 71 bin ton ile başlamasına rağmen fındık üretiminde öngörülen yaklaşık olarak %54'lük artış ihracata da yansımıştır. 2012/2013 ihracat döneminin ilk üç ayında yaklaşık olarak 81 bin ton (kabuksuz, işlenmiş ve ileri derecede işlenmiş) olarak gerçekleşen ihracat bir önceki dönem toplam ihracatının %35'lerine ulaşmıştır. Piyasalarda gözlenen bu ılımlı hava nedeniyle ihracatın artarak devam

edeceği ve 2012/2013 döneminde 300 bin ton civarlarına yaklaşacağı öngörülmektedir.

2012/2013 dönemine 4,61 TL/kg ile başlayan fındık üretici fiyatları Kasım 2012'de 4,25 TL/kg olarak gerçekleşmiştir.

Borsa fiyatları incelendiğinde döneme 4,42 TL/kg ile başlayan kabuklu fındık fiyatı Kasım 2012'de 4,94'e, 8,48 TL/kg ile başlayan 13/15 mm iç fındık fiyatı ise 9,49 TL/kg'a yükselmiştir.

Döneme 531 \$/100 kg ile başlayan ihraç fiyatları ise Kasım 2012'de 540 \$/100 kg olarak gerçekleşmiştir. Fındık rekoltesinde ki artış beklentisinin de etkisiyle fiyatlarda dönemsel dalgalanmalar haricinde ekstrem durumlar yaşanmayacağı öngörülmektedir.

EK TABLOLAR**Ek Tablo 1. Dünya Fındık Ekim Alanları (ha)**

| ÜLKELER | 2003 | 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 |
|--------------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| Türkiye | 368.357 | 393.000 | 389.696 | 392.860 | 433.920 | 412.468 | 421.108 | 432.439 |
| İtalya | 68.113 | 67.506 | 67.743 | 69.685 | 72.314 | 71.050 | 70.100 | 70.500 |
| Azerbaycan | 17.812 | 17.971 | 18.228 | 17.379 | 19.994 | 21.577 | 22.193 | 22.691 |
| İran | 7.763 | 18.158 | 19.478 | 19.500 | 19.735 | 20.105 | 20.466 | 21.000 |
| İspanya | 21.583 | 20.590 | 20.343 | 19.937 | 16.802 | 15.411 | 13.500 | 13.800 |
| Gürcistan | 5.500 | 4.600 | 9.000 | 13.000 | 12.000 | 10.000 | 12.000 | 15.000 |
| ABD | 11.331 | 11.493 | 11.453 | 11.453 | 11.574 | 11.493 | 11.493 | 11.700 |
| Çin | 7.407 | 6.222 | 4.741 | 8.500 | 9.000 | 8.804 | 10.500 | 10.300 |
| Ara toplam | 507.866 | 539.540 | 540.682 | 552.314 | 595.339 | 570.908 | 581.360 | 597.430 |
| Kırgızistan | 1.600 | 1.614 | 2.300 | 3.200 | 4.500 | 4.856 | 4.995 | 3.500 |
| Fransa | 2.426 | 2.576 | 2.642 | 2.953 | 2.916 | 3.251 | 3.572 | 3.834 |
| Polonya | 1.637 | 1.651 | 2.638 | 2.241 | 3.100 | 3.131 | 2.663 | 3.500 |
| Hırvatistan | 420 | 500 | 800 | 900 | 1.246 | 1.877 | 2.000 | 4.000 |
| Beyaz rusya | 1.190 | 1.113 | 1.139 | 1.171 | 1.616 | 1.634 | 1.562 | 1.600 |
| Özbekistan | 1.108 | 1.114 | 1.138 | 1.042 | 1.206 | 1.288 | 1.326 | 1.300 |
| Tacikistan | 826 | 833 | 845 | 806 | 927 | 1.000 | 1.029 | 800 |
| Rusya | 600 | 588 | 602 | 619 | 854 | 864 | 826 | 800 |
| Yunanistan | 1.000 | 800 | 749 | 717 | 652 | 650 | 660 | 400 |
| Bulgaristan | 120 | 106 | 255 | 376 | 702 | 700 | 601 | 171 |
| Portekiz | 627 | 626 | 585 | 527 | 500 | 527 | 527 | 400 |
| Moldavya | 794 | 733 | 899 | 889 | 967 | 1.012 | 400 | 400 |
| Moğolistan | 295 | 300 | 297 | 291 | 292 | 320 | 314 | 310 |
| Cameroon | | | | 100 | 102 | 100 | 100 | 120 |
| Macaristan | 104 | 111 | 120 | 90 | 88 | 103 | 99 | 161 |
| Kıbrıs | 87 | 87 | 90 | 92 | 85 | 80 | 71 | 19 |
| Sovenya | 32 | 32 | 32 | 32 | 43 | 43 | 52 | 57 |
| Tunus | 40 | 49 | 51 | 52 | 48 | 49 | 50 | 40 |
| Ukrayna | 76 | 30 | 30 | 30 | 30 | 30 | 40 | 20 |
| Romanya | | 5 | 12 | 10 | 1 | 5 | 11 | 15 |
| Danimarka | | 6 | 6 | 6 | 6 | 6 | 6 | 6 |
| Ara toplam | 12.982 | 12.874 | 15.230 | 16.144 | 19.881 | 21.526 | 20.904 | 21.053 |
| Dünya | 520.848 | 552.414 | 555.912 | 568.458 | 615.220 | 592.434 | 602.264 | 620.383 |

Kaynak : <http://www.faostat.fao.org>

Ek Tablo 2. Dünya Fındık Üretimi (ton)

| ÜLKELER | 2005/06 | 2006/07 | 2007/08 | 2008/09 | 2009/10 | 2010/11 | 2011/12 | |
|--------------|----------------|------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Türkiye | 525.000 | 800.000 | 550.000 | 780.000 | 470.000 | 570.000 | 430.000 | 710.000 |
| AB-27 | 140.000 | 145.000 | 128.000 | 149.000 | 105.000 | 105.000 | 145.000 | 120.000 |
| ABD | 25.040 | 39.010 | 33.570 | 29.030 | 42.640 | 25.400 | 37.000 | 40.000 |
| Azerbaycan | 35.000 | 18.000 | 28.000 | 20.000 | 32.000 | 26.000 | 34.900 | 36.300 |
| Dünya | 725.040 | 1.002.010 | 739.570 | 978.030 | 649.640 | 726.400 | 646.900 | 906.300 |

Kaynak : <http://www.fas.usda.gov>

Ek Tablo 3. Dünya Fındık Verimi (kg/ha)

| ÜLKELER | 2003 | 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 |
|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| Azerbaycan | 1.117 | 306 | 1.535 | 1.417 | 1.374 | 1.286 | 1.371 | 1.287 |
| Beyaz Rusya | 1.323 | 878 | 1.062 | 874 | 651 | 669 | 748 | 750 |
| Bulgaristan | 125 | 189 | 90 | 138 | 24 | 29 | 38 | 47 |
| Kamerun | 0 | 0 | 0 | 1.000 | 980 | 1.000 | 1.000 | 1.000 |
| Çin | 1.755 | 2.250 | 2.848 | 1.647 | 1.667 | 1.817 | 1.714 | 1.893 |
| Hırvatistan | 1.190 | 904 | 1.023 | 1.013 | 995 | 687 | 692 | 833 |
| Kıbrıs | 345 | 460 | 456 | 348 | 471 | 475 | 1.613 | 2.526 |
| Danimarka | 0 | 1.167 | 1.167 | 1.167 | 833 | 1.167 | 833 | 1.667 |
| Fransa | 1.529 | 2.506 | 1.688 | 2.060 | 1.842 | 1.586 | 2.471 | 2.162 |
| Almanya | 2.695 | 1.810 | 1.821 | 1.808 | 1.767 | 1.870 | 1.817 | 1.920 |
| Yunanistan | 2.160 | 3.165 | 2.402 | 2.347 | 2.296 | 1.677 | 1.086 | 3.250 |
| Macaristan | 1.221 | 847 | 742 | 756 | 898 | 951 | 697 | 894 |
| Iran | 746 | 847 | 918 | 923 | 1.151 | 689 | 699 | 1.157 |
| İtalya | 1.223 | 2.124 | 1.297 | 2.039 | 1.773 | 1.574 | 1.496 | 1.328 |
| Kırgızistan | 688 | 554 | 787 | 756 | 720 | 618 | 659 | 660 |
| Moğolistan | 1.017 | 1.113 | 1.242 | 1.333 | 1.589 | 969 | 1.156 | 1.258 |
| Polonya | 1.417 | 1.380 | 1.160 | 1.177 | 1.119 | 1.097 | 1.147 | 1.143 |
| Portekiz | 951 | 802 | 653 | 835 | 800 | 793 | 831 | 750 |
| Moldavya | 1.305 | 1.408 | 857 | 699 | 601 | 782 | 750 | 750 |
| Romanya | 0 | 3.200 | 1.083 | 1.000 | 3.000 | 1.200 | 1.000 | 933 |
| Rusya | 1.333 | 845 | 1.022 | 1.212 | 937 | 832 | 976 | 1.000 |
| Slovenya | 2.906 | 3.000 | 3.031 | 2.281 | 2.674 | 1.209 | 4.538 | 1.737 |
| İspanya | 582 | 1.307 | 1.132 | 1.244 | 960 | 1.579 | 778 | 1.094 |
| Tacikistan | 1.211 | 976 | 1.075 | 1.489 | 1.079 | 1.010 | 1.077 | 1.375 |
| Tunus | 1.175 | 1.061 | 784 | 769 | 833 | 816 | 800 | 1.500 |
| Türkiye | 1.303 | 891 | 1.360 | 1.683 | 1.221 | 1.941 | 1.187 | 1.388 |
| Ukrayna | 237 | 667 | 433 | 333 | 333 | 667 | 250 | 1.000 |
| ABD | 3.034 | 2.960 | 2.186 | 3.248 | 2.900 | 2.526 | 3.710 | 4.436 |
| Özbekistan | 903 | 730 | 798 | 937 | 901 | 872 | 828 | 846 |
| Dünya | 1.306 | 1.114 | 1.366 | 1.697 | 1.325 | 1.793 | 1.271 | 1.432 |

Kaynak : <http://www.faostat.fao.org>

Ek Tablo 4. Önemli Fındık Üreticisi Ülkelerin Arz-Talep Denge Tabloları (ton)

| TÜRKİYE | 2006/07 | 2007/08 | 2008/09 | 2009/10 | 2010/11 | 2011/12 | 2012/13 |
|--------------------------------|----------------|----------------|------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Başlangıç Stoğu (1 Ağustos) | 80.000 | 300.000 | 335.000 | 525.000 | 425.000 | 350.000 | 100000 |
| Üretim | 800.000 | 550.000 | 780.000 | 470.000 | 570.000 | 430.000 | 710.000 |
| İthalat | 4.800 | 4.100 | 3.800 | 1.600 | 2.000 | 2.000 | 2.000 |
| Toplam Arz | 884.800 | 854.100 | 1.118.800 | 996.600 | 997.000 | 782.000 | 812.000 |
| İhracat | 340.000 | 300.000 | 340.000 | 325.000 | 350.000 | 325.000 | 350.000 |
| Tüketim | 244.800 | 219.100 | 253.800 | 246.600 | 297.000 | 357.000 | 412.000 |
| Bitiş Stoğu (31 Temmuz) | 300.000 | 335.000 | 525.000 | 425.000 | 350.000 | 100.000 | 50000 |
| Toplam Kullanım | 300.000 | 335.000 | 525.000 | 425.000 | 350.000 | 782.000 | 812.000 |

| AB 27 | 2006/07 | 2007/08 | 2008/09 | 2009/10 | 2010/11 | 2011/12 | 2012/13 |
|--------------------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Başlangıç Stoğu (1 Ağustos) | 35.000 | 35.000 | 30.000 | 35.000 | 40.000 | 35.000 | 35.000 |
| Üretim | 145.000 | 128.000 | 149.000 | 105.000 | 105.000 | 145.000 | 120.000 |
| İthalat | 254.600 | 218.300 | 240.700 | 239.000 | 275.000 | 237.100 | 250.000 |
| Toplam Arz | 434.600 | 381.300 | 419.700 | 379.000 | 420.000 | 417.100 | 405.000 |
| İhracat | 9.000 | 16.000 | 14.400 | 13.600 | 11.200 | 10.200 | 10.000 |
| Tüketim | 390.600 | 335.300 | 370.300 | 325.400 | 373.800 | 371.900 | 360.000 |
| Bitiş Stoğu (31 Temmuz) | 35.000 | 30.000 | 35.000 | 40.000 | 35.000 | 35.000 | 35.000 |
| Toplam Kullanım | 434.600 | 381.300 | 419.700 | 379.000 | 420.000 | 417.100 | 405.000 |

| ABD | 2005/06 | 2006/07 | 2007/08 | 2008/09 | 2009/10 | 2010/11 | 2011/12 |
|--------------------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Başlangıç Stoğu (1 Ağustos) | 700 | 2.800 | 2.300 | 1.300 | 2.700 | 2.300 | 1.700 |
| Üretim | 39.000 | 33.600 | 29.000 | 42.600 | 25.400 | 34.900 | 36.300 |
| İthalat | 13.600 | 13.500 | 10.100 | 8.200 | 11.000 | 9.700 | 10.000 |
| Toplam Arz | 53.300 | 49.900 | 41.400 | 52.100 | 39.100 | 46.900 | 48.000 |
| İhracat | 26.500 | 25.300 | 24.200 | 34.300 | 19.600 | 23.300 | 25.000 |
| Tüketim | 24.000 | 22.300 | 15.900 | 15.100 | 17.200 | 21.900 | 21.000 |
| Bitiş Stoğu (31 Temmuz) | 2.800 | 2.300 | 1.300 | 2.700 | 2.300 | 1.700 | 1.200 |
| Toplam Kullanım | 53.300 | 49.900 | 41.400 | 52.100 | 39.100 | 46.900 | 48.000 |

Kaynak: www.fas.usda.gov

Ek Tablo 5. Avrupa İç Fındık Fiyatları (Türk Levant Tipi- FOB) (\$/100kg)

| Aylar | 2003 | 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 |
|---------|------|------|-------|------|------|------|------|------|------|
| Ocak | 225 | 385 | 830 | 843 | 510 | 780 | 460 | 605 | 630 |
| Şubat | 214 | 375 | 1.013 | 795 | 505 | 746 | 450 | 600 | 645 |
| Mart | 210 | 374 | 1.016 | 760 | 510 | 705 | 470 | 655 | 660 |
| Nisan | 220 | 405 | 970 | 725 | 545 | 690 | 485 | 664 | 650 |
| Mayıs | 222 | 533 | 968 | 630 | 630 | 660 | 540 | 660 | 660 |
| Haziran | 240 | 545 | 1.030 | 505 | 625 | 625 | 547 | 635 | 675 |
| Temmuz | 270 | 600 | 1.070 | 383 | 640 | 590 | 560 | 640 | 720 |
| Ağustos | 300 | 660 | 985 | 420 | 675 | 525 | 505 | 615 | 740 |
| Eylül | 350 | 665 | 905 | 440 | 710 | 505 | 575 | 530 | 792 |
| Ekim | 380 | 668 | 870 | 425 | 755 | 470 | 635 | 540 | 785 |
| Kasım | 375 | 695 | 850 | 437 | 765 | 410 | 630 | 560 | 815 |
| Aralık | 375 | 710 | 865 | 480 | 760 | 435 | 610 | 600 | 825 |

Kaynak : www.fiskobirlik.gov.tr

Ek Tablo 6. Türkiye’de Fındık Ağaç Sayısı, Toplu Meyveliklerin Alanı ve Üretimi

| YILLAR | Toplu meyveliklerin alanı(dekar) | Üretim(ton) | Meyve veren yaşta ağaç sayısı | Meyve vermeyen yaşta ağaç sayısı | Toplam ağaç sayısı |
|--------|----------------------------------|-------------|-------------------------------|----------------------------------|--------------------|
| 1991 | 0 | 315.000 | 245.574.000 | 20.389.000 | 265.963.000 |
| 1992 | 0 | 520.000 | 240.000.000 | 21.000.000 | 261.000.000 |
| 1993 | 0 | 305.000 | 255.271.000 | 25.046.000 | 280.317.000 |
| 1994 | 0 | 490.000 | 259.200.000 | 20.200.000 | 279.400.000 |
| 1995 | 5.388.730 | 455.000 | 271.150.000 | 21.500.000 | 292.650.000 |
| 1996 | 5.390.090 | 446.000 | 270.295.000 | 20.390.000 | 290.685.000 |
| 1997 | 5.380.100 | 410.000 | 271.730.000 | 23.200.000 | 294.930.000 |
| 1998 | 5.403.220 | 580.000 | 273.980.000 | 17.450.000 | 291.430.000 |
| 1999 | 5.306.740 | 530.000 | 278.900.000 | 16.350.000 | 295.250.000 |
| 2000 | 5.495.000 | 470.000 | 282.970.000 | 9.881.000 | 292.851.000 |
| 2001 | 5.550.000 | 625.000 | 285.000.000 | 12.100.000 | 297.100.000 |
| 2002 | 5.600.000 | 600.000 | 289.000.000 | 10.876.000 | 299.876.000 |
| 2003 | 6.000.000 | 480.000 | 303.900.000 | 13.900.000 | 317.800.000 |
| 2004 | 6.500.000 | 350.000 | 325.000.000 | 20.000.000 | 345.000.000 |
| 2005 | 6.550.000 | 530.000 | 321.500.000 | 15.215.000 | 336.715.000 |
| 2006 | 6.662.262 | 661.000 | 337.380.483 | 15.135.382 | 352.515.865 |
| 2007 | 6.638.174 | 530.000 | 357.948.270 | 19.286.768 | 377.235.038 |
| 2008 | 6.631.928 | 800.791 | 340.285.551 | 16.803.193 | 357.088.744 |
| 2009 | 6.428.669 | 500.000 | 347.414.378 | 21.852.143 | 369.266.521 |
| 2010 | 6.678.649 | 600.000 | 356.761.858 | 11.510.803 | 368.272.661 |
| 2011 | 6.969.643 | 430.000 | 354.713.121 | 8.569.370 | 363.282.491 |

Kaynak : www.tuik.gov.tr

Ek Tablo 7. Türkiye’de Bölgelere Göre Fındık Üretimi, Toplu Meyveliklerin Alanı ve Üretim Payı (2010)

| BÖLGELER | Toplu meyveliklerin alanı(dekar) | Üretim (ton) | Üretim Payı (%) |
|-------------------------|---|---------------------|------------------------|
| Ortadoğu Anadolu | 2.700 | 291 | 0,049 |
| İstanbul | 21.617 | 1.088 | 0,181 |
| Batı Marmara | 842 | 203 | 0,034 |
| Ege | 56 | 20 | 0,003 |
| Doğu Marmara | 1.422.027 | 201.537 | 33,590 |
| Akdeniz | 732 | 515 | 0,086 |
| Ortaanadolu | 29 | 8 | 0,001 |
| Batıkaradeniz | 1.266.155 | 120.427 | 20,071 |
| Doğu Karadeniz | 3.964.491 | 275.911 | 45,985 |
| Toplam | 6.678.649 | 600.000 | 100,000 |

Kaynak : TÜİK

Ek Tablo 8. Türkiye’de Bölgelere Göre Fındık Üretimi, Toplu Meyveliklerin Alanı ve Üretim Payı (2011)

| BÖLGELER | Toplu meyveliklerin alanı(dekar) | Üretim (ton) | Üretim Payı (%) |
|-------------------------|---|---------------------|------------------------|
| Ortadoğu Anadolu | 2.600 | 291 | 0,068 |
| İstanbul | 21.617 | 840 | 0,195 |
| Batı Marmara | 980 | 194 | 0,045 |
| Ege | 58 | 21 | 0,005 |
| Doğu Marmara | 1.419.992 | 131.241 | 30,521 |
| Akdeniz | 727 | 438 | 0,102 |
| Ortaanadolu | 29 | 11 | 0,003 |
| Batıkaradeniz | 1.276.828 | 83.722 | 19,470 |
| Doğu Karadeniz | 4.246.812 | 213.242 | 49,591 |
| Toplam | 6.969.643 | 430.000 | 100,000 |

Kaynak : TÜİK

Ek Tablo 9. Türkiye’de İllere Göre Fındık Üretimi, Toplu Meyveliklerin Alanı ve Üretim Payı (2010)

| İLLER | Toplu meyveliklerin alanı (da) | Üretim (ton) | Üretim Payı (%) |
|---------------|--------------------------------|----------------|-----------------|
| Ordu | 2.005.378 | 141.714 | 23,619 |
| Sakarya | 691.925 | 108.150 | 18,025 |
| Samsun | 883.410 | 83.830 | 13,972 |
| Düzce | 626.983 | 78.902 | 13,150 |
| Giresun | 1.176.390 | 74.944 | 12,491 |
| Trabzon | 628.089 | 45.932 | 7,655 |
| Zonguldak | 234.176 | 26.098 | 4,350 |
| Kocaeli | 84.392 | 13.473 | 2,246 |
| Artvin | 111.270 | 10.711 | 1,785 |
| Kastamonu | 74.229 | 4.311 | 0,719 |
| Bartın | 31.410 | 2.742 | 0,457 |
| Tokat | 26.280 | 1.999 | 0,333 |
| Rize | 35.582 | 1.962 | 0,327 |
| Sinop | 16.650 | 1.439 | 0,240 |
| İstanbul | 21.617 | 1.088 | 0,181 |
| Gümüşhane | 7.782 | 648 | 0,108 |
| Bursa | 7.490 | 623 | 0,104 |
| Kahramanmaraş | 605 | 361 | 0,060 |
| Bolu | 11.001 | 310 | 0,052 |
| Bitlis | 2.700 | 291 | 0,049 |
| Balıkesir | 270 | 116 | 0,019 |
| Isparta | 97 | 89 | 0,015 |
| Çanakkale | 301 | 52 | 0,009 |
| Bilecik | 196 | 50 | 0,008 |
| Diğer | 426 | 165 | 0,028 |
| Toplam | 6.678.649 | 600.000 | 100 |

Kaynak : TÜİK

Ek Tablo 10. Türkiye’de İllere Göre Fındık Üretimi, Toplu Meyveliklerin Alanı ve Üretim Payı (2011)

| İLLER | Toplu meyveliklerin alanı (da) | Üretim (ton) | Üretim Payı (%) |
|---------------|--------------------------------|----------------|-----------------|
| Bitlis | 2.600 | 291 | 0,068 |
| İstanbul | 21.617 | 840 | 0,195 |
| Kırklareli | 270 | 38 | 0,009 |
| Balıkesir | 349 | 104 | 0,024 |
| Çanakkale | 361 | 52 | 0,012 |
| Denizli | 28 | 11 | 0,003 |
| Afyon | 0 | 3 | 0,001 |
| Kütahya | 30 | 7 | 0,002 |
| Bursa | 6.980 | 580 | 0,135 |
| Bilecik | 154 | 44 | 0,010 |
| Kocaeli | 84.346 | 10.649 | 2,477 |
| Sakarya | 690.846 | 74.537 | 17,334 |
| Düzce | 626.750 | 45.098 | 10,488 |
| Bolu | 10.876 | 299 | 0,070 |
| Yalova | 40 | 34 | 0,008 |
| Antalya | 0 | 40 | 0,009 |
| Isparta | 92 | 107 | 0,025 |
| Hatay | 30 | 19 | 0,004 |
| Kahramanmaraş | 605 | 272 | 0,063 |
| Sivas | 29 | 11 | 0,003 |
| Zonguldak | 234.176 | 20.365 | 4,736 |
| Bartın | 41.017 | 3.683 | 0,857 |
| Kastamonu | 75.245 | 4.488 | 1,044 |
| Sinop | 16.650 | 1.092 | 0,254 |
| Samsun | 883.410 | 52.087 | 12,113 |
| Tokat | 26.330 | 2.001 | 0,465 |
| Amasya | 0 | 6 | 0,001 |
| Trabzon | 642.832 | 33.410 | 7,770 |
| Ordu | 2.270.539 | 99.881 | 23,228 |
| Giresun | 1.176.390 | 67.603 | 15,722 |
| Rize | 35.582 | 2.174 | 0,506 |
| Artvin | 113.223 | 9.416 | 2,190 |
| Gümüşhane | 8.246 | 758 | 0,176 |
| Toplam | 6.969.643 | 430.000 | 0,068 |

Kaynak : TÜİK

Ek Tablo 11. Türkiye'nin Kabuklu Fındık İhracat Miktarı ve Değeri

| (ton) (000 \$) | Eylül | Ekim | Kasım | Aralık | Ocak | Şubat | Mart | Nisan | Mayıs | Haziran | Temmuz | Ağustos | Toplam |
|-------------------|-------|-------|-------|--------|------|-------|------|-------|-------|---------|--------|---------|--------|
| 2006/2007 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 161 | 128 | 131 | 18 | 10 | 11 | 11 | 11 | 6 | 5 | 14 | 37 | 544 |
| Değer | 350 | 316 | 318 | 50 | 32 | 33 | 38 | 32 | 24 | 21 | 50 | 82 | 1.346 |
| 2007/2008 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 16 | 35 | 21 | 29 | 4 | 6 | 8 | 4 | 7 | 6 | 56 | 12 | 205 |
| Değer | 76 | 147 | 109 | 165 | 19 | 29 | 36 | 15 | 25 | 25 | 189 | 34 | 870 |
| 2008/2009 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 228 | 859 | 392 | 81 | 50 | 47 | 7 | 27 | 11 | 17 | 15 | 8 | 1.743 |
| Değer | 621 | 1.959 | 857 | 183 | 108 | 112 | 18 | 77 | 34 | 48 | 45 | 19 | 4.081 |
| 2009/2010 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 99 | 19 | 55 | 27 | 29 | 140 | 37 | 19 | 6 | 32 | 200 | 32 | 695 |
| Değer | 257 | 68 | 195 | 110 | 101 | 476 | 120 | 83 | 22 | 118 | 707 | 98 | 2.355 |
| 2010/2011 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 140 | 236 | 436 | 293 | 165 | 65 | 84 | 33 | 10 | 14 | 76 | 40 | 1.591 |
| Değer | 389 | 687 | 1.300 | 873 | 521 | 231 | 252 | 123 | 38 | 52 | 234 | 106 | 4.807 |
| 2011/2012 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 20 | 32 | 24 | 21 | 9 | 19 | 59 | 12 | 2 | 57 | 48 | 38 | 213 |
| Değer | 78 | 154 | 90 | 90 | 42 | 148 | 274 | 52 | 7 | 201 | 147 | 100 | 934 |
| 2012/2013 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 298 | 453 | | | | | | | | | | | 751 |
| Değer | 807 | 1251 | | | | | | | | | | | 2058 |

Kaynak : TÜİK

Ek Tablo 12. Türkiye'nin Kabuksuz Fındık İhracat Miktarı ve Değeri

| (ton) (1000 \$) | Eylül | Ekim | Kasım | Aralık | Ocak | Şubat | Mart | Nisan | Mayıs | Haziran | Temmuz | Ağustos | Toplam |
|---------------------|---------|---------|---------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|---------|--------|---------|-----------|
| 2006/2007 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 22.556 | 23.195 | 21.981 | 13.843 | 12.039 | 13.540 | 14.617 | 8.872 | 7.161 | 7.639 | 3.963 | 4.238 | 153.644 |
| Değer | 101.644 | 100.965 | 98.016 | 65.235 | 60.111 | 71.795 | 78.993 | 47.509 | 39.512 | 45.444 | 24.153 | 19.607 | 752.984 |
| 2007/2008 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 14.921 | 21.748 | 19.587 | 10.518 | 9.652 | 8.488 | 7.065 | 7.057 | 6.026 | 6.466 | 3.112 | 5.512 | 120.153 |
| Değer | 105.248 | 164.123 | 153.759 | 81.831 | 74.991 | 66.367 | 53.734 | 51.330 | 42.998 | 42.941 | 20.501 | 36.675 | 894.497 |
| 2008/2009 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 30.042 | 24.905 | 18.782 | 9.774 | 9.490 | 8.932 | 8.128 | 7.285 | 5.975 | 7.600 | 6.392 | 3.292 | 140.598 |
| Değer | 159.992 | 122.317 | 82.827 | 42.565 | 41.642 | 38.879 | 35.070 | 31.762 | 28.305 | 38.496 | 34.530 | 18.403 | 674.788 |
| 2009/2010 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 15.510 | 21.288 | 17.697 | 11.966 | 8.506 | 8.717 | 9.958 | 9.070 | 7.809 | 6.474 | 7.161 | 8.440 | 132.595 |
| Değer | 84.313 | 138.654 | 115.633 | 74.053 | 53.170 | 54.094 | 62.626 | 59.581 | 50.605 | 41.369 | 47.215 | 49.472 | 830.785 |
| 2010/2011 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 23.599 | 26.147 | 18.575 | 16.009 | 12.508 | 12.655 | 11.771 | 10.415 | 9.951 | 8.727 | 8.679 | 7.580 | 166.616 |
| Değer | 130.678 | 149.322 | 106.540 | 91.598 | 75.114 | 80.223 | 78.511 | 71.062 | 70.525 | 61.358 | 59.030 | 45.455 | 1.019.416 |
| 2011/2012 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 11.770 | 23.729 | 16.243 | 10.318 | 6.712 | 9.680 | 8.756 | 9.466 | 8.689 | 9.135 | 11.953 | 8.280 | 70.340 |
| Değer | 85.232 | 184.945 | 128.447 | 81.157 | 54.250 | 80.433 | 70.938 | 76.522 | 69.376 | 70.469 | 92.659 | 60.648 | 540.429 |
| 2012/2013 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 21.839 | 24.011 | | | | | | | | | | | 45.850 |
| Değer | 115.423 | 126.579 | | | | | | | | | | | 242.002 |

Kaynak : TÜİK

Ek Tablo 13 . Türkiye'nin Kabuksuz Fındık İthalat Miktarı ve Değeri

| (ton) (1000 \$) | Eylül | Ekim | Kasım | Aralık | Ocak | Şubat | Mart | Nisan | Mayıs | Haziran | Temmuz | Ağustos | Toplam |
|------------------------|-------|------|-------|--------|-------|-------|-------|-------|-------|---------|--------|---------|--------|
| 2006/2007 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 40 | 75 | 207 | 319 | 201 | 223 | 207 | 256 | 227 | 150 | 117 | 119 | 2.141 |
| Değer | 242 | 386 | 965 | 1.611 | 927 | 1.136 | 1.023 | 1.352 | 1.237 | 845 | 641 | 823 | 11.188 |
| 2007/2008 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 182 | 29 | 119 | 232 | 176 | 174 | 164 | 183 | 255 | 121 | 109 | 107 | 1.852 |
| Değer | 1.160 | 195 | 985 | 1.899 | 1.343 | 1.474 | 1.323 | 1.569 | 2.101 | 1.033 | 897 | 673 | 14.651 |
| 2008/2009 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 100 | 30 | 56 | 278 | 195 | 197 | 264 | 182 | 80 | 28 | 130 | 122 | 1.661 |
| Değer | 776 | 150 | 299 | 1.341 | 973 | 1.109 | 1.494 | 892 | 426 | 163 | 702 | 903 | 9.227 |
| 2009/2010 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 29 | 22 | 160 | 106 | 44 | 110 | 75 | 23 | 0 | 24 | 0 | 110 | 703 |
| Değer | 162 | 152 | 1.073 | 643 | 319 | 674 | 519 | 152 | 0 | 139 | 0 | 551 | 4.383 |
| 2010/2011 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 6 | 36 | 83 | 87 | 120 | 137 | 191 | 235 | 92 | 92 | 93 | 10 | 1.184 |
| Değer | 37 | 258 | 523 | 516 | 768 | 917 | 1.237 | 1.711 | 669 | 708 | 703 | 76 | 8.122 |
| 2011/2012 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 20 | 43 | 349 | 102 | 75 | 107 | 87 | 51 | 33 | 0 | 23 | 6 | 896 |
| Değer | 262 | 557 | 4.522 | 1.543 | 988 | 1.352 | 1.215 | 537 | 476 | 0 | 375 | 95 | 11.922 |
| 2012/2013 | | | | | | | | | | | | | |
| Miktar | 53 | 40 | | | | | | | | | | | 93 |
| Değer | 707 | 554 | | | | | | | | | | | 1.261 |

Kaynak : TÜİK

Ek Tablo 14. Türkiye'nin Ükelere Göre Kabuksuz Fındık İhracat Miktarı ve Değeri

| ÜLKELER | 2006 | | 2007 | | 2008 | | 2009 | | 2010 | | 2011 | |
|---------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|
| | İhracat miktarı (ton) | İhracat değeri (000 \$) | İhracat miktarı (ton) | İhracat değeri (000 \$) | İhracat miktarı (ton) | İhracat değeri (000 \$) | İhracat miktarı (ton) | İhracat değeri (000 \$) | İhracat miktarı (ton) | İhracat değeri (000 \$) | İhracat miktarı (ton) | İhracat değeri (000 \$) |
| İtalya | 64.715 | 376.164 | 47.796 | 322.974 | 46.900 | 256.808 | 44.892 | 265.833 | 37.806 | 226.288 | 36.460 | 269.652 |
| Almanya | 25.008 | 136.577 | 22.187 | 141.320 | 21.463 | 124.089 | 20.217 | 101.623 | 18.460 | 105.844 | 18.645 | 126.752 |
| Fransa | 13.062 | 80.386 | 16.840 | 110.152 | 9.484 | 58.331 | 11.205 | 64.792 | 23.829 | 148.142 | 22.257 | 164.666 |
| İsviçre | 8.913 | 54.326 | 7.709 | 47.017 | 7.465 | 46.739 | 7.805 | 39.059 | 7.228 | 41.490 | 7.211 | 46.448 |
| Belçika | 6.788 | 35.345 | 4.199 | 23.939 | 5.367 | 30.444 | 4.942 | 22.626 | 5.719 | 32.729 | 3.955 | 24.620 |
| A.B.D. | 3.725 | 20.111 | 2.979 | 19.222 | 3.260 | 20.183 | 1.739 | 8.941 | 2.799 | 16.059 | 2.043 | 13.135 |
| Rusya | 3.666 | 21.566 | 5.939 | 35.630 | 5.898 | 36.561 | 2.866 | 13.900 | 4.756 | 27.891 | 4.830 | 30.321 |
| Hollanda | 3.657 | 19.289 | 3.369 | 20.916 | 2.634 | 15.435 | 2.473 | 12.528 | 2.629 | 15.412 | 2.563 | 16.815 |
| Polonya | 3.287 | 19.211 | 6.613 | 43.175 | 3.401 | 21.921 | 4.784 | 29.248 | 5.634 | 34.784 | 5.030 | 37.602 |
| İspanya | 3.121 | 16.960 | 3.273 | 20.823 | 3.093 | 19.466 | 2.780 | 14.773 | 3.991 | 23.499 | 2.683 | 17.668 |
| Yunanistan | 2.685 | 14.218 | 1.957 | 13.342 | 2.472 | 13.943 | 1.899 | 10.031 | 2.094 | 11.990 | 1.523 | 10.311 |
| Mısır | 2.080 | 10.710 | 2.337 | 14.008 | 2.636 | 15.441 | 2.934 | 14.819 | 3.883 | 21.866 | 1.789 | 11.297 |
| Ukrayna | 1.879 | 12.060 | 1.132 | 6.995 | 1.533 | 9.936 | 1.464 | 8.016 | 1.384 | 8.343 | 1.118 | 7.461 |
| Brezilya | 1.780 | 11.992 | 1.242 | 7.859 | 1.413 | 8.254 | 1.908 | 11.605 | 2.104 | 13.366 | 1.905 | 13.709 |
| Avustralya | 1.554 | 9.788 | 1.292 | 8.236 | 1.396 | 7.533 | 1.574 | 7.805 | 1.743 | 9.888 | 1.547 | 10.648 |
| İngiltere | 1.287 | 7.424 | 937 | 6.370 | 843 | 5.443 | 906 | 4.863 | 1.304 | 7.735 | 842 | 5.601 |
| Avusturya | 1.054 | 5.203 | 1.410 | 9.005 | 1.365 | 8.950 | 1.484 | 8.473 | 2.258 | 14.188 | 1.842 | 13.135 |
| Kanada | 878 | 4.374 | 1.176 | 8.362 | 2.697 | 13.182 | 3.319 | 20.875 | 6.979 | 44.448 | 9.000 | 68.102 |
| Irak | 302 | 1.320 | 7 | 46 | 733 | 3.840 | 701 | 3.710 | 1.904 | 10.904 | 1.977 | 12.876 |
| İsrail | 564 | 3.616 | 842 | 5.387 | 1.121 | 6.617 | 1.012 | 4.863 | 1.293 | 7.575 | 1.041 | 7.020 |
| Sırbistan | 847 | 5.009 | 602 | 4.031 | 540 | 3.285 | 416 | 2.539 | 1.062 | 6.320 | 1.001 | 6.910 |
| Diğer | 6.989 | 39.264 | 5.589 | 36.030 | 7.870 | 46.145 | 6.064 | 33.344 | 9.182 | 54.442 | 5.919 | 40.263 |
| Toplam | 158.583 | 909.136 | 140.117 | 909.153 | 134.663 | 778.965 | 128.702 | 710.809 | 149.604 | 892.253 | 136.004 | 960.458 |

Kaynak : TÜİK

Ek Tablo 15 . Türkiye'nin Ülkelere Göre Kabuksuz Fındık İthalat Miktarı ve Değeri

| ÜLKELER | 2006 | | 2007 | | 2008 | | 2009 | | 2010 | | 2011 | |
|---------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|
| | İthalat miktarı (ton) | İthalat değeri (1000\$) | İthalat miktarı (ton) | İthalat değeri (1000\$) | İthalat miktarı (ton) | İthalat değeri (1000\$) | İthalat miktarı (ton) | İthalat değeri (1000\$) | İthalat miktarı (ton) | İthalat değeri (1000\$) | İthalat miktarı (ton) | İthalat değeri (1000\$) |
| İtalya | 1.111 | 10.398 | 353 | 1.789 | 241 | 2.026 | 116 | 607 | 48 | 325 | 144 | 993 |
| Almanya | 807 | 5.985 | 759 | 4.159 | 344 | 2.243 | 631 | 3.511 | 235 | 1.533 | 374 | 2.576 |
| Fransa | 135 | 1.199 | 261 | 1.595 | 218 | 1.749 | 96 | 519 | 24 | 136 | 161 | 1.229 |
| İsviçre | 55 | 304 | 60 | 319 | 113 | 693 | 84 | 474 | 22 | 120 | 35 | 241 |
| Belçika | 0 | 0 | 44 | 225 | 20 | 144 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| A.B.D. | 0 | 0 | 0 | 0 | 253 | 2.156 | 45 | 247 | 0 | 0 | 16 | 106 |
| Rusya | 0 | 0 | 0 | 0 | 20 | 177 | 0 | 0 | 0 | 0 | 20 | 125 |
| Hollanda | 64 | 379 | 260 | 2.001 | 80 | 604 | 169 | 954 | 0 | 0 | 45 | 306 |
| Polonya | 39 | 212 | 49 | 326 | 39 | 222 | 21 | 114 | 21 | 131 | 210 | 1.533 |
| İspanya | 0,978 | 9 | 20 | 90 | 0 | 0 | 49 | 297 | 12 | 77 | 16 | 80 |
| Yunanistan | 49 | 316 | 72 | 480 | 53 | 330 | 32 | 178 | 20 | 119 | 8 | 63 |
| Mısır | 0 | 0 | 27 | 181 | 0 | 0 | 0 | 0 | 10 | 76 | 0 | 0 |
| Ukrayna | 0 | 0 | 4 | 22 | 26 | 212 | 25 | 193 | 57 | 374 | 20 | 109 |
| Avustralya | 0 | 0 | 59 | 387 | 80 | 435 | 50 | 287 | 16 | 100 | 173 | 1.187 |
| İngiltere | 36 | 295 | 17 | 104 | 41 | 354 | 8 | 57 | 12 | 79 | 26 | 164 |
| Irak | 0 | 0 | 0 | 0 | 33 | 231 | 0 | 0 | 0 | 0 | 48 | 348 |
| İsrail | 0 | 0 | 0 | 0 | 10 | 69 | 22 | 81 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Danimarka | 52 | 395 | 39 | 248 | 43 | 298 | 20 | 107 | 0 | 0 | 31 | 201 |
| Norveç | 0 | 0 | 14 | 71 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 94 | 671 |
| Hırvatistan | 0 | 0 | 0 | 0 | 78 | 631 | 0 | 0 | 0 | 0 | 20 | 142 |
| Toplam | 2.349 | 19.491 | 2.039 | 11.994 | 1.689 | 12.573 | 1.368 | 7.625 | 477 | 3.071 | 1.439 | 10.072 |

Kaynak : TÜİK

Ek Tablo 16. Türkiye'nin Ülkelere Göre Kabuklu Fındık İhracat Miktarı ve Değeri

| ÜLKELER | 2006 | | 2007 | | 2008 | | 2009 | | 2010 | | 2011 | |
|----------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|
| | ihracat miktarı (ton) | ihracat değeri (1000\$) | ihracat miktarı (ton) | ihracat değeri (1000\$) | ihracat miktarı (ton) | ihracat değeri (1000\$) | ihracat miktarı (ton) | ihracat değeri (1000\$) | ihracat miktarı (ton) | ihracat değeri (1000\$) | ihracat miktarı (ton) | ihracat değeri (1000\$) |
| ABD | 11 | 26 | 0,998 | 2 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 10 | 36 |
| Avustralya | 3 | 10 | 0 | 0 | 13 | 50 | 0 | 0 | 6 | 22 | 1 | 4 |
| B.A.E. | 7 | 24 | 5 | 23 | 4 | 10 | 19 | 59 | 25 | 81 | 5 | 23 |
| Bahreyn | 1 | 4 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0,75 | 3 |
| Belçika | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0,21 | 1 |
| Brezilya | 58 | 165 | 18 | 64 | 0 | 0 | 33 | 103 | 13 | 43 | 4 | 18 |
| Fransa | 0 | 0 | 2 | 8 | 7 | 18 | 1 | 5 | 4 | 15 | 7 | 33 |
| Güney Afrika | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 6 | 20 | 3 | 11 | 4 | 15 |
| Güney Kore | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 5 | 22 |
| Hong Kong | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 400 | 1.239 | 150 | 460 |
| Irak | 81 | 181 | 0 | 0 | 942 | 2.094 | 48 | 88 | 140 | 448 | 2 | 8 |
| İspanya | 28 | 65 | 4 | 29 | 0 | 0 | 10 | 25 | 26 | 86 | 25 | 99 |
| İtalya | 14 | 29 | 0 | 0 | 16 | 30 | 19 | 35 | 0,65 | 3 | 28 | 84 |
| Japonya | 0,05 | 0,118 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0,588 | 3 |
| K.K.Türk.Cu m. | 34 | 89 | 26 | 81 | 37 | 117 | 20 | 62 | 40 | 120 | 30 | 78 |
| Kuveyt | 0,98 | 2 | 1 | 5 | 0,7 | 3 | 0,5 | 1 | 1 | 4 | 0,77 | 4 |
| Lübnan | 37 | 130 | 54 | 268 | 71 | 234 | 76 | 256 | 115 | 425 | 85 | 329 |
| Mısır | 75 | 156 | 0 | 0 | 0 | 0 | 16 | 43 | 3 | 10 | 98 | 321 |
| Rusya | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 13 | 47 |
| Suriye | 47 | 117 | 10 | 41 | 147 | 334 | 34 | 89 | 32 | 93 | 23 | 66 |
| S.Arabistan | 0,5 | 1 | 0 | 0 | 3 | 9 | 1 | 3 | 0 | 0 | 3 | 10 |
| Tunus | 23 | 61 | 0 | 0 | 25 | 69 | 69 | 226 | 39 | 119 | 25 | 85 |
| Türkmenistan | 0 | 0 | 0 | 0 | 5 | 16 | 1 | 2 | 11 | 37 | 17 | 53 |
| Ürdün | 42 | 116 | 15 | 46 | 33 | 83 | 8 | 23 | 5 | 17 | 2 | 4 |
| Finlandiya | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 4 | 0 | 0 |

Ek Tablo 16. Türkiye'nin Ülkelere Göre Kabuklu Fındık İhracat Miktarı ve Değeri (devam)

| ÜLKELER | 2006 | | 2007 | | 2008 | | 2009 | | 2010 | | 2011 | |
|---------------|-----------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|
| | ihracat miktarı (ton) | ihracat miktarı (ton) | ihracat değeri (1000\$) | ihracat miktarı (ton) | ihracat değeri (1000\$) | ihracat miktarı (ton) | ihracat değeri (1000\$) | ihracat miktarı (ton) | ihracat değeri (1000\$) | ihracat miktarı (ton) | ihracat değeri (1000\$) | ihracat miktarı (ton) |
| Almanya | 1 | 2 | 2 | 12 | 0 | 0 | 2 | 4 | 5 | 25 | 0 | 0 |
| Hollanda | 0,75 | 2 | 0,75 | 3 | 0,5 | 1 | 0,3 | 1 | 0,488 | 2 | 0 | 0 |
| Bosna-Hersek | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 3 | 0,998 | 3 | 0 | 0 |
| Norveç | 13 | 29 | 8 | 30 | 0 | 0 | 7 | 19 | 7 | 20 | 0 | 0 |
| Portekiz | 6 | 13 | 0 | 0 | 4 | 9 | 0 | 0 | 4 | 13 | 0 | 0 |
| Romanya | 2 | 5 | 0 | 0 | 2 | 6 | 4 | 14 | 0,49 | 2 | 0 | 0 |
| İran | 48 | 107 | 0 | 0 | 297 | 751 | 2 | 5 | 37 | 128 | 0 | 0 |
| İsviçre | 4 | 11 | 0 | 0 | 0,64 | 3 | 0 | 0 | 0,251 | 2 | 0 | 0 |
| Fas | 0 | 0 | 0 | 0 | 3 | 8 | 0 | 0 | 3 | 9 | 0 | 0 |
| Çin | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 643 | 1.880 | 0 | 0 |
| Vietnam | 26 | 50 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 25 | 74 | 0 | 0 |
| Yunanistan | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 4 | 3 | 10 | 0 | 0 |
| Arnavutluk | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 6 | 13 | 0 | 0 |
| Cezayir | 26 | 67 | 13 | 55 | 44 | 117 | 20 | 55 | 7 | 22 | 0 | 0 |
| İngiltere | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 4 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Macaristan | 0 | 0 | 5 | 22 | 4 | 12 | 4 | 11 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Romanya | 0 | 0 | 6 | 22 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Şili | 0 | 0 | 4 | 13 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Ukrayna | 0,98 | 3 | 0,99 | 4 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| İsveç | 0 | 0 | 8 | 33 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Bulgaristan | 0,793 | 2 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Kazakistan | 0,3 | 0,951 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Toplam | 596 | 1.478 | 183 | 762 | 1.661 | 3.977 | 405 | 1.171 | 1.608 | 4.981 | 538 | 1.809 |

Kaynak : TÜİK

Ek Tablo 17. Türkiye Fındık Üretici, Tüketici ve Borsa Fiyatları (TL/kg)

| Yıllar | Üretici fiyatı | Tüketici fiyatı (iç fındık) | Borsa Fiyatı (Tombul Kabuklu) | Borsa Fiyatı (İç fındık 13/15mm) |
|---------|----------------|--------------------------------|----------------------------------|-------------------------------------|
| 2005 | 4,79 | 23,55 | 6,18 | 12,25 |
| 2006 | 4,11 | 19,25 | 3,05 | 7,73 |
| 2007 | 3,68 | 16,55 | 4,70 | 9,13 |
| 2008 | 3,57 | 17,54 | 3,50 | 7,78 |
| 2009 | 3,52 | 17,61 | 4,19 | 9,11 |
| 2010 | 4,28 | 18,75 | 5,10 | 10,24 |
| 2011 | 5,38 | 20,79 | 7,15 | 13,99 |
| 2012/1 | 7,08 | 25,92 | 7,51 | - |
| 2012/2 | 6,95 | 25,89 | - | - |
| 2012/3 | 6,54 | 26,21 | 6,6 | - |
| 2012/4 | 6,26 | 26,04 | 6,22 | - |
| 2012/5 | 6,15 | 25,82 | 6,65 | - |
| 2012/6 | 5,77 | 25,63 | 5,41 | 12,4 |
| 2012/7 | 5,29 | 24,11 | - | - |
| 2012/8 | 4,61 | 23,41 | - | - |
| 2012/9 | 4,21 | 23,13 | 4,42 | 8,48 |
| 2012/10 | 4,20 | 22,02 | 4,74 | 9,13 |
| 2012/11 | 4,25 | 21,53 | 4,94 | 9,49 |

Kaynak : TÜİK, Giresun Ticaret Borsası

Ek Tablo 18. Türkiye’de İhracat Sezonu İtibariyle İhraç Fiyatları (\$/100kg, FOB)

| Aylar | 2005/06 | 2006/07 | 2007/08 | 2008/09 | 2009/10 | 2010/11 | 2011/12 | 2012/2013 |
|----------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|-----------|
| Eylül | 924 | 460 | 711 | 523,25 | 552 | 550 | 752 | 531 |
| Ekim | 885 | 443 | 748 | 504 | 640 | 572 | 788 | 540 |
| Kasım | 876 | 456 | 786,6 | 451 | 629 | 578 | 801 | 530 |
| Aralık | 866 | 486 | 780,5 | 448 | 612 | 587 | 798 | |
| Ocak | 868 | 503 | 789,25 | 465 | 641 | 604 | 820 | |
| Şubat | 828 | 522 | 788,8 | 453 | 630 | 642 | 843 | |
| Mart | 806 | 533 | 773,5 | 443 | 634 | 680 | 827 | |
| Nisan | 760 | 536 | 737,75 | 455 | 662 | 694 | 817 | |
| Mayıs | 715 | 570 | 708,6 | 499 | 643 | 718 | 810 | |
| Haziran | 609 | 609 | 676,5 | 513 | 659 | 713 | 783 | |
| Temmuz | 453 | 635 | 652,5 | 562 | 668 | 690 | 774 | |
| Ağustos | 443 | 661 | 595 | 573 | 645 | 697 | 771 | |
| Ortalama | 753 | 535 | 729 | 488 | 635 | 644 | 798 | |

Kaynak: KİB

KAYNAKLAR

<http://www.achatort.org>

<http://www.agmrc.org>

<http://www.faostat.fao.org>

<http://www.fas.usda.org>

<http://www.fiskobirlik.gov.tr>

<http://www.gtb.gov.tr>

<http://www.gursoy.com.tr>

<http://www.hazelnuts.org.au>

<http://www.kib.org.tr>

<http://www.midwesthazelnuts.org>

<http://www.tuik.gov.tr>

“Dünya Fındık Piyasasında Türkiye’nin Rolü”, <http://www.alperfindik.com.tr>

“Fındık”, Yücel Akova, 2005. <http://www.atonet.org.tr/yeni/files/-images/distic/sectorler/findik.pdf>

“Fındık Sektör Araştırması”, Tülay Sobutay, 2006. <http://www.ito.gov.tr/Dokuman/Sektor/1-33pdf>

“Fındık Bülteni”, Sayı: 2012/11, <http://www.tmo.gov.tr>

“Turkey Tree Nuts Annual, 2010”, <http://www.usda.gov>

“Fruit and Tree Nuts Outlook, 2011”, <http://www.usda.gov>

“Italy Tree Nuts, 2011”, <http://www.usda.gov>

“Tree Nuts Annual 2012 Rome Greece”, <http://www.usda.gov>

“Tree Nuts Annual 2012 Rome Italy”, <http://www.usda.gov>

“Tree Nuts Annual 2012 Rome Spain”, <http://www.usda.gov>

“Tree Nuts Annual 2012 Rome Ankara”, <http://www.usda.gov>

“Türkiye 'De Fındık Üretimi Yapan İllerin 2012 Yılı Fındık Üretim Alanları ve Çotanak Sayımına Göre Tahmini Fındık Fındık Rekolteleleri”, www.tb.org.tr

TEAE Yayın Listesi

- Taşdan, K., **Mısır Durum ve Tahmin:2013/2014**, Yayın No: 222, 2013, Ankara.
- Gül Yavuz G., **Fındık Durum ve Tahmin:2012/2013**, Yayın No: 221, 2013, Ankara.
- Uçum İ., Taşkaya Top B., **Soya Fasulyesi Durum Tahmin:2012/2013** Yayın No: 220, 2013, Ankara.
- Keskin G., **Domates ve Domates Salçası Durum Tahmin:2012/2013** Yayın No: 219, 2013, Ankara.
- Kutlar İ., Turhanogulları Z., Kızılay H., **Kırsal Alanda Kadınların İşgücüne ve Kararlara Katılımını Etkileyen Sosyo Ekonomik Faktörlerin Belirlenmesi: Burdur Örneği**: Yayın No: 218, 2013, Ankara.
- Özudoğru T., **Pamuk Durum ve Tahmin:2013/2014** Yayın No: 217, 2013, Ankara.
- Polat K., **Buğday Durum ve Tahmin:2013/2014** Yayın No: 216, 2013-2014, Ankara.
- Çelik A., Şahin Demirbağ N., **Türkiye’ de Tarımsal Desteklemelerin Yem Bitkileri Ekiliş ve Üretim Üzerine Etkisi** : Yayın No: 215, 2013, Ankara.
- Olgun A., Kızılaslan H., **Tokat İli Kazova Yöresindeki Tarım İşletmelerinin Organik Tarıma Bakış Açılarının ve Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi**: Yayın No: 214, 2013, Ankara.
- Kızılaslan H., Yalçın A., **Tüketicilerin Gıda Güvenliği ile İlgili Tutum ve Davranışları (Samsun İli Örneği)** : Yayın No: 213, 2013, Ankara.
- Sönmez N. İ., Kızılaslan N., **Kırsal Alanda Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesinde Kooperatifçiliğinin Rolü (Amasya-Çorum İleri Örneği)**: Yayın No: 212, 2013, Ankara.
- Bozkurt Ç., Kızılaslan N., **Sanayilik Sebze Üretiminin Benimsenmesinde Gıda, Tarım Hayvancılık İl Müdürlüğü ve Tarıma Dayalı Sanayilerin Rolü (Tokat İli Merkez İlçe Örneği)** :Yayın No: 211, 2013, Ankara.
- Yücer A.A., Demirtaş M., Çelik A., Kalanlar Ş., Altun A., Kan M., **Tarım Arazilerinin Bölünmesinin Önlenmesine Yönelik Yasal Düzenleme Hakkında Düzenleyici Etki Analizi**: Yayın No: 210, 2013, Ankara.
- Polat K., **Buğday Durum ve Tahmin: 2012/2013**, Yayın No: 209, 2012, Ankara.
- Özudoğru, T., **Amasya Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğinin Yöre Çiftçilerine Ekonomik Etkilerinin Analizi**, Yayın No:208, 2012, Ankara.
- Aydoğan M., **Samsun İlinde Organik ve Konvansiyonel Fındık Yetiştiricilerinin Gübre Kullanımı Konusundaki İletişim Kaynaklarının Sosyal Ağ Analizi İle Karşılaştırılması**, Yayın no:207,2012 Ankara
- Seçer A., Emeksiz, F., **Doğu Akdeniz Bölgesi’nde Zeytin ve Zeytinyağı Üretimi, Pazarlaması ve Bölgede Zeytinciliği Geliştirme Olanakları** Yayın no:206, 2012, Ankara
- İlkdoğan U., **Türkiye’de Aspir Üretimi İçin Gerekli Koşullar ve Oluşturulacak Politikalar** Yayın no:205, 2012, Ankara.
- Çağatay S., Kıymaz, T., Koç, A., Bölük, G., Bilgin, D., **Dünya ve Türkiye Biyo-enerji Piyasalarındaki Gelişmelerin ve Potansiyel Değişliklerin Türk Tarım ve Hayvancılık Sektörleri Üzerindeki Etkilerinin Modellenmesi ve Türkiye için Biyo-enerji Politika Alternatiflerinin Oluşturulması** Yayın no:204, 2012, Ankara.
- Sayılı M., Civelek O., **Tokat İli Merkez İlçede Yaş Sebze ve Meyve Toptancı Halinin Yapısı, Sorunları Ve Çözüm Önerileri 2011/2012**, Yayın no:203, 2012, Ankara
- Sayılı M., Ekinci K., **Samsun İli Bafra Ovası Arazi Toplulaştırması Projesinde Çiftçi Davranışlarının Belirlenmesi ve Projenin Sosyo-Ekonomik Yararları 2011/2012**, Yayın no:202, Ocak 2012, Ankara
- Keskin G., **Domates ve Salçası Durum ve Tahmin 2011/2012**, Yayın no:201, Ocak 2012, Ankara
- Yürekli Yüksel N., **Pirinç Durum ve Tahmin 2011/2012**, Yayın no:200, Aralık 2011, Ankara
- Taşkaya Top B., Uçum İ., **Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar Durum ve Tahmin: 2011/2012**, Yayın No: 199, Aralık 2011, Ankara.
- Gül Yavuz G., Polat K., **Fındık Durum ve Tahmin: 2011/2012**, Yayın No: 198, Aralık 2011, Ankara.
- Özudoğru, T., **Pamuk Durum ve Tahmin: 2011/2012**, Yayın No: 197, Aralık 2011, Ankara.
- Koç B., **Ekmek Tüketiminde Tüketici Tercihleri: Van İli Örneği**, Yayın No: 196, Aralık 2011, Ankara.
- Saner G., Yücel B., Yercan M., Karaturhan B., Engindeniz S., Çukur F., Kösoğlu M., **Organik ve Konvansiyonel Bal Üretiminin Teknik ve Ekonomik Yönden Geliştirilmesi ve Alternatif Pazar Olanaklarının Saptanması Üzerine Bir Araştırma: İzmir İli Kemalpaşa İlçesi Örneği** Yayın No: 195, Aralık 2011, Ankara.
- Polat F., **Yemeklik Yağ Sektöründe Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörlerin Analizi**, Yayın No: 194, Kasım 2011, Ankara.
- Taşdan K., Çetin F., Gürer B., **Mısır Durum ve Tahmin: 2011/2012** Yayın No: 193, Kasım 2011, Ankara.
- Ege H., **Arpa Durum ve Tahmin: 2011/2012** Yayın No: 192, Eylül 2011, Ankara.

- Yasan Ataseven Z., Gülaç Z. N., **Süt ve Süt Ürünleri Durum ve Tahmin: 2011/2012** Yayın No: 191, Eylül 2011, Ankara.
- Demir A., **Buğday Durum ve Tahmin: 2011/2012**, Yayın No: 190, Temmuz 2011, Ankara.
- Davran M., Tok N., **Adana İlinde Erkenci Patates Üreten Tarım İşletmelerinin Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Toplumsal Cinsiyet Yapılanması**, Yayın No: 189, Nisan 2011, Ankara.
- Gül Yavuz G., **Polatlı İlçesinde Üreticilerin Tarım Sigortası Yaptırmaya Karar Verme Sürecinde Etkili Olan Faktörlerin Analizi**, Yayın No: 188, Mart 2011, Ankara.
- Oğuz C., Kan A., **Konya İli Seydişehir İlçesi Yayılcık Köyünde Bahçe Tarımında Kadınların Rolü ve Etkinliğinin Ölçülmesi**, Yayın No: 187, Mart 2011, Ankara.
- Sivük H., **Konya Ereğli İvriz Sağ Sahil Sulama Birliği'ne Üye Üreticilerin Su Kullanım Davranışları Üzerine Bir Araştırma**, Yayın No: 186, Mart 2011, Ankara.
- Ataseven Y., **Tarımsal Faaliyetlerin İçme Suyu Havzalarındaki Etkilerinin Araştırılması: Ankara İli Örneği**, Yayın No: 185, Mart 2011, Ankara.
- Arısoy H., **Türkiye'nin Avrupa Birliği Buğday Ortak Piyasa Düzenine Uyumunun İç Anadolu Bölgesi Üreticilerine Olası Yansımaları**, Yayın No: 184, Mart 2011, Ankara.
- Zan Sancak A., Aygören E., **Turuncgiller Durum ve Tahmin: 2010/2011** Yayın No: 183, Aralık 2010, Ankara.
- TEAE Personeli, **TEAE Bakış 2010**, Yayın No: 182, Aralık 2010, Ankara
- Taşdan K., Aygören E., Gül Yavuz G., Gülaç Z.N., Yasan Ataseven Z., Yılmaz F., Zan Sancak A., **Ekonomik Göstergelerle Türkiye'de Tarım 2009**, Yayın No: 181, Ağustos 2010, Ankara
- Peker K., Kan A., **Konya'da Yetiştirilen Tarla Ürünlerinde Rekabet Üstünlüklerinin Tespiti**, Yayın No: 180, Temmuz 2010, Ankara
- Taşdan K., Çeliker S.A., Arısoy H., Ataseven Y., Dönmez D., Gül U., Demir A., **Akdeniz Bölgesinde Su Ürünleri Avcılığı Yapan İşletmelerin Sosyoekonomik Yapısı**, Yayın No: 179, Temmuz 2010, Ankara
- Ören M.N., Alemdar T., Parlakay O., Yılmaz H., Seçer A., Güngör C., Yaşar B., Gürer B., **Adana İlinde Arıcılık Faaliyetinin Ekonomik Analizi**, Yayın No: 178, Mayıs 2010, Ankara
- Albayrak M., **Yaş Meyve ve Sebze Pazarlama Merkezleri: Toptancı Haller-Pazarlar (Dünya, Avrupa Birliği ve Türkiye'den Örneklerle Yapısı ve İşleyişi)**, Yayın No: 177, Ekim 2009, Ankara
- TEAE., **Ekonomik Göstergelerle Türkiye'de Tarım 2008**, Yayın No: 176, Ağustos 2009, Ankara
- Metin Özcan K., Tatlıdil F., **Review Of Commodity Trading And Challenges To Viable Derivatives Contracts In Turkey**, Yayın No 175, Temmuz 2009, Ankara
- Sayın C., Mencet M.Nisa, Taşcıoğlu Y., **Süt Toplama Merkezlerinin, Gıda Güvenliğini Sağlama ve Sokak Sütçülüğünü Önlemedeki Rollerinin Belirlenmesi: Antalya İli Örneği**, Yayın No 174, Nisan 2009, Ankara
- Çelik Y., **Konya İlinde Havuç Üretimi Yapan Tarım İşletmelerinin Avrupa Birliği Tarımsal Muhasebe Veri Ağı Sistemine Göre Sınıflandırılması ve İşletme Başarı Ölçütlerinin Karşılaştırılması**, Yayın No 173, Nisan 2009, Ankara
- Dellal İ., Berkum S., **Sektörel Analizler: Süt, Domates, Hububat, Kanatlı**, Yayın No 172, Mart 2009, Ankara
- Dellal İ., Berkum S., **Sectoral Analysis: Dairy, Tomato, Cereal, Poultry**, Yayın No 171, Mart 2009, Ankara
- Dellal İ., Keskin G., **Küresel Mali Kriz: Tarım Sektöründe Riskler ve Fırsatlar**, Yayın No 170, Kasım 2008, Ankara
- Yılmaz S., **AB'ye Uyum Sürecinde Türkiye'de Yaş Sebze ve Meyve Toptancı Hallerinin İşleyişinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Antalya İli Toptancı Hali Örneği**, Yayın No 169, Şubat 2008, Ankara
- Çeliker S.A., Korkmaz Ş., Demir A., Gül U., Dönmez D., Özdemir İ., Kalanlar Ş., **Ege Bölgesi Su Ürünleri Avcılığı Yapan İşletmelerin Sosyo-Ekonomik Analizi**, Yayın No: 168, Ocak 2008, Ankara.
- TEAE., **Ekonomik Göstergelerle Türkiye'de Tarım 2007**, Yayın No: 167, Şubat 2008, Ankara
- Can M., **Avrupa Birliği Kırsal Kalkınma Programlarının Türkiye'nin Kırsal Kalkınması Açısından İncelenmesi: SAPARD ve IPARD Örneği**, Yayın No: 166, Aralık 2007, Ankara
- Çınar H., Demir A., Top B., Horne P., **Türkiye Kanatlı Eti Alt Sektör Analizi**, Yayın No: 165, Ağustos 2007, Ankara
- Ege H., Hasdemir M., Yılmaz N., Dönmez D., Belt J., **Türkiye Hububat Alt Sektör Analizi**, Yayın No: 164, Ağustos 2007, Ankara.
- Dellal İ., Özat H., Özudoğru T., **Tarımda Mazot Kullanımı ve Mazot Destekleri**, Yayın No: 163, Eylül 2007, Ankara.
- Keskin G., Nazlı C., Elçi S., Özudoğru T., Valk O., **Türkiye Domates Alt Sektör Analizi**, Yayın No: 162, Temmuz 2007, Ankara.
- Gül Yavuz G., **Fındık Durum ve Tahmin : 2007/2008**, Yayın No: 161, Ağustos 2007, Ankara.
- Taşdan K., **Mısır Durum ve Tahmin : 2007/2008**, Yayın No: 160, Ağustos 2007, Ankara.
- İçöz Y., Taşdan K., İriboy S., Berkum S., **Türkiye Süt Alt Sektör Analizi**, Yayın No: 159, Temmuz 2007,

Ankara.

- Demir A., **Buğday Durum ve Tahmin: 2007/2008**, Yayın No: 158, Temmuz 2007, Ankara.
- Onurlubaş H. E., Kızılaslan H., **Türkiye’ de Bitkisel Yağ Sanayindeki Gelişmeler ve Geleceğe Yönelik Beklentiler.**, Yayın No: 157, Mayıs 2007, Ankara
- Karakaş A., Günler N., **Çay Durum ve Tahmin : 2006/2007**, Yayın No: 156, Mart 2007, Ankara
- Şahinöz A., Çağatay S., Teoman Ö., **Türkiye’de Tarımsal Destekleme Politikası Aracı Olarak Fark Ödeme Sistemi’nin Uygulanabilirliğinin Tartışılması ve Sistemin İktisadi Analizi**, Yayın No: 155, Nisan 2007, Ankara
- Koç B., Gül A., **Türkiye’de Bir Kırsal Kalkınma Modeli Olarak Köy Kentler ve Köy Kentlerde Tarımsal İşletmelerin Sosyal ve Ekonomik Analizi**, Yayın No: 154, Mart 2006, Ankara
- TEAE Uzmanları., **AB ve Türkiye’de Tarımda Sektörel Analizler**, Yayın No: 152, Aralık 2006, Ankara
- Dönmez, D., **Pirinç Durum ve Tahmin : 2006/2007**, Yayın No: 151, Kasım 2006, Ankara
- TEAE., **Ekonomik Göstergelerle Türkiye’de Tarım 2006**, Yayın No: 150, Kasım 2006, Ankara
- Çeliker, S.A., Korkmaz, Ş., Dönmez, D., Gül, U., Demir, A., Genç, Y., Kalanlar, Ş., Özdemir, İ., **Karadeniz Bölgesi Su Ürünleri Avcılığının Sosyo-Ekonomik Analizi, (İngilizce)**, Yayın No: 149, Mart 2006, Ankara.
- Özüdoğru, T., **Pamuk Durum ve Tahmin : 2006/2007**, Yayın No: 148, Kasım 2006, Ankara.
- Ege, H., Eken, H., Çakaryıldırım, N., **Arpa Durum ve Tahmin : 2006/2007**, Yayın No: 147, Temmuz 2006, Ankara.
- Hasdemir, M., Karahocagil, P., Hasdemir, M., **Kuru Kayısı Durum ve Tahmin : 2006/2007**, Yayın No: 146, Eylül 2006, Ankara.
- Anaç, H., Dönmez, D., Ege, H., **Buğday Durum ve Tahmin: 2005/2006**, Yayın No: 145, Haziran 2006, Ankara.
- Şahin, Y., **TARİŞ Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Koopertiflerinde Devlet Yatırım Yardımları ve Kooperatif-Ortak İlişkileri**, Yayın No: 144, Ocak 2006, Ankara.
- Çeliker, S.A., Korkmaz, Ş., Dönmez, D., Gül, U., Demir, A., Genç, Y., Kalanlar, Ş., Özdemir, İ., **Karadeniz Bölgesi Su Ürünleri Avcılığının Sosyo-Ekonomik Analizi**, Yayın No: 143, Mart 2006, Ankara.
- Tunahioğlu, R., Karahocagil, P., **Zeytinyağı- Sofralık Zeytin – Prina Yağı Durum Tahmin : 2005/2006**, Yayın No: 142, Mart 2006, Ankara.
- Candemir, M., Deliktaş, E., **TİGEM İşletmelerinde Teknik Etkinlik, Ölçek Etkinliği, Teknik İlerleme, Etkinlikteki Değişme ve Verimlik Analizi: 1999-2003**, Yayın No: 141, Ocak 2006, Ankara.
- Kekin, G., Çakaryıldırım, N., Dölekoğlu, C.Ö., **Domates ve Domates Salçası Durum ve Tahmin: 2005/2006**, Yayın No: 140, Kasım 2005, Ankara.
- Ataseven, Y., **AB ve Türkiye’de Tütüne Yönelik Politikalar- Karşılaştırmalı Bir Analiz**, Yayın No: 139, Ağustos 2005, Ankara.
- Tunahioğlu, R., Taşkaya, B., **Fındık-Antep Fıstığı Durum ve Tahmin Raporu: 2005/2006**, Yayın No: 138, Eylül 2005, Ankara.
- Dölekoğlu, C.Ö., Keskin, G., Özdemir, İ., **Yemelik Kuru Baklagiller Durum ve Tahmin : 2005/2006**, Yayın No: 137, Eylül 2005, Ankara.
- Taşkaya, B., Tunahioğlu, R., Odabaşı, S., **Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar: 2005/2006**, Yayın No: 136, Eylül 2005, Ankara.
- Anaç, H., Dönmez, D., Dellal, İ., **Buğday Durum ve Tahmin: 2005/2006**, Yayın No: 135, Temmuz 2005, Ankara.
- Oktay, E., Tunahioğlu, R., **Türk Tarım Politikasının Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasına Uyumunu**, Yayın No: 134, Haziran 2005, Ankara.
- Özüdoğru, T., Çakaryıldırım, N., **Pamuk Durum ve Tahmin: 2005/2006**, Yayın No: 133, Haziran 2005, Ankara.
- İçöz, Y., Demir, A., Çeliker, A., Kalanlar, Ş., Gül, U., **Süt ve Süt Ürünleri Durum ve Tahmin 2004-2005**, Yayın No: 132, Ağustos 2005, Ankara
- İçöz, Y., Demir, A., Çeliker, A., Kalanlar, Ş., Gül, U., **Et ve Et Ürünleri Durum ve Tahmin 2004-2005**, Yayın No: 131, Nisan 2005, Ankara
- Arısoy, H., Oğuz, C., **Tarımsal Araştırma Enstitüleri Tarafından Yeni Geliştirilen Buğday Çeşitlerinin Tarım İşletmelerinde Kullanım Düzeyi ve Geleneksel Çeşitler İle Karşılaştırmalı Ekonomik Analizi-Konya İli Örneği**, Yayın No: 130, Mart 2005, Ankara.
- Kızılaslan, N., Kızılaslan, H., **Türkiye’de Kimyasal Gübre Kullanımı ve Tokat İli Artova İlçesinde Kimyasal Gübredeki Uygulamalar, Gübreleme-Çevre İlişkileri**, Yayın No: 129, Mart 2005, Ankara.
- Tunahioğlu, R., Karahocagil, P., **“Zeytinyağı - Sofralık Zeytin ve Pirina Yağı Durum Tahmin: 2004/2005”**, Yayın No: 128, Mart 2005, Ankara.
- Karahocagil, P., Tunahioğlu, R., Çakaryıldırım, N. **“Turunçgiller Durum ve Tahmin 2004-2005”**, Yayın No: 127, Şubat 2005, Ankara
- Saner, G., Engindeniz, S., Çukur, F., Yücel, B., **İzmir ve Muğla İllerinde Faaliyet Gösteren Arıcılık**

İşletmelerinin Teknik ve Ekonomik Yapısı İle Sorunları Üzerine Bir Araştırma, Yayın No:126, Ocak 2005, Ankara.

- Dölekoğlu, Ö.C., Keskin, G. **Yemelik Kuru Baklagil Durum ve Tahmin 2004-2005**, Yayın No: 125, Aralık 2004, Ankara.
- Köse, N., **Ankara İli Kalecik İlçesi Tarım İşletmelerinde Melez Irk Süt Sığırcılığı ve Melez Irk Besi Sığırcılığı İçin Fizibilite Raporlarının Hazırlanması ve Kârlılıklarının Karşılaştırılması**, Yayın No: 124, Ekim 2004, Ankara
- Keskin, G., Dölekoğlu, Ö.C., **Domates ve Domates Salçası Durum ve Tahmin Raporu 2004-2005** Yayın No: 123, Eylül 2004, Ankara
- Koç, M., **Ege Bölgesinde Çekirdeksiz Kuru Üzüm Fiyatlarında Dalgalanmalar ve Etkileri Üzerine Bir Araştırma**, Yayın No: 122, Haziran 2004, Ankara.
- Güneş, E., **Tarım İşletmelerinde Kredi Taleplerinin Doğrusal Programlama Yöntemiyle Belirlenmesi "Kırşehir İli Merkez İlçesi Tarım İşletmeleri Araştırması"**, Yayın No: 121, Haziran 2004, Ankara.
- Özüdoğru, H., **"Köy-Koop Kırklareli Birliğinin Ekonomik Analizi ve Yöneticilerin Kooperatif İşletmelerinin Başarısına Etkilerinin Değerlendirilmesi"** Yayın No: 120, Mayıs 2004, Ankara
- Şengül, S., **"Türkiye'de Yoksulluk Profili ve Gelir Gruplarına Göre Gıda Talebi"**, Yayın No: 119, Mart 2004, Ankara.
- Tunahioğlu, R., Karahocagil, P., **"Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Durum Tahmin:2003/2004"**, Yayın No: 118, Mart 2004, Ankara.
- TEAE Personeli, **"Teae Bakış 2003"**, Yayın No: 117, Ocak 2004, Ankara.
- İçöz, Y., **"Bursa İli Süt Sığırcılık İşletmelerinde Karlılık ve verimlilik Analizi"**, Yayın No: 116, Mart 2004, Ankara.
- Özüdoğru, T., **"Pamuk Durum ve Tahmin: 2003/2004"**, Yayın No: 115, Ocak 2004, Ankara.
- Atıcı, C., **"Türkiye'nin Dış Ticaretinde ve Transfer Politikalarında Değişimin Faktör Bazında Gelir Dağılımı Etkileri: Bir Sosyal Hesaplar Matrisi Denemesi"**, Yayın No: 114, Aralık 2003, Ankara.
- Yavuz, F., Birinci, A., Peker, K., Atsan, T. **"Türkiye Fındık Sektörü Ekonometrik Modelinin Oluşturulması ve Politik Analizlerde Kullanımı"**, Yayın No: 113, Aralık 2003, Ankara.
- Tunahioğlu, R., Karahocagil, P., **"Türkiye I. Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Sempozyumu Bildirileri"**, Yayın No: 112, Aralık, 2003 Ankara.
- Karahocagil, P., Tunahioğlu, R., Taşkaya, B., Anaç, H., **"Turunçgiller Durum ve Tahmin 2003-2004"**, Yayın No: 111, Kasım 2003, Ankara.
- Dölekoğlu, T., **Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar Durum ve Tahmin 2003-2004**, Yayın No: 110, Ağustos 2003, Ankara
- Dölekoğlu, C.Ö., Uysal, F., **Yemelik Kuru Baklagil Durum ve Tahmin 2003-2004**, Yayın No: 109, Ağustos, 2003 Ankara
- Keskin, G., Pezikoğlu, F., Gül, U., **Sebze Durum Raporu 2002-Domates**, Yayın No: 108, Temmuz, 2003, Ankara
- Dölekoğlu, T., **Türkiye I. Yağlı Tohumlar, Bitkisel Yağlar ve Teknolojileri Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 107, Ağustos, 2003
- Özüdoğru, T., Ertürk, Y.E., 2003, **Türkiye VI. Pamuk ve Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 106, Ağustos. 2003, Ankara
- Dölekoğlu, C.Ö., 2003, **Tüketicilerin İşlenmiş Gıda Ürünlerindeki Kalite Tercihleri, Sağlık Riskine Karşı Tutumları ve Besin Bileşimi Konusunda Bilgi Düzeyleri (Adana Örneği)**, Yayın No: 105, Temmuz, Ankara
- Akbay, A.Ö., 2003, **Türkiye'de Şeker Üretiminin Ekonomik ve Sosyal Karlılığının Değerlendirilmesi**, Yayın No: 104, Temmuz, Ankara
- Özkan, U., Erkuş, A., 2003, **Bayburt İlinde Sığır Yetiştiriciliğine Yer veren Tarım İşletmelerinin Ekonomik Analizi**, Yayın No: 103, Temmuz, Ankara
- Demirci, S., **Şeker Kanunundaki Değişiklikle Olası Etkilerin Ekonomik Analizi**, Yayın No: 102, Haziran, Ankara.
- Tan, S., Dellal, İ., 2003, **Avrupa Birliği'nde Ortak Tarım Politikasının İşleyişi ve Türk Tarımının Uyum Süreci**, Yayın No: 100, Mayıs Ankara.
- Dellal, İ., Gül, U., Anaç, H., 2003. **Buğday Durum ve Tahmin: 2003/2004, Durum ve Tahmin 2003-2**, Yayın No: 99, Ankara.
- Yeni, R., Dölekoğlu, C.Ö., 2003, **Tarımsal Destekleme Politikasında Süreçler ve Üretici Transferleri**, Yayın No: 98, Nisan, Ankara.
- Karlı, B. 2003, **Gap Alanındaki Tarım Kooperatifleri ve Diğer Çiftçi Örgütlerinin Bölge Kalkınmasındaki Etkinliği**, Yayın No: 97, Mart, Ankara.
- Tunahioğlu, R., Karahocagil, P., Tan, M., **Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Durum ve Tahmin:2003, Durum ve Tahmin:2003-1**, Yayın No:96, Mart, Ankara.

- Gül, A., Akbay, A.Ö., Dölekoğlu, C.Ö., Özel, R., Akbay, C., **Adana İli Kentsel Alanda Ailelerin Ev Dışı Gıda Tüketimlerinin Belirlenmesi**, Yayın No:95, Ocak, Ankara.
- Ertürk, Y.E., Tan, S., **Et ve Et Mamülleri Durum ve Tahmin: 2003, Durum ve Tahmin 2002-6**, Yayın No: 94, Aralık, Ankara.
- Tan, S., Ertürk, Y.E., **Süt ve Süt Mamülleri Durum ve Tahmin: 2003, Durum ve Tahmin 2002-5**, Yayın No: 93, Aralık, Ankara.
 - Ertürk, Y.E., Tan, S., **Kümes Hayvanları ve Yumurta Durum ve Tahmin: 2003, Durum ve Tahmin 2002-4**, Yayın No: 92, Aralık, Ankara.
 - Ege, H., Karahocagil P., 2002, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 2002/2003, Durum ve Tahmin 2002-3**, Yayın No: 91, Aralık, Ankara
 - Tunahioğlu, R., Gökçe, O., 2002, **Ege Bölgesinde Optimal Zeytin Yayılış Alanlarının Tespitine Yönelik Bir Araştırma**, Yayın No: 90, Aralık, Ankara.
 - Özüdoğru, T., 2002, **Pamuk Durum ve Tahmin: 2002/2003, Durum ve Tahmin 2002-2**, Yayın No:89, Ekim, Ankara.
 - Karlı, B. 2002, **Gap Alanındaki Tarıma Dayalı Sanayi İşletmelerinin Gelişimi, Sorunları ve Çözüm Yolları**, Yayın No: 88, Eylül, Ankara.
 - Özüdoğru, T., Ertürk, E., 2002, **Türkiye V. Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildiriler**, Yayın No: 87, Ekim, Ankara
 - Tan, S., Ertürk, Y.E., **Türkiye’de Süt Tozu Üretimi ve Dünyadaki Rekabet Şansı**, Yayın No: 86, Ekim, Ankara.
 - Tan, S., Dellal, İ., 2002, **Kırmızı Et Üretim ve Tüketim Açığını Kapatmak İçin Alternatif Bir Yaklaşım: Hindi Üretimi ve Sözleşmeli Yetiştiricilik Modeli, Proje Raporu 2002-3**. Yayın No: 85, Temmuz, Ankara.
 - Dellal, İ., Tunahioğlu, R., 2002, **Buğday Durum ve Tahmin: 2002/2003, Durum ve Tahmin 2002-1**, Yayın No: 84, Ankara.
 - Dellal, İ., Keskin, G., Dellal, G., 2002, **Gap Bölgesinde Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğinin Ekonomik Analizi ve Hayvansal Ürünlerin Pazara Arzı, Proje Raporu 2002-2**. Yayın No: 83, Temmuz, Ankara.
 - Ege, H, Karahocagil P., 2001, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 2001/2002, Durum ve Tahmin 2001-7**, Yayın No: 82, Aralık, Ankara.
 - Dellal, G., Eliçin, A., Tekel, N., Dellal, İ., 2002, **Gap Bölgesinde Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğinin Yapısal Özellikleri, Proje Raporu 2002-1**. Yayın No: 82, Temmuz, Ankara.
 - Ertürk, Y.E., Tan, S., **Kümes Hayvanları ve Yumurta Durum ve Tahmin: 2002, Durum ve Tahmin 2001-6**, Yayın No: 81, Kasım, Ankara.
 - Ertürk, Y.E., Tan, S., **Et ve Et Mamülleri Durum ve Tahmin: 2002, Durum ve Tahmin 2001-5**, Yayın No: 80, Kasım, Ankara.
 - Tan, S., Ertürk, Y.E., **Süt ve Süt Mamülleri Durum ve Tahmin: 2002, Durum ve Tahmin 2001-4**, Yayın No: 79, Kasım, Ankara.
 - Özüdoğru, T., Tatlıdil, H., 2001, **“Bu Toprağın Sesi” Televizyon Programının Polatlı İlçesinde Çiftçi Davranışlarına Etkileri Üzerine Bir Araştırma, Proje Raporu**. Yayın No: 78, Aralık, Ankara.
 - Akyıl, N., Özüdoğru, T., 2001, **Yeni Gelişmeler Işığında Pamuk Sektörü, Iv. Türkiye Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 77, Aralık, Ankara.
 - Karahocagil, P., 2001, **Yeter Gelirli İşletme Büyüklüğü: Literatür İncelemesi, Proje Raporu 2001-24**, Yayın No:76, Ekim, Ankara.
 - Dellal, İ., 2001, **Buğday Durum ve Tahmin: 2001/2002, Durum ve Tahmin 2001-3**, Yayın No: 74, Eylül, Ankara.
 - Dölekoğlu, T., 2001, **Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar Durum ve Tahmin: 2001/2002, Durum ve Tahmin 2001-2**, Yayın No:73, Ağustos, Ankara.
 - Tan, S., 2001, **Türkiye’de Sütçülük Sektöründe Bölgeler Arası Yapısal Değişimin Spatial Denge Modeli İle Analizi, Proje Raporu 2001-22**, Yayın No: 72, Ağustos, Ankara.
 - Abay, C., Sayan, S., Miran, B., Bayaner, A., 2001, **Türkiye’deki Tarımsal Destek Harcamalarının Enflasyon Üzerine Etkilerinin Ekonometrik Analizi, Proje Raporu 2001-21**, Yayın No:71, Haziran, Ankara.
 - Sarımeşeli, M., Tatlıdil, F., 2001, **Doğrudan Gelir Desteği ve Kayıt Sistemi Pilot Uygulaması ve Orman İçi Köyler Açısından Değerlendirilmesi, Proje Raporu 2001-20**, Yayın No:70, Nisan, Ankara
 - Saraçoğlu, B., Aydoğuş, O., Köse, N., İsgören, D., 2001, **Türkiye’de Su Ürünleri Sektörü: Üretim, Talep ve Pazarlama, Proje Raporu 2001- 19**, Yayın No:69, Nisan, Ankara.
 - Çakmak, E., Kasnakoğlu, H.,2001, **Tarım Sektöründe Türkiye ve Avrupa Birliği Etkileşimi, Proje Raporu 2001-18**, Yayın No:68, Nisan, Ankara.
 - Demirci, S., 2001, **Şeker Fabrikalarının Performans Analizi ve Toplam Faktör verimliliklerinin**

- Ölçümü: Dea ve Malmquist İndeks Yaklaşımı, Proje Raporu 2001-17**, Yayın No:67, Nisan, Ankara.
- Zaim, O., Bayaner, A., Kandemir, M.U., 2001, **Tarımda İller ve Bölgeler Düzeyinde Üretkenlik ve Etkinlik: Farklar ve Nedenler, Proje Raporu 2001-16**, Yayın No:66, Nisan, Ankara.
 - TEAE Personeli **Türkiye’de Bazı Bölgeler İçin Önemli Ürünlerde Girdi Kullanımı ve Üretim Maliyetleri, 2001, Proje Raporu 2001-14**, Yayın No:64, Nisan, Ankara.
 - Koç, A., Tanrıvermiş, H., Budak, F., Gündoğmuş, E., İnan, H., Kubaş, A., Özkan, B., 2001, **Türkiye Tarımında Kimyasal İlaç Kullanımı: Etkinsizlik, Sorunlar ve Alternatif Düzenlemelerin Etkileri, Proje Raporu 2001-13**, Yayın No:63, Nisan, Ankara.
 - Işıklı, E., Koç, A., Miran, B., Akyıl, N., Abay, C., Güler, S., Günden, C., 2001, **Türkiye’de Tütünde Arz Kontrolü ve Ekonomik Etkileri, Proje Raporu 2001-12**, Yayın No:62, Nisan, Ankara.
 - Binici, T., Koç, A., Bayaner, A., 2001, **Üretici Risk Davranışları ve Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörler: Adana Aşağı Seyhan Ovası Örneği (İngilizce), Çalışma Raporu 2001-1**, Yayın No:61, Nisan, Ankara.
 - Akdemir, Ş., Binici, T., Şengül, H., Vd. 2001, **Bölge Bazlı Tarım Sigortasının Türkiye’de Seçilmiş Bölgeler İçin Potansiyel Sigorta Talebinin ve Talebinin Karşılabilirliğinin Belirlenmesi, Proje Raporu 2001-11**, Yayın No:60, Nisan, Ankara.
 - Alpay, S., Yalçın, İ., Dölekoğlu, T., 2001, **Avrupa Birliği Kalite ve Sağlık Standartlarının Türk Gıda Sanayi Sektörü Rekabet Gücü Üzerine Etkisi, Proje Raporu 2001-10**, Yayın No:59, Nisan, Ankara
 - Özüdoğru, T., Akyıl, N.,2001, **Pamuk Durum ve Tahmin:2001/2002, Durum ve Tahmin 2001-1**, Yayın No:58, Eylül, Ankara.
 - Bayaner, A., Koç, A., Tanrıvermiş, H., Gündoğmuş, E., Ören, N., Özkan, B., 2001, **Doğrudan Gelir Desteği Pilot Uygulamasının İzleme ve Değerlendirilmesi**, Proje Raporu 2001-9, Yayın No:57, Mart, Ankara
 - Ediz, D., İntişah, A.Ş., Özlü, R., 2001, **Doğrudan Gelir Desteği Pilot Uygulaması (Türkçe ve İngilizce), Proje Raporu 2001-8**, Yayın No:56, Mart, Ankara.
 - Yavuz, F., Aksoy, Ş., Tan, S., Dağdemir, V., Keskin, A., 2001, **Türkiye’de Süt Pazarlama Sisteminin İyileştirilmesi İçin Kurumsal Yapılanma İhtiyacı Üzerine Bir Araştırma, Proje Raporu 2001-7**, Yayın No:55, Mart, Ankara.
 - Koç, A., Uzunlu, V., Bayaner, A., 2001, **Türkiye Tarımsal Ürün Projeksiyonları 2000-2009, Proje Raporu 2001-6**, Yayın No:54, Şubat, Ankara.
 - Koç, A., Bayaner, A., Tan, S., Ertürk, Y.E., Fuller, F., 2001, **Türkiye’de Destekleme Politikaları ve Programlarının Hayvancılık Sektörünün Gelişmesi Üzerine Etkisi (İngilizce), Proje Raporu 2001-5**, Yayın No:53, Ocak, Ankara.
 - Ertürk, Y.E., 2001, **Ankara İli Kızılcahamam İlçesinde Köy-Tür’e Bağlı Olarak Faaliyet Gösteren Broiler İşletmelerinin Ekonomik Analizi, Proje Raporu 2001-4**, Yayın No:52, Ocak, Ankara.
 - Akgüngör, S., Barbaros, F., Kumral, N., 2001, **Türkiye’de Meyve ve Sebze İşleme Sanayinin Avrupa Birliği Piyasasında Sürdürülebilir Rekabet Gücü Açısından Değerlendirilmesi, Proje Raporu 2001-3**, Yayın No: 51, Ocak, Ankara.
 - Özcan, Y.Z., 2001, **Türkiye’de Fındık, Çay, Şeker Pancarı ve Tütün Tarımında Hızlı Kırsal Değerlendirme (İngilizce), Proje Raporu 2001-2**, Yayın No: 50, Ocak, Ankara.
 - Şengül, H., Koç, A., Akyıl, N., Bayaner, A., Fuller, F., 2001, **Türkiye’de Pamuk Pazarı: Gelecekteki Talebi Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi, (İngilizce), Proje Raporu 2001-1**, Yayın No: 49, Ocak, Ankara.
 - Dellal, İ., Ege, H., 2000, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 2000/2001, Durum ve Tahmin 2000-2**, Yayın No: 48, Aralık, Ankara.
 - Akyıl, N., 2000, **Pamuk Endüstrisinde Pazar Merkezli Bilgi Akışı, Türkiye İn. Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildiriler Tartışmalar**, Yayın No: 47, Ekim, Ankara.
 - Tan, S., Ertürk, Y.E., 2000, **Türkiye’de Hayvancılık Sektörü: Üretici, Sanayici ve Politika Yapıcılar Açısından Sektörün Değerlendirilmesi, Türkiye I. Besi ve Süt Hayvancılığı Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 46, Temmuz, Ankara.
 - Sarımeşeli, M., Aydoğuş, O., 2000, **Dünya Fındık Piyasasının Ekonomik Analizi ve Türkiye İçin Optimum Politikaların Saptanması, Proje Raporu 2000-6**, Yayın No: 45, Temmuz, Ankara.
 - Ege, H., Dellal, İ., 2000, **Buğday Durum ve Tahmin: 2000/2001, Durum ve Tahmin 2000-1**, Yayın No: 44, Temmuz, Ankara.
 - Dellal, İ., 2000, **Antalya İlinde Kıl Keçisi Yetiştiriciliğine Yer veren Tarım İşletmelerinin Ekonomik Analizi ve Planlanması, Proje Raporu 2000-5**, Yayın No: 43, Haziran, Ankara.
 - Tanrıvermiş, H., 2000, **Orta Sakarya Havzası’nda Domates Üretiminde Tarımsal İlaç Kullanımının Ekonomik Analizi**, Yayın No: 42, Mayıs, Ankara.
 - Tanrıvermiş, H., Gündoğmuş, E., Ceyhan, V., Fidan, H., Özüdoğru, H., 2000, **Türkiye’de Özelleştirme**

- Uygulamalarının Tarım Kesimine Etkilerinin Değerlendirilmesi, Proje Raporu 2000-3**, Yayın No:41, Mayıs, Ankara.
- Demirci, S., 2000, **Doğrudan Gelir Sistemi ve Uygulamalar: Literatür İncelemesi, Proje Raporu 2000-1**, Yayın No: 40, Mayıs, Ankara.
 - Saraçoğlu, B., Köse, N., 2000, **Bazı Gıda Sanayilerinin Uluslararası Rekabet Gücü: Makarna, Bisküvi ve Un Sanayi, Proje Raporu 2000-2**, Yayın No: 39, Mayıs, Ankara.
 - Tan, S., Şener, B., Aytüre, S., 1999, **Feoga ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, Çalışma Raporu 1999-3**, Yayın No: 38, Aralık, Ankara.
 - Kırıl, T., Kasnakoğlu, H., 1999, **Tarımsal Ürünler İçin Maliyet Hesaplama Metodolojisi ve veri Tabanı Rehberi, Proje Raporu 1999-13**, Yayın No: 37, Aralık, Ankara.
 - Demirci, S., 1999, **Destekleme Alımı ve Fark Ödeme Sisteminin Refah ve Dağılım Etkilerinin İncelenmesi, Proje Raporu 1999-12**, Yayın No: 36, Aralık, Ankara.
 - Brooks, J., Tanyeri, A., 1999, **Tarımsal Politika Reformu: Sosyal Hesap Matriksi Yaklaşımı (İngilizce), Proje Raporu 1999-11**, Yayın No: 35, Aralık, Ankara.
 - Çakmak, E.H., Akder, H., 1999, **Dünya Ticaret Örgütü-Tarım Anlaşması'nın Yeni Görüşme Dönemi ve Türkiye: Olanaklar, Kısıtlar ve Stratejiler, Proje Raporu 1999-10**, Yayın No:34, Aralık, Ankara.
 - Akyıl, N., 1999, **Pamuk Durum ve Tahmin: 1999/2000, Durum ve Tahmin 1999-8**, Yayın No: 33, Aralık, Ankara.
 - Özçelik, A., Tanrıvermiş, H., Gündoğmuş, E., Turan, A.,1999, **Türkiye'de Sulama İşletmeciliğinin Geliştirilmesi Yönünden Şebekelerin Birlik ve Kooperatiflere Devri İle Su Fiyatlandırma Yöntemlerinin İyileştirilmesi Olanakları, Proje Raporu 1999-9**, Yayın No: 32, Kasım, Ankara.
 - Koç, A., Beghin, J., Fuller, F., Aksoy, Ş., Dölekoğlu, T., Şener, A., 1999, **Türkiye'de Yağlı Tohumlar Pazarı: Uluslararası Fiyatlar ve Alternatif Politikaların Arz, Talep ve İkame Ürünler Üzerine Etkileri (Türkçe ve İngilizce), Proje Raporu 1999-8**, Yayın No: 31, Eylül, Ankara.
 - Bayaner, A., Bozkurt, H., 1999, **Türk Tarımında Bilim ve Araştırma Politikaları (İngilizce), Yayın No: 30, Ekim, Ankara.**
 - Ege, H., 1999, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 1999/2000, Durum ve Tahmin 1999-7**, Yayın No: 29, Eylül, Ankara.
 - Ertürk, Y.E., Tan, S., 1999, **Et ve Et Mamülleri Durum ve Tahmin: 1999, Durum ve Tahmin 1999-6**, Yayın No: 28, Ağustos, Ankara.
 - Akyıl, N., Bayaner, A., 1999, **Pamukta Tarım ve Sanayi Entegrasyonu, Türkiye II. Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 27, Ağustos, Ankara.
 - Tan, S., Ertürk, Y.E., 1999, **Süt ve Süt Mamülleri Durum ve Tahmin: 1999, Durum ve Tahmin 1999-5**, Yayın No: 26, Ağustos, Ankara.
 - Şener, A., Koç, A.,1999, **Türkiye'de Kimyasal Gübre Talebi, Çalışma Raporu 1999-2**, Yayın No: 25, Ağustos, Ankara.
 - Aydoğuş, O., Ege, H., Köse, N., 1999, **Buğday Durum ve Tahmin: 1999/2000, Durum ve Tahmin 1999-4**, Yayın No: 24, Haziran, Ankara.
 - Bayaner, A., 1999, **Çorum İlinde Yumurta Tavukçuluğunun Ekonomik Analizi, Proje Raporu 1999-7** Yayın No: 23, Haziran, Ankara.
 - Çakmak, E., Kasnakoğlu, H., Akder, H., 1999, **Türk Tarımında Destekleme Alımları ve Pazar Girişi Etkileri: Tarımsal Sektör Modeli Analizi, (İngilizce), Proje Raporu 1999-6** Yayın No: 22, Mayıs, Ankara.
 - Furtan, W.H., Güzel, A., Karagiannis, G., Bayaner, A., 1999, **Türkiye'de Tarımsal Araştırmaların Getirisi ve Tarımsal verimlilik (İngilizce), Proje Raporu 1999-5**, Yayın No: 21, Mayıs, Ankara.
 - Bayaner, A., Uzunlu, V., 1999, **Türk Baklagil Pazarlama Politikalarının Dünya Ticaretine Etkileri, Çalışma Raporu 1999-1**, Yayın No: 20, Nisan, Ankara.
 - Ege, H., Ertürk, Y.E., 1999, **Yemlik Tahıllar Tahmin: 1998/99, Tahmin 1999-3**, Yayın No: 19, Mart, Ankara.
 - Aksoy, Ş., Şener, A., 1999, **Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar Durum ve Tahmin: 1997/98, Durum ve Tahmin 1999-2**, Yayın No: 18, Mart, Ankara.
 - Yurdakul, O., V.D., 1999, **Türkiye'de Hayvansal Ürünler Arzı ve Yem Talebi: Mevcut Durumun Değerlendirilmesi ve Alternatif Politika Senaryoları (Türkçe ve İngilizce), Proje Raporu 1999-4**, Yayın No: 17, Mart, Ankara.
 - Akyıl, N., 1999, **Pamuk Tahmin: 1998/99, Tahmin 1999-1**, Yayın No: 16, Mart, Ankara.
 - Akgüngör, S., Miran, B., Abay, C.F., Olhan, E., Nergis, N.K., 1999, **İstanbul, Ankara, ve İzmir İllerinde Tüketicilerin Çevre Dostu Ürünlere Yönelik Potansiyel Talebinin Tahminlenmesi, Proje Raporu 1999-3**, Yayın No: 15, Şubat, Ankara.
 - Özçelik, A., Turan, A., Tanrıvermiş, H., 1999, **Türkiye'de Tarımın Pazara Entegrasyonunda Sözleşmeli**

Tarım ve Bu Modelin Sürdürülebilir Kaynak Kullanımı İle Üretici Geliri Üzerine Etkileri, Proje Raporu 1999-2, Yayın No: 14, Şubat, Ankara.

- Schmitz, A., Çakmak, E., Schmitz T. And R. Gray, 1999, **Türk Tarımında Devlet Eliyle Ticaret (Türkçe ve İngilizce), Proje Raporu 1999-1**, Yayın No: 13 Şubat, Ankara.
- Bayaner, A., Nevruz, G., Akyıl, N., 1998, **I. Türkiye Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu: Bildiriler, Tartışmalar**, Yayın No: 12, Ekim, Ankara.
- Aydoğuş, O., Nevruz, G., 1998, **I. Türkiye Buğday Sempozyumu: Bildiriler, Tartışmalar**, Yayın No: 11, Temmuz, Ankara.
- Yıldırım, T., Furtan, W.H., Güzel, A., 1998, **Türkiye Buğday Politikasının Teorik ve Uygulamalı Analizi, Çalışma Raporu 1998-4**, Mayıs, Ankara.
- Çakmak, E.H., Kasnakoğlu, H., Yıldırım, T., 1998, **Fark Ödeme Sisteminin Ekonomik Analizi, Çalışma Raporu 1998-3**, Nisan, Ankara.
- Bayaner, A., 1998, **Türkiye Makarnalık Buğday Sektörü ve Uluslararası Pazardaki Rekabet Gücü, Çalışma Raporu 1998-2**, Yayın No: 8, Nisan, Ankara.
- Fisunoğlu, M., Pınar M., Aydoğuş, O., 1998, **Türkiye'nin Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri ve Rusya Federasyonu İle Tarımsal Ticaret Olanakları, Çalışma Raporu 1998-1**, Mart, Ankara.
- Aydoğuş, O., Ege, H., Ertürk, Y.E., 1998, **Buğday Tahmin: 1998/99, Tahmin 1998-5**, Aralık, Ankara.
- Akyıl, N., Ertürk, Y.E., 1998, **Pamuk Durum ve Tahmin: 1998/99, Durum ve Tahmin 1998-4**, Eylül, Ankara.
- Ege, H., Ertürk, Y.E., 1998, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 1998/99, Durum ve Tahmin 1998-3**, Temmuz, Ankara.
- Aydoğuş, O., Ege, H., Ertürk, Y.E., 1998, **Buğday Tahmin: 1998/99, Tahmin 1998-2**, Temmuz, Ankara.
- Pınar, M., Akyıl, N., Er S., Ertürk, Y.E., 1998, **Pamuk Durum ve Tahmin: 1997/98, Durum ve Tahmin 1998-1**, Ocak, Ankara.
- Aydoğuş, O., Ege, H., Ertürk Y.E, Zöğ, N.P., 1997, **Buğday Durum ve Tahmin: 1997/98, Durum ve Tahmin 1997-1**, Aralık.

